

Les Bibliothèques Virtuelles Humanistes

Extrait de la convention établie avec les établissements partenaires :

- ces établissements autorisent la numérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de manipulation des documents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les images résultant de la numérisation seront dûment référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré comme une « oeuvre » (numérisation, traitement des images, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et administrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est soumise à autorisation.
- toute utilisation commerciale restera soumise à autorisation particulière demandée par l'éditeur aux établissements détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques compétents.

Copyright - © Bibliothèques Virtuelles Humanistes

SR
14 B

20 SCHOLIA IO.

ANNIS ARBOREI LAV.
DVNENSIS IN PORPHYRIUM DE
quinq; vocibus, ex Aristotele, Boëtio, Ammo-
nio, Iacobo Fabro, & alijs eruditjs authoribus
collecta. ab aliquot nuper repurgata mendis,
& opulentissimè locupletata.

ist' bringt. b.
und b. b. b. b.
si vous plaist

3. fce Ma
d'Homme
Savants Amo
1600 de l'augu
du
(Scholium)

PARISIIS
Apud Simonem Colinæum.

1 5 3 3

DOCTISSIMO VIRO SACRI-

que eloquij cultori diligētissimo, Henrico Sena-
nausio, Decano Rosetensi, Ioannes Arborens
Salutem dicit.

Scilicet Aepius animo disquisini quoniam
officiorum genere tuis in me col-
latis beneficijs gratiam remeti-
rer: & me tibi inter amicos ada-
mantino fœdere copulatissimo ob-
sequiosissimum redderem. Idq̃z cœpi citra assenta-
tionē omnibus vijs peruestigare. nec defuit vo-
luntas, quāvis inermes & paucillulæ animi vi-
res omni conatu refragarentur: quandoquidem
tacita nunquam me tui subijt obliuio: nunquam
etiam præclaræ tui animi virtutes, quibus lon-
ge cæteris antecellis, tametsi varijs curarū flu-
ctibus obrutus fuerim, à nostra arētissima ami-
citia exciderunt. Non enim te latet vir mode-
stissime verum amicitia specimen seu nētis ab
amico ocellis minimè fieri humilius & abiecti-
us. nec vnus ab altero digressu labefactari:
quin potius id ipsum eximijs animi picturis pel-
lucidius enitescere. Cæterum cum insignis illa
tuarum virtutum amplitudo (quam nullo tem-
poris interstitio obliterari, nullq̃z fortune ro-
tatu ac senio interire cōtenderim) ab ipsa ephē-
bia præclaris naturæ dotibus & igniculis illu-

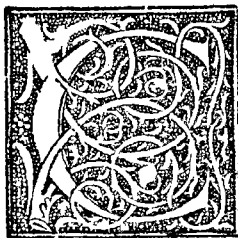

strata nobilior excreuerit, & in tuam (qua
 gniris) dignitatem adoleuerit, operæpretium
 ximus tuis officioso quodam literarum munere
 gratulari & adblandiri virtutibus, quæ non
 mediocriter accenderunt animū vt nostris stu-
 dijs in publicum prodiremus. Porro candida in
 amicos beneuolentiæ propensio, & spectata tā-
 te probitatis perfectio, morūque integritas
 absolutissima somnolentas & torpentes mei in-
 geniosi vires (quæ vix audent ob caninos obla-
 trantium morsus aspide nocentiores in apertū
 prosilire) acrius extimulant: vt si quid sub ea-
 rum nervulis vtile delitesceret quod tibi obse-
 quendo gratulari posset, & tum in me fauorem
 propensius demulceret, tuo adiutum patrocini-
 o, in lucem efferretur, prodiretque è tenebris
 intrepidum: & eo incundius, vt quo maius ad-
 iumentū ad ingenuas disciplinas anhelantibus
 suppeditet, æquūque consulat, eo minus perti-
 mescat in publicam lucem euētilari. Hac itaq;
 præcinctus audaciūcula, verius forsitan teme-
 ritate, sum ausus ex nostris arbutulis hūc inter
 ceteros florē meis discipulis alijsq; politioris li-
 teraturæ amātissimis dispergere: quē si mira cū
 quadā voluptate cupidius ofsecerint, putent se
 ad rectā prædicabiliū intelligētiā, fragratissi-
 mos Boëtij, Ammonij, Rodolphi Agricolæ, Iaco-
 bi Fabri Stapulēsis, Iudoci Clichtonei Neopor-
 a. ij.

tuēsis flores: quibus nostrū odoratiore, & emū-
ctis naribus multo placidiore cōpinximus, ol-
fecisse. Et ne aliorū plumis adornatus cornica-
ri videar, mihiq; insolentius præclara aliorum
monimēta arrogare: olū velim in his floribus
cōmode selectis beneuolū leētorē citra quasdam
obiectiūculas nostro magis q̃ alieno Marte pro-
cussas, diligentia blādiri. Illis autē eruditis au-
thoribus pro suis inuētis summā cū omni huma-
nitatis obsequio referre gratiā: qui ab incultis
& falebrofis barbarorū fancibus ingenuos adole-
scentes ad honesta philosophiæ studia, & optima
quæq; ediscēda bene natos auocates, eosq; à ru-
sticis, illepidis, & hircosis mateotechnorū lite-
ris, necnon Labyrinthis logodædalorū sedibus
deterretes, summa diligentia indefessiq; labore
bonas literas verāq; philosophiā inuerunt. &
quæ liberos homines decent, quæ' ve cōmēdatio-
ne digna sunt: nō manu sed diuini ingenij ar-
tificio perfecērūt. Cum igitur literatorū amā-
tissime ad fouendum humaniores disciplinas te
nouerim propensiorē: ne turpissima ingratitu-
dinis nota pleēterer, tuūq; nominis me præstarē
immemorem: hoc tibi munusculum qualecunq;
fuerit dicandum censui: quod si eo animo susce-
peris quo tibi deditissimus obtuli, dū nobis bonæ
literæ felicius arriserint, maiora & longe gra-
uiora sub tuis auspicijs moliemur. Bene Vale.

VTILISSIMA IO- ANNIS ARBOREI LAVDV- NENSIS IN PORPHYRIVM DE quinq; vocibus Scholia.

¶ De prædicationibus, Scholia.

¶ Vm perfecta prædicationum intelligentia plurimū cōferat ad dinoscendā Porphyrij de quinq; vocibus lucubrationem, facturus operæpretium existimaui nonnihil de ipsis hoc in limine perstringere, pri⁹ quā ad illas voces seriatim exponēdas animū conuertā. Primum prædicationis diffinitionē ex eruditis bonarū literarū authoribus depromptā, nostris auspicijs accōmodabimus. Deinde prædicationem in aliquot membra dissecabimus. ¶ Prædicationis, est alicuius de aliquo verificatio, id est, est prædicati de subiecto vera & affirmatiua enūtiatio: vt homo est animal. & mediante copula præsentis potissimum fieri debet. Nam ab ea sumitur præcipuū prædicationis iudicium. Quare has à prædicatione propositiones sciūgi oportebit, homo est asinus, homo nō est lapis, homo fuit currens. prima equidem est falsa, & à disciplinis prædicationū formulæ copulatis, falsum amputatur: cū ex labore Porphyriano prædicationē logicæ
a.ii.

disciplinæ accommodam, falsam intueri nō licet. Nam vnaquæq; vox Porphyriana præter acci- dens, de minus communi aut æquo prædicatur. Quod si huiusmodi introductorix ad prædica- menta arti, falsum annectetur, parum aut nihil veritatis commoditatîsq; sibi categoriarum in- telligentia nancisceretur. Secunda non est affir- matiuâ : & prædicabilis de suo subijcibili enun- tiatio debet esse affirmatiua, aliter non prædica- retur genus aut species de suo subijcibili, aut quodlibet aliud prædicabile. Sed quod ita dici ve- linr, fidē studiosis facit Porphyrius, & ita existi- mandum censet. Tertia non conficitur copula præsentî, quæ ad prædicationē obseruanda est. ¶ Obijcies. hæc est prædicatio: homo est inani- mis, & tamen non est alicuius de aliquo verifica- tionisgitur. ¶ Respondebis negando maiorem, si probes in hunc modū: est prædicati de subiecto enūtiatio, ergo est prædicatio. Neganda est cōse- quētiamō enim prædicatio in disciplinis sumitur late, pro illa quæ est prædicati de subiecto enūtia- tio, siue vera siue falsa, affirmatiua aut negatiua. Nam Porphyrius de prædicatione loquitur pro- prijs suæ introductionis & formulæ terminis cō- stituta, videlicet subijcibili & prædicabili: modo liquido constat hominis prædicabile non esse in- anime. Sed prædicatio hic presse sumitur: & à prædicabili, non autem à prædicato sortitur des- nominationem. In hac cōsequētia, est prædicati de subiecto enūtiatio ergo est prædicatio, argu- mentaris à communiori ad minus commune. Omnis enim prædicatio est prædicati de subie- cto enuntiatio, & non eductio.

¶ Iterum obijcies: hæc est prædicatio, homo est animal: & tamen non est prædicati de subiecto verificatio, igitur minor probatur: nō est terminus qui de aliquo verificetur, igitur non est verificatio. consequentia nihil prauitatis cōtinere videtur. ¶ Respōdetur concedendo illam propositionem esse prædicationem. & negandum est hanc consequentiam dici bonam: non est terminus qui de aliquo verificetur, ergo non est verificatio. Nam verificatio hic non sumitur pro termino qui verificatur, vt in propositis disciplinis, sed pro vera & affirmatiua prædicati de subiecto enuntiatione. ¶ Cum de vnaquaq; prædicatione sciscitari possumus Quæ sit, Qualis, aut Cuius: ideo adnotabimus tria prædicationis quæsitia. Quæ, Qualis, Cuius. Quæstioni factæ per quæ, respōdendum est quòd talis prædicatio est essentialis aut accidentalis. vt interrogāti. Quænam est hæc prædicatio: homo est animal? respōdetur, essentialis. Et percontanti, Quænam est hæc prædicatio, homo est bonus? respondetur, accidentalis. Nam hoc quæsitium quæ, quærit an prædicatio sit essentialis, an accidēralis. Quæstioni factæ per qualis, respondendum est quòd est propria aut impropria. vt interrogauti, Qualis est hæc prædicatio: homo est animal? respondetur propria. Et si quis interroget, Qualis est hæc prædicatio, animal est homo? respondetur impropria, & à Porphyrio reiecta. Nam hoc quæsitium Qualis, interrogat an sit propria vel impropria. Ad interrogationem factam per Cuius, respondendū est quòd est generis de suo subijcibili, aut speciei, aut differentię, proprij,

a. iij.

aut accidentis, vel nullius prædicabilis: vt interroganti cuius prædicabilis est hæc prædicatio, homo est animal, respõdetur: generis de sua specie. Et si interroget curiose, cuius prædicabilis est hæc prædicatio. Socrates est risibilis, respõdetur: nullius. Nam hoc quæsituum Cuius, interrogat an generis, speciei, differentię, proprii, aut accidentis. De istis interrogationibus ita differunt Faber & Clichtoueus. sed multis videtur ad interrogationem factam per hoc signũ Quæ, in prædicationis negotio nõ esse respondendum essentialis vel accidentalis: sed potius, propria vel impropria. Et ad interrogationem factam per hanc notam qualis, respondendum esse essentialis vel accidentali sed hæc omitto. ¶ Postquam prædicationẽ diffinimus, eam suis significatis communem patiri iuuabit. Prædicatio in essentialẽ & accidentalem diducitur. ¶ Prædicatio essentialis, est prædicatio cuius neutrum extremorũ quicquam connotat extrinsece supra reliquum: nisi vnius connotatio fuerit alterius connotatione communior. Exemplum: homo est animal; nullius enim est extremi connotatio, alterius connotato extrinseca, cum nullum extremorũ connotet extrinsece. Similiter hæc prædicatio, homo est rationalis; differentię de suo subijcibili. Nam licet prædicatum connotet, non tamen extrinsece, sed intrinsece, vt passim iactatur. Exemplum posterioris particulæ, album est coloratum: nam est generis de specie prædicatio, igitur essentialis. Et licet prædicatum connotet extrinsece supra reliquum vt vulgo dicitur, tamen illa erit essentialis, quia prædicati connotatio

est subiecti connotato communior. Nam multo pluribus conuenit color quàm albedo. Prior definitionis datæ particula datur pro prædicationibus quarum prædicata sunt substantialia: qualia sunt animal, homo rationale. Et posterior p illis quarum prædicata sunt accidentalialia. In quibus nonnunquam reperitur connotatio communior & minus communis. Nonnulli authores etiam eruditi, vltimæ particulæ non meminerunt: nec tamen eorum definitio esset sterilis, quia intelligenda esset illa definitio de prædicationibus quarum prædicata sunt substantialia. ¶ Adnotabis pro connotatione extrinseca, quid sit connotare seu denotare extrinsece. ¶ Connotare extrinsece, est vltra id pro quo terminus supponit, quantitatem, ad aliquid, qualitatem, aut alicuius prædicamenti accidētariam rationem designare. vt bipedaneum vltra id pro quo supponit, quantitatem designat: pater, ad aliquid. Nam patris ratio formalis, est quodam modo se habere ad aliud, puta filium. Album designat qualitatem. Nā vltra id pro quo supponit, albedinem quæ est qualitas, denotat. ¶ Perpendes omnem terminū in accidentis prædicamento proprie collocatum extrinsece denotare. At vbi alicuius prædicamenti accidentis rationem non ingrediatur, sed substantiæ: signum erit talem terminum non connotare extrinsece, cum nec quantitatem, nec ad aliquid, nec qualitatem, & sic de singulis accidētium rationibus, designabit. ¶ Contendes, istius prædicationis, album est coloratum: prædicatum vltra id ipsum pro quo supponit qualitatem designat: & tamen non connotat extrinsece, igitur

data de connotatione extrinseca definitio est inutilis . Minor probatur : si connotaret extrinsece , aut supra subiectum vel non. Primum improbo: nullum accidens aut dicibile accidentis, connotat extrinsece supra reliquum , cuius ratio & connotatio adeo alteri est copulata & inuoluta quòd ab eo diuelli non potest : sed ratio formalis colorati seu connotatio quæ est color , sic est in albi ratione inuoluta & copulata, quòd ab ea disiungi non potest, ergo coloratum minime denotat extrinsece supra reliquum. Maior probatur. id videtur connotare supra reliquum extrinsece , quod aliquid denotat extra alterius rationem, sic quòd ab eo separari possit, vt videmus de albo ad hominem, cuius ratio formalis quæ est albedo potest ab homine separari. ¶ Respondetur concedendo illius prædicationis prædicatum cōnotare extrinsece supra subiectum. Et quanuis maior assumpti argumenti non nisi hil vigoris habeat , ipsa tamen est neganda. Nam hic non sumitur connotare extrinsece pro eo quod denotat aliquid posse ab eo, cui accidit aut inest, separari: alioqui risibile non denotaret extrinsece, sed connotare extrinsece sumitur vt dictū est, & distinguitur ab eo quod substantiam & rationem substantię significat: & nihil denominationis prædicamēti accidētis designat. Quare differētia specifica, vt rationale, nihil extrinseci denotat , cum tantum substantiæ partem appellet. Et Boëtius æditione secūda in Porphyrium capite de proprio , dicit genus & differentiam monstrare substantiam speciei , licet Aristoteles dicat quinto metaphysices capi-

te vigesimo octauo generis qualitatem esse differētiam, nō quidem accidētariā & aduēticiam sed substātiālē, & vt ita dicam informatricem.

¶ Si succinctā requiras prædicationis essentialis definitionē, hāc tibi relinqū. Prædictio essentialis, est prædictio in qua de inferiori superius prædicatione, prædicatur: & hæc definitio secundū Porphyrianā eruditionē tradit. Nec putes istā esse essentialē, sensibile est intelligibile, quāis prædicet magis cōmune de minus cōmuni, quia nō prædicat superius prædicatione, de inferiori. Voco superius prædicatione, quod in eodē collocatur prædicamēto, in quo inferius, vt animal homine est superius. Nec peruestigādū puto cupidius, superius significatione aut suppositione, à vulgaribus inculcatū: modo intelligibile & sensibile nō sunt in eodē prædicamēto: quia intelligibile vniuersaliter prædicatur de transcendente, si ita loqui permittatur. Nec arbitreris idem esse magis cōmune & superius. nam nutriri est magis cōmune q̄ animal, eo q̄ plura significat, & tamen non est eo superius: cū sit accidens animalis: saltem fumendo accidēs pro eo quod inest alicui, vt vno significatu fumat Aristoteles. 5. metaphysi. cap. 30. & non indicat quod quid est.

¶ Prædictio accidentalis est prædictio cuius aliquod extremorum nonnihil extrinsece connotat supra reliquum: & vnius connotatio non est superior alterius connotatione, vt homo est albus. Nam prædicatum cōnotat albedinem extrinsece supra subiectū absolutum. & vnius connotatio non est superior alterius connotatione, quia subiectum non connotat. Interdū subiectū

connotat extrinsece supra prædicatum absolutum: vt calidus est homo: sed talē putes esse indirectam, & improbam prædicationem. Nonnunquam vtrunq; extremum connotat extrinsece: & illorum connotationes sunt impertinentes, vt album est dulce. Vltima illi adiecta definitioni particula dimouet hanc à prædicatione accidentali, album est coloratū. Nam licet vtrūque extremorum extrinsece connotet, tamē vnus connotatio est alterius cōnotatione superior.

¶ Noscito prædicationem essentialē & accidētalē quinq; prædicabilia complecti: genus, species & differentia, prædicationem essentialē constituunt: proprium & accidens, accidentalē.

¶ Secunda prædicationis dissectio. Prædictio partitur in propriam & impropiam. Prædictio propria est alicuius prædicabilis de suo subijcibili prædictio: vt homo est animal: nam est prædictio generis de sua specie. Socrates est homo, speciei de indiuiduo: homo est rationalis, differentia de specie: homo est risibilis, proprii de suo subiecto: homo est albus, accidentis de subiecto. Et datur definitio proprijs logicæ disciplinæ terminis cōstitutata: scilicet subijcibili & prædicabili qui adinuicem referuntur: sicut pater & filius. Nam nihil dicitur prædicabile nisi de alio quo, scilicet subijcibili sit prædicabile. Nec dicitur subijcibile nisi prædicabilis. Si enim prædicabile sit, aliquid est ei subijcibile. cum ratio illius formalis quodammodo se habeat ad subijcibile. Et si subijcibile sit, aliquid est quod de eo est prædicabile. Et non solum isti duo termini subijcibile & prædicabile ad seinuicem referuntur: sed

vnūquodque specialium prædicabilem ad suum subijcibile: vt sequens formula designabit.

Subijcibilia	Prædicabilia
Species, Indiuīdūm	Genus
Indiuīdua	Species specialissima
Species, indiuīdua	Differentia
Species, Indiuīdūm	Proprium
Subiectum	Accidens

¶ Et quanuis genus subalternum vt animal, sit subijcibile corporis animati: non tamen quatenus genus, sed quatenus eius species. Similiter species specialissima vt homo bene subijcti animali, non tamen quatenus prædicabile. Et nihil officiet quin eadem vox sit subijcibile & prædicabile diuersa tamen ratione: vt homo est subijcibile sui generis, differentiae & proprii: & est Socratis, Platonis, prædicabile. ¶ Arbitrandum nō est omne subijcibile esse suo prædicabili minus commune & inferius. Nam homo, est risibilis subijcibile, & tamen non est eo inferius. Pariter homo est albi subijcibile, & tamen non est eo inferius, sed illi impertinens. Sed aliquid alterius est subijcibile quatenus aliquod prædicabile de eo prædicatur nonnihil includens illi accommodatum. Aliquod est subijcibile secundum substantiam quod prædicabili secundum substantiam est inferius: vt homo animali. Est & aliquid subijcibile prædicabili accidentario, quod quatenus ab eo denominationem quandam recipit, ei est subijcibile. Nec oportet istud esse inferius & minus commune accidente aut proprio, vt homo, risibilis & albi est subijcibile, non tamen propinquū

accidentis sed indiuiduum. ¶ Generatim cognoscas prædicationem propriam cum aliquod prædicabile, aut genus, aut species, differentia, proprium aut accidens de suo subijcibili prædicatur. Vocat propriam & simpliciter prædicationem Porphyrius, quando maiora de minoribus, aut æqua de æquis prædicantur. æquum de æquo, quando proprium quarto prædicatur de specie cuius est: vt equus est hinnibilis, & non contra. ¶ Prædicatio propria aliter ab ijs qui vulgares curant disciplinas definitur. Et in hunc modum, Prædicatio propria est prædicatio in qua superius de inferiori, aut connotatium de absoluto, aut magis connotatuum de minus connotatiuo prædicatur. Hæc autem definitio ex terminis huic disciplinæ improprijs & impertinentibus conficitur. qui sunt absolutum, connotatium & magis connotatuum: de quibus nec Aristoteles, nec Porphyrius loquitur. Nec vllam nobis de illis definitionem reliquit. Exemplum primæ particulæ definitionis: homo est animal. Exemplum secundæ: homo est albus. Tertiæ: bicubitū est æquale. Nam prædicatum duorum prædicamentorū rationes, scilicet quantitatis & ad aliquid designat. subiectū vero solius quantitatis rationē. Ita & in ista, album est simile, prædicatū, qualitatem quæ est similitudo & ad aliquid denotat: cū simile alicui sit simile. Ponunt nonnulli discrimen inter terminū magis cōnotatiuū & terminum altero cōnotatione superiorē. Terminus magis cōnotatiu⁹ ille est qui pluriū prædicamentorum rationes seu qui plures alio cōnotationes habet, Sed termin⁹

altero connotatione superior, ille est qui sui inferioris connotationem complectitur: & pluribus quàm alter conuenit. vt coloratum albo est connotatione cõmunius. Nam albi connotationem quæ est albedo, cõtinet: & pluribus sua designatio quæ est color conuenit quàm albi ratio formalis, quanuis non sit terminus magis connotatiuus: quia tantum vnus prædicamenti, vt alter, rationem sibi conciliat. Nam solum colorem denotat qualitati & non alteri predicamento competentem. ¶ Quæres an hæc sit propria, substantia est ens. pariter ista, animal est risibile. Dico illas non esse proprias, cum nullius prædicabilis sint prædicationes. Nec in prima prædicatur superius de inferiori eiusdem prædicamenti quod oportet. nam ens in nullo ponitur prædicamento, cum nullum sit prædicamentum cui ens subternatur, immo omnis prædicamenti ratio nonnihil ab ente contrahit, vt asserit philosophus. 4. & 7. metaphysi. Tum etiam, vel capis ens pro substantia, tunc nõ est alio superius: vel pro accidente, tunc illa est falsa. ita ex philosopho primo physico. debes scrutari, cum ens sit æquiuiocum, aut multiplex ad substantiam & accidens. ¶ Secunda non est propria, quauis prædicetur connotatiuum de absoluto. requireretur illud cõnotatiuum esse proprium subiecti quarto, aut accidens illius, quod non est verum, nisi sumas accidens pro eo quod est extra alicuius rationem & substantiam, si enim homo sit risibilis, & animal sit homo, accidet animali quod sit risibile, nemo enim nescit risibile nõ esse propriam animalis passionem.

¶ Prædicatio impropria, illa est quæ non est ali cuius prædicabilis prædicario, vt animal est homo: nam species non prædicatur apte de suo genere. Et hæc prædicatio est à disciplinis reiecta. Nam dicit Porphy. cap. de specie, Genus semper de speciebus prædicatur: & omnia superiora de inferioribus: species autem neq; de proximo sibi genere, neq; de superioribus: neq; enim conuertitur. Oporret enim aut æqua de æquis prædicari: vt hinnibile de equo: aut maiora de minorib⁹, vt animal de homine: minora vero de maiorib⁹ minime. neq; enim dices, animal esse hominem, quæadmodum hominem dices esse animal. Hactenus ille. Satis ex sua eruditione dinoscere possumus nullum inferius apte & accommodate de suo superiori posse prædicari, vt ex ipso, non dicimus animal esse hominem, id est non cõsensum est hæc prædicationem esse aptam, animal est homo: quauis ab ipsa, veritas nõ disiungatur. Nec arbitrandum est in disciplinis omnem prædicationem esse aptam & propriam in qua de minus communi magis commune prædicatur. alioqui hæc prædicatio disciplinæ Porphyrianæ gratularetur, Socrates est risibilis. Stolidi & male instituti arbitrantur hanc prædicationem Socrates est risibilis esse Porphyrianam & propriam, quia prædicatur magis commune de min⁹ cõmuni, sed iã illud reiectimus, oporteret ex Porphyrio, aut maius id est super⁹ prædicari de minori puta de inferiori, aut æquum de æquo, qd non contingit. At dices, Porphyrius dicit in cõmunitatibus propriū prædicari de specie & de indiuiduo. Id fateor, & se exponit Porphyrius

primo de specie, secundo de indiuiduo: modo cō-
 sideramus proprium alicuius quod illi primo in-
 est: vt habere tres angulos duobus rectis æquos
 conuenit & proprium est triangulo, quatenus
 triangulus est, & non quatenus isosceles: & sic
 de alijs triangulis, vt dicit Philosophus primo
 Posteriorum capite 4. & 5. sed illis indiuiduis
 accidit: & non minus homini per se & primo
 inest risibile, per accidens Socrati aut Platoni,
 quàm habere tres āgulos æquales duobus rectis
 triangulo per se & primo inest, secundo isosceli.
 aut æquicruro. Quod igitur proprie prædicatur
 de specie cuius est, improprie & secundario de
 indiuiduis prædicabitur. Prædicatio impropria
 indirecta idem, sicut idem prædicatio propria &
 directa censetur. ¶ Aliter definitur prædicatio
 impropria à disciplinarum tamen nitore alie-
 na, Prædicatio impropria est in qua non superius
 de inferiori, nec connotatiuum de absoluto,
 nec magis connotatiuum de minus connotatiuo
 prædicatur: vt homo est Socrates, rationale est
 animal, æquale est bicubitum, simile est album.
 ¶ Tria est hæc assertio, Si qua fuerit prædicatio
 propria, per conuersionem fiet impropria & cō-
 trā, vt hæc est propria, homo est animal: & per
 conuersionem fiet impropria. pariter hæc est im-
 propria homo est Socrates: & per cōuersionem
 fit propria. Sed illa assertio in plerisque, locum
 non habet vt volunt nonnulli. Nam hæc est pro-
 pria, album est dulce, & tamen per conuersio-
 nem non fit impropria. Sed prima definitio præ-
 dicationis propriæ disciplinis accommodata respuet
 illam. & negandum est quòd sit prædicatio
 b.j.

propria. Cū nullius prædicabilis sit prædicatio: nam si cuius, potissimum accidentis, quod non est asserendum. cum non prædicetur accidēs de subiecto. Nam subiectum accidentis vt discutimus, solum est absolutum, aut minus eo connotatiuum. modo subiectum illius nec est absolutū nec prædicato minus connotatiuum. Sequatur velim auditor bonarum literarum amātissimus rectam orbitam. Nec hallucinabitur, nec vrticarum aspretudine & insulsis protritæ calumniantium doctrinæ condimentis oblectabitur. quin imò respuet & abhorrebit. Nec secunda definitio illi prædicationi competit: vt perspicuū euadit. ¶ Contendunt nonnulli aëra verberantes de prædicatione synonymi ad synonymum quam vocant identicam. Sed illam non recipiunt disciplinæ, cum sit indirecta, inepta, & inordinata: vt hæc, homo est homo. nullius siquidem est prædicabilis prædicatio. Nec idem ad seipsum superius est, neq; connotatiuum neq; magis connotatiuum. ¶ Quia nonnihil habent prædicabilia discriminis in eo quòd aliquod in quid prædicatur, & aliud in quale: ideo adnotabimus: Prædicabilem aliqua prædicari in quid, & aliqua in quale. Quæ prædicantur in quid: sunt Genera & Species. In quale: Differentia, Proprium & Accidēs. ¶ Id prædicatur in quid, quod ad quæsitū quid apte respōdetur: vt animal. quærenti enim quid est brutum? apte respondebitur est animal. Et si quis quærat, quid est Socrates? conuenienter respondetur est homo: ideo animal & homo prædicantur in quid. ¶ Obijcies. sequeretur animal rationale prædicari de homine in quid: quod ta-

men est falsum. cum non sit prædicabile generis aut speciei. Sequelam ostendo: quærenti quid est homo: apta dabitur responsio, est animal rationale: igitur prædicatur in quid. Antecedens probatur. omnis definitio indicat qd est esse rei, sed animal rationale est hominis definitio: igitur indicat quid est esse rei. ¶ Respondetur negando sequelam sumendo prædicari in quid, vt hoc in loco accipitur. Nam in prædicabilibus est solum quæsitium prædicabilis scilicet termini cõmuniõis ad quæsitũ. Et neganda est illa consequentia. Et cũ dicimus definitionẽ indicare quid est esse rei, Quid est quæsitium definitionis de definito. eo modo concedendum est animal rationale prædicari in quid: ideo cõsiderandũ venit, Quid esse multiplex quæsitium. Nõnunq̃ prædicabilis, vt hoc in loco. Aliquãdo est quæsitium definitionis de definito. vt definitionẽ quæret, definitũ sibi iungetur, & definitio definiti rationẽ indicabit. ¶ Prædicari in quale late & presse definiri potest. Late est cõuenienter responderi ad quæsitium quale essentiale vel accidentale, vt rationale. nam quærenti qualis est homo: bene respondetur rationalis: & quærenti qualis est ignis, bene respõdetur calidus, lucidus. Et de hac definitione periti authores nõ loquũtur. ¶ Pressius definitur. Et est cõuenienter ad quæsitium quale, prædicatum essentiale quærens responderi, & hanc docti definitionem recipiunt: & huic loco inserũt. Hac enim vtitur Porphy. dicẽs rationale prædicari in quale de homine. ¶ Scito quale multiplex esse quæsitium. Aliquãdo quærit prædicatũ accidentale ipsi quæsito: & hoc modo est quæsi-

b. ij.

tiuum prædicamenti qualitatís: vt quærenti qualis est homo? apte respondetur Logicus, Physicus. Cum interrogat & quærit qualitatem accidentariam, dandum est prædicatum accidentale. aliter non daretur iusta responsio. Aliquando quærit prædicatum ipsi quæsito essentialē. & sic est quæsitium differentiarum substantialium: vt sciscitanti qualis est homo? apte respondebitur rationalis: quia rationale est hominis differentia substantialis, sensibile animalis, animatū corporis animati. Et sola differentia substantialis prædicatur hoc modo in quale. ¶ Argumentaberis: si rationale prædicaretur in quale, sequeretur talem terminum poni in prædicamēto qualitatís, quod est falsum, cum nullam qualitatem designet. Sequela probatur, prædicatur in quale: igitur est in prædicamento qualitatís. Consequentia probatur: termini cognoscuntur esse in prædicamēto qualitatís, cum prædicantur in quale. ¶ Respondetur negando sequelam, quamuis nonnulli illa ratiuacula impulsī temere posuerint differentias substantiales in prædicamento qualitatís. Et neganda est consequentia. Licet non negaretur si prædicaret in quale, vt quale sit quæsitiuum prædicamenti qualitatís: quomodo dicibilia qualitatís prædicantur. Nemini dubium est differentias substantiales & dicibilia qualitatís differēter prædicari in quale. Posset tamen citra iniuriam dici & incommodum, differentiam substantialem esse in prædicamēto qualitatís, vt late patet qualitatís ratio ad qualitatem cum substantialem & accidentalem. Sed suo quisque fruatur iudicio.

¶ Præfatio Porphyrij ad Chrysaorium.

» Vm sit necessarium Chrysaori & ad
 » eam quæ est apud Aristotelem præ
 » dicamentorum doctrinam nosse quid
 » sit genus, & quid differentia, quid
 » species, quid proprium, & quid acci-
 » dens: & ad definitionum assignationem, & om-
 » nino ad ea quæ in diuisione vel demonstratione
 » sunt: vtili istarum rerum speculatione, compen-
 » diosam tibi traditionem faciens: tentabo bre-
 » uiter, velut introductionis modo, ea quæ ab an-
 » tiquis dicta sunt, aggredi: altioribus quidem quæ-
 » stionibus abstinens, simpliciores vero mediocri-
 » ter coniectans. ¶ Munit viam Porphyrius, ad-
 » tum facit sternitque iter tutissimæ semitæ simila-
 » limum, ad capeffendas Aristotelis philosopho-
 » rum omnium doctissimi disciplinas, optimis
 » prædicamentorum, definitionum, diuisionum
 » & demonstrationum studijs in rationali philo-
 » sophia comprehensas, quibus facilius percipien-
 » dis & intelligendis, commentariolum, siue in-
 » troductoriam artem ædedit primis harenæ peris-
 » pateticæ palestritis, rudioribusque Aristotelicæ
 » doctrinæ tyronibus commodissimum. quem si
 » plane didicerint & intellexerint, non addubito
 » eos fore idoneos & aptissimos rationalis philoso-
 » phie auditores, & potissimum eius primi stu-
 » dij quod categoriarum. i. prædicamentorū do-
 » ctrinā appellitāt. maximā Porphyri⁹ in hac bre-
 » ui admodū introductiuncula apud ingenuos &
 » beneuolos auditores sibi gloriā cōparauit, q̃ ea
 » quæ forent instituēdę iuuentuti vtiliora summo
 » studio sūmāq; diligētia p̃strinxerit: nihil excudit
 » nihilq; in publicā lucē attulit qđ nō sit huius-
 » b. iij.

ce disciplinæ studiosissimis cognitu facile & iucū-
 dū: ab arduissimis, & difficillimis quæstionib⁹
 teneriuscula auditorū ingenia abducit, & prudē-
 ter auocat: nihil quod nō labore & studio opti-
 mi præceptoris intelligi possit, proponit: ingre-
 dientes ad nāciscēdū huius disciplinæ cultū, ob-
 lectat, & mira iucūditate reficit: nugamenta so-
 phistica & deliria, qb⁹ dū adheret anim⁹ ad opti-
 ma & politissima studia hñ nat⁹, obruit, lēdit &
 hebetat, rejicit: vnicā & singularē peripateticorū
 doctrinā exosculat, eādēq; cohortādo studiosissi-
 mis auditorib⁹ imitādā pponit. Sed priusq; aliqd
 cōmētemur, & cōtextū authoris syncera exposi-
 tiōe explicem⁹, de authore qcq; scribem⁹. ¶ Fuit
 Porphy. genere græcus Platonice sectę studiosis-
 simus, q ita strenue & feliciter dimicādo p̄fecit
 in philosophiā, vt sūmus & igeniosissim⁹ euase-
 rit ph̄sus. Verū cū nimis cupide magicā artē se-
 ctaret, & excoleret dēmoniacis p̄stigijs & illusio-
 nib⁹ irretit⁹, suū cōtaminauit & polluit igeniū,
 & grauissimā euāgelicis lris plagā itulit, q sua te-
 meritate, & ipudētissima arrogātia, pestilētissi-
 me Christianismū inuasit, & vt scribit August.
 lib. 19. de ciui. dei. c. 23. hostis fuit Christianę re-
 ligionis inimicissimus, nihil vnq; arbitrat⁹ est se
 non facturū sua fallacissima magia, qui teste Au-
 gustino lib. 10. de ciui. dei. ca. 9. quandā aīæ pur-
 gationē p Theurgiā, id est incātamēta nepha-
 rię curiositatis arte cōposita promittebat: reuer-
 sionē vero ad deū hāc artē p̄stare cuiq; negabat.
 Hac Theurgica disciplina ipsos deos posse pas-
 sionibus & pturbationib⁹ obstrīgi affirmabat:
 qui Anebinetē Ægyptium epistolis rogauit, vt
 quadam arte ab eo omniū dēmonū naturam, &

varietatē perdisceret. Sed sciāt oēs vni deo cōsecrati, vt dicit August. in eodē lib. ca. 10. hāc oīa esse fallacium dēmonum cōmenta. Apollinarius Laodiceus, teste Hieronymo in catalogo scriptorū ecclesiasticorū, scripsit triginta libros aduersus Porphyriū, qui inter cētera opera eius, vel maxime probātur. Sed satis de authore: quē consulo dialecticis legēdum citra periculū pietatis.

¶ Chrysaorius auditor Porphyrij beneuolus & gratissim⁹, cui hoc opusculū dicatū est, cū sūmo peripateticę disciplinę studio & amore incredibili detineret, ferueretque non mediocri audiendae philosophiæ desiderio, rogauit obnixē Porphyrium vt facili, sed erudita & tersa introductionis formula ad facili⁹ p̄discēda Aristotelis p̄dicamēta, institueret: cui suā ingenue despōdit operam Porphy. & nihil p̄termisit qđ foret ad substernēda tā liberali & honesto auditori tyrocinia, commodissimū.

¶ In primis sui libelli argumentū ei p̄ponit, quo pollicet se dicturū de qnq; vocibus, de genere videlicet, specie, differētia, p̄prio & accidēte, q̄ nō minus oīa entia oēsque eius rationes potissimū vniuersales suo cingūt ābitu & arctissime cōtinēt, q̄ decem Aristo. voces siue decē p̄dicamēta, diuersa tñ ratione. Nā voces Porphyrianę, tū sup̄mas, tū mediās, tum infimas voces perpendūt, & cōsiderāt. Decem vero p̄dicamēta sup̄rema omniū principia, siue elementa oīm vniuersalissima, q̄bus nulla res est quæ non subsistat, & inseruiat. Quòd autē nō plures debuerit Porphy. illis quiq; adijcere voces, vt ad indispēdā categoriarū cognitionē cōtēdūt, sic ostendo, Oē ens aut est substantia vel accidens, ex phis.

b. iij.

lofopho , vbiq; pene locorū suæ metaphysices, quod si substantia fuerit, vocem quampiam siue dicibile quodpiam habebit quo significatur: aut vox illa prædicabitur in quid necessario de pluribus differentibus specie, aut de pluribus solo numero differentib⁹. si primū, erit genus: vt animal omnium vocum quibus principatur est genus, quales sunt homo, equus, asinus, & reliquæ animalis species. De indiuiduis quibus secundo præst, subriceo: non enim simpliciter est genus & primo ad indiuidua. Si verò prædicetur de differentibus solo numero in quid, erit species, vt homo, equus, leo, quibus sua particulatim subiiciuntur & famulantur indiuidua. Si accidēs fuerit, re & ratione, vocem habebit denominantem sub qua continebitur, vt albedo sub colore continetur, & hæc albedo sub albedine. Accidēs autem Logicum denominatiuum quidem prædicabitur, de substantiali voce in quale accidentarium, proprie accidens sumendo, vt albū de homine, & potissimum de Socrate & Platone. nō de reb⁹ hūc ago, cōtra somnia eorū & inauditas nugas, qui solis rebus, & non vocibus adaptant prædicationes, sed de istis nominibus Socrates, Plato. at dices, suppressisti differentia & propriū. primo dicā ex Aristō. in quarto Topicorū, differentia quodā modo prædicari in qd, si fuerit substantialis, qā substantiā generis velut forma naturalis materiā, informat. Sed potius in quale quid prædicatur. Et propriū quarto circumspicit rationem consubstantialē à specie cuius est indiuiduum, vt latius in hoc volumine declarabimus. Secundo dico, Si accidens late pateat, vt ex phis

Iosopho in Metaphy. in nouem accidentiū prædicamenta distenditur, quorum vnum est qualitas siue substantialis siue accidentalis, aliter fluctuaret Philosoph⁹ in plerisq; locis, quòd & differentię substantiales & propria sub amplissimo accidentis amplexu continebuntur, vt in nostra introductione monstratū est. non quòd vera sint & propria accidētia, quia accidens 5. Metaphy. cap. 30. si presse sumatur, illud est quod neq; necessario inest neq; vt plurimū, vt accidēs est scrobem effodienti, thesaurum inuenire, quia tamen non prædicatur in quid simpliciter sed in quale in numerum accidentium denominatiuorum redigētur. Sed de his nūc pl⁹ fatis. Aliter & multo clarius patefaciā illas 5. Porphyrij voces, omnia amplexari vniuersalia. Omne vniuersale aut prædicatur in quid, aut in quale. si in quid, aut de differentibus specie aut de solo numero distinctis. si primū, erit genus: si secundum, species: loquor de specie ima siue infima, ne calūnieris. si in quale, aut de differentibus specie, in quale quidē essentialē, & erit differentia substantialis: aut in quale accidentale, & hoc dupliciter, vel recurret cum eo de quo prædicabitur, vel nō. si primum, erit simpliciter proprium siue proprium quarto, si secundum, accidēs. Boëtius in prima æditiōe ad hoc opusculum commētandum ita scribit, Videns Porphyrius q̃ in rebus omnibus essent quędam prima natura ex quibus omnia velut ex aliquo fonte manarent, & illa quę prima essent, & subsistentia esse, & generis vocabulo nūcupari. Porro nunquā genus vni duntaxat speciei posse esse genus, sed pluribus, plures autem species non

posse esse multiplices nisi eas aliqua discretio separaret. Illa specierum dissimilitudo & discretio, differentiae nomine vocatur. Et iure Boëtius appellat differentiam specierum discretionem, quia ea tanquam nota & argumēto, discretae sunt diuersae generis species. Demum quae aliqua re differunt, fieri aliter non potest, nisi quibusdam proprijs solitarijsque naturis insignita sint. Deinde cum accidēs sine substantia subsistere nequeat, neque diuerso, saltem sensibilis substantia, non immerito Porphyrius accidentis rationem habuit. ¶ Utilitas huius operis ut dicit Ammonius, non modo ad Aristotelis praedicamenta, destinanda est, verum etiam ad omnem Philosophiam. In primis contendam probare hanc Isagogen utilissimam esse ad cognoscenda Aristotelis praedicamenta, In vno quoque praedicamento sunt genera, species, & individua speciebus substrata, aut differentiae, propriae, vel accidentia. igitur non mediocriter praestant momentum istae, voces ad ediscenda Aristot. praedicamenta, & necessariae erunt: necessariae quidem quia utiles, sine quibus posterioris disciplinae nulla est facilis intelligentia ad indispensandum huiusmodi studiū. Dicit Stapulensis ad hunc locum confirmandum, In vno quoque praedicamento esse genera, species & individua, & praeter haec in substantia differentias esse maxime proprias, & in alijs praedicamentis differentias tum proprias tum communes & propriae & accidentia. Sed videtur ab Aristotele paulo deflectere quod dicat differentias maxime proprias esse in substantia. id est in praedicamento substantiae, & in alijs praedicamentis esse reliquas differentias, cum neget aperte Aristot. differentias substantiales esse substantia-

tias, inquit enim nō esse propriū substantiæ prædicari noīe & ratiōe de eo cui⁹ est, quia differētiæ cōuenit, quod si differētia esset substantia, esset sane p̄priū substantiæ prædicari noīe & ratione de eo cui⁹ est. Sed merebit̄ forsitan excusationē, q̄ voluerit asserere differētiās maxime proprias esse quodā modo in substantia, quia substantiālē formā mōstrāt & substantiā cōplent. Sed forsitā hoc parū cōfert ad philosophū syncera via sectitandū.

¶ Demū ad inuestigādas definitiones cōmodissīma est Isagoge Porphyriana. nā nihil citra differētiā aut substantiālē aut accidētālē, genus cum quo speciē cōstituit astringētē definiri potest, vt aperte cōmōstrat Aristo. 14. ca. 2. Posteriorū. Et ex eodē cap. stabilē decerpēs approbationē diuī sīōib⁹ statuēdis perq̄ vtilē esse hāc introductiōnem. Nā omnis diuīsiō vt ī nostra disseruim⁹ introductiōe, vel est generis in species, vel generis in differētiās, vel in p̄pria, vel subiecti in accidētia, vel accidentis in subiecta. Quod autē maxime mōpere cōferat ad cōtexēdas ex artificio demonstratiōes sic suadeo. Si iuuēt plurimū ad peruestigādas ex certa & exquisita methodo definitiōes, iuuabit, & cōferet ad demonstrādi sciētīā, cū teste Philo. 2. Posterior. cap. 3. Definitio sit principiū demonstrandi, atqui iuuat vt ostendimus ad definitiones ex certa metho. p̄uestigādas, igit̄ iuuabit ad demonstratiuā disciplinā. Adde, q̄ scribit Aristo. 7. & 8. cap. 1. Posteriorū, Omnē demonstratiuā sciētiam circa tria versari, Genus scilicet cui⁹ per se passiōes cōtemplat̄: Cōmunes dignitates ex quibus primis demonstrat̄: Et passiōes, quarū quid significet vnaquæq; accipit. ¶ Prece-

ptiōis genere vtiť Porph. nā ea docebit quę ma-
xime ijs cōueniēt, qui his formulis & lectiūcula
instituedi sūt. Neq; enī plura adfert q̃ exposcat
introducō, neq; scribēdo lōgi⁹ euagat, neq; ob-
scuro & abdito vtiť dicendi stilo, quib⁹ plerunq;
deterreri & deturbari solēt adolescentulī. Scribit
Grego. Naziāen⁹ vir doctissim⁹ & eloquētissī-
mus libro I. suę Theologię, Auditores quęstio-
nibus altioribus & quasi solidioribus degrauatos,
depressōsque damni aliquid accipere. Ne igitur
Porphyrius teneros auditorū animos lēderet &
grauaret ab abstrusioribus & penitiorib⁹ primę
Philosophię quęstionib⁹ consulto sibi tempera-
uit, & faciliores, deiectionēsq; & audientium ca-
ptui magis peruias moderate discussit. ¶ Mox
de genenbus & speciebus, illud quidem siue sub-
sistāt: siue in solis nudis intellectibus posita sint.
siue subsistētia: corporalia sint, an icorporalia. Et
vtrum separata à sensibilibus: an in sensibilibus
posita, & circa ea consistētia, dicere reculabo. al-
tissimum enim est huiusmodi negotium, & al-
terius maioris egens inquisitionis. illud vero quę-
admodū de his, ac de propositis magis probabili-
ter antiqui tractauerunt, & horū maxime Peri-
pateticī: tibi nunc tentabo monstrare. ¶ Sunt
admodum arduę & reconditissimi iudicij quę-
stiones à Porphyrio modo propositę, & euentis
latę, quarum sensus, energiam & intellectū sub-
ticet, & non immerito. quòd si ab absolutissimo
& exercitatissimo Philosopho vix dilui possint,
& accurate planēq; intelligi, multo minus à iu-
nioribus & nouitijs Philosophię discipulis intel-
ligentur. Quia tamen Boëtius vt suum exerce-

ret in arduissimis & abditissimis rebus ingeniū,
 & honesto periculo experiretur, quod & fece-
 runt nōnulli qui eum ætate præcesserunt, præfa-
 tas quæstiones aliquantulum enodauit & expli-
 cuit: non nihil de illis quæstionibus vt ad opti-
 mum tamen si molestissimum & difficillimū la-
 bore, quantula scunq; nostri ingenioli vires exe-
 ramus & excitemus, & potissimum Boëtij in-
 genio & studijs subaccensi & extimulati, aperie-
 mus, eisdemq; seriatim, cursim tamen & Laco-
 nica breuitate explicabimus. ¶ Prima quæstio.
 An genera & species & cætera vniuersalia subsi-
 stant sintque in rerum natura consistentia. Hæc
 quæstio duos potest efficere sensus. Primus est.
 An genera species & huiusmodi vniuersalia sint
 quedam naturæ vniuersales à cæteris semotæ &
 seorsim subsistentes, vt opinabatur Plato. Secū-
 dus est. an sint genera & species & vniuersalia
 intellectus artificio efformata, quæ ratione sub-
 sistere possint, & prædicationis intelligētia, apta
 sint inesse rebus. Si primum circumspexeris sens-
 sum, nulla iuenies ex Aristotelicis disciplinis etiā
 ex veritate talia vniuersalia. Aristoteles acriter
 tamine contendit vbiq; pene locorū suæ meta-
 physices demoliri & omnino expugnare vniuersa-
 lia Platonica inaudito subsistēdi modo subsi-
 stētia. In primis. 6. c. 3. Metaphy. vbi subagitat
 hanc quæstionē an vniuersalia (vt voluit Plato)
 seorsim abiuncta à rebus sensilibus subsistant
 necne, inquit: Si fuerint talia à Platone efficta
 vniuersalia nō erunt substantiæ, nihil enim cō-
 munium hoc aliquid, sed quale significat: substanti-
 am autē hoc aliquid significare constat. Quod

si id quod communiter prædicatur hoc aliquid
 erit, digitóque poterit designari, Socrates sanè
 multa animalia erit, ipseque & homo ac animal,
 si vnūquodque hoc aliquid vnūque significat. Sed di
 cet quispiā Aristo. hic agere de primis substātijs
 quæ vt nemo est qui nesciat bene in categorijs
 educat⁹, significāt, vt innuit Philosophus in ca
 tegoria substātiæ, hoc aliquid, & vnū numero.
 Secūdo vero substātiæ significant quale quid. Sit
 ita quod tibi nō denegēt quod ex Philoso. decerpis.
 Cupit tamē Aristo. toto animo ostēdere nullas
 esse substantias vniuersales ppetuas & perennes
 ab omni materiæ cōsortio seiugatas, cōtra Plato
 nem à quo plurimū dissentit & euariat. Proferā
 vt rē plane p peripateticis aperiā, alia Aristote
 lis in alijs Metaphy. locis testimonia. inquit Aris
 to. 7. Metaphy. cap. 13. Impossibile videt^r, quod
 vis vniuersaliū substātiā esse, prima nanque sub
 stantia cuiuscūque rei, ppria cuiusque esse videtur:
 quæ quidē vt patet nulli alij inest: vniuersale autē
 est cōmune. Id enim vniuersale dicit^r quod pluri
 bus inesse est aptū. cui⁹ igit^r substātia hoc ipsum
 erit: aut enim omniū, aut nullius erit: at omniū esse
 nō potest: vnus vero si fuerit, & cetera sane hoc
 erūt. quorū enī substātia est, atque quidditas vna,
 & ipsa etiā vnū esse vident^r. Deinde id substātia
 dicit^r, quod de subiecto nō dicit^r. Vniuersale autē,
 de aliquo subiecto dicit^r semp. Et in eodē capite
 inquit: Ex his igit^r patet, nihil eorū quæ vniuersa
 liter existūt, substātiā esse, & nihil eorū quæ cō
 muniter prædicant^r hoc aliquid, sed quale signifi
 care. & cap. 16. eiusdem libri inquit, nihil vniuers
 aliū separatim præter singularia est. Et 10. Me

taphy. cap. 4. differit ad hūc modū. Si nihil vnī
 uersaliū possibile est substantiā esse, nec hoc ipsum
 vt vnū quid præter multa substantiā esse possibile
 est (cōmune nāq;) sed vt prædicatio solū. Quare
 neq; genera, naturæ quēdā & substantiæ à cæteris
 separabiles sūt. Et hanc Porphy. doctrinā longē
 Platonīcorū placitis meliorem & stabiliore fre-
 quētius æmulat. Nā dūtaxat de genere, differē-
 tia, & reliquis vocib⁹ differit secūdū rationē præ-
 dicādi, hoc modo genera, species & reliqua vnī-
 uersalia existūt. Potest enī intellect⁹ effingere &
 efformare qdā notionē generis ex notitijs indi-
 uiduorū specie distinctorū, quæ nihil necessitudi-
 nis & cōueniētiae habēt in cōmuni generis rōne.
 Exēplū ppono, potest intellect⁹ notionē aīalis ex
 singulis aīaliū indiuiduis in cōmuni aīalis rōne
 cōsentiētib⁹ i eo qđ est sentire, efformare: quē nō
 dissētaneæ sed cōsentaneæ & ex æquo oīa aīalia
 significabit. Et huiusmodi gen⁹ quaten⁹ tale, ni-
 hil est seorsim ab intellectu dimotū. nō enī, vt cō-
 pertū est, Socra. est aut Plat. cū neq; Socra. neq;
 Pla. generis rōnē subire possit, sed dūtaxat rōne
 intellectu & forma prædicādi existit. Potest etiā
 intellect⁹ notionē hoīs efformare, ex singulis ho-
 minū notitijs q cōsentiūt in rōcinādi facultate.
 hinc sensibilia multū iuuāt, maximūmq; intelle-
 ctui adimiculū præstāt ad assequēdā vniuersa-
 liū & intelligibiliū notionē. Neq; (inquit Arist.
 3. de cælo cap. 7.) potest aīa rōnalis sine phan-
 tasmate (qđiu immerſa est corpī) intelligere, nam
 agitāt impellit & excitatur visis siue sensilibus
 phantasmatibus ad hæc sensilia intelligenda.
 dico ad hæc sensilia, quia vt diuinæ substantiæ

supramundanorumq; entium notiones format, nulla qualitate exteriori nulloque phantasmate sensibili indiget, quandoquidem propria eius natura est speculari & intelligere entia omniū præstantissima & honorabilissima, ab omniū sensuū officijs & organis lōgè abiuncta. At nō est proprium ei⁹ munus & officium intelligere sensilia, sensibiliūmq; affectuum formis & spectris agitari & rapi, sed ea infra suā dignitatem & maiestatem subsidentia intelligit & complectitur, vt aditum faciunt perueniendi ad propria obiecta, tanq̃ imagines ad exemplar & vestigia ad veritatem, vt scite & eleganter scribit Clichtoueus in 4. de anima ad 5. cap. Paraphraseos sui Fabri. Et licet intellectus sensilium formis & visis excitatus, assurgat ad notitias intelligibilium tanq̃ ex medijs in finem ordinatis ad ipsum finem & ab imperfectis ad perfectum, citra quorū subsidariam operam & adiumētum impossibile est ad intelligibilium notiones peruenire, tamen nō efformat intelligibilia notiones similes ijs quæ de sensilibus habentur. Nam si quis velit intelligibilia à materiæ commercio prorsus abiuncta dignoscere, tamen si alicuius sensibilis obiecti rationem & notionē efformauerit, non tamen ea intelliget: vt quis prospexerim angelū quadam sensili pictura depictum, & conceperim similitudine hominis caput, pedes & manus, nō propterea angelum intelligo, & tantum abest ea notio à propria angeli notione: quantum angelus pictus à vero angelo. animaduerte & consideres aliud. Intellectum nostrum ita debere ex sensilibus ad intelligibilia cōtendere, vt paulatim &

gradatim conscendens, abneget & abstrahat huiusmodi sensilium affectiones, & proprietates, & ex huiusmodi abnegatione, & abiunctis sensilibus formis tādē assequetur veras intelligibiliū notiones: vt ex notione corporei format incorporei similitudinem, non quidem sumendo corporei similitudinē pro obiecto, vt eius speciē concipiēdo, nam ea species duntaxat corpoream substantiā referret, sed eā cōtemnendo & abnegando & ex ea alteram atq; diuersam & quodā modo oppositam efformando. Et quia intelligibilia & à sensu separata nulla specie feriūt intellectū, sed ea apprehendit intellectus ex cognitione sensilium quantū humanę conceditur imbecillitati, ideo notiones intelligibiliū ab intellectu efformatæ, pro hac corporea immerśiōe sūt exiguę & vmbrales. Illę vero quas habet ex sensilibus, firmiores sunt, hinc facilius sensilia q̃ intellectilia pro temporaneo huius peregrinatiōis statu intelligit. ¶ Boëtius cōtendit primā illam quæstionē ad hunc modū dissoluere. Quoniam hominū multiformis est anim⁹: per sensuū qualitātē res sensib⁹ subiectas intelligit, & ex his quādam speculatione cōcepta, viā sibi ad incorporabilia intelligēda præmunit: vt cū singulos homines videā, eos quoq; me vidisse cognoscā: & quia homines sunt me intellexisse p̃fiteor. Hinc igit̃ ducta intelligētia, velut iam sensibiliū cognitione roborata, sublimius se extollit: & iā ipsam speciem hominis sub animalī positā, singulosq; homines continet & intelligit. q̃ si res omnes quæ vere sunt, sine huiusmodi notionib⁹ esse nō possint, has ipsas quicq; res gen⁹ & c. vere intellectas

c. j.

esse nō dubites. ¶ Secunda quæstio. An sint genera & species & reliqua vniuersalia in solis nudis, que intellectib⁹ posita. Hāc vt existimo quæstionem mouit Porphy. ppter controuersia subortā inter Platonē & Aristot. de naturis vniuersalibus siue ideis quæ latine dicuntur formæ exēplares. Collocabat Plato ideas, naturasq; vniuersales in solis nudisq; intellectibus, id est, supramūdanis substātijs, quæ ab omni materia prorsus semotē, perfectissime ōnia cognoscūt abiq; vlla aduentia passiōe. Aristot. mirū ī modū huiusmodi ideas in metaphy. libris, potissimū in primo, persequit & validissimis etiā nō sine cachino argumētis nititur prorsus eas expugnare & cōuellere. Ammonius Platoniorū partes tuetur, dicit enim in sua ad Porphyriū cōmentatione, huiusmodi species esse in opifice, velut est in annulo typus, ac sigillum Achillis, dicētūq; ante multas, & à materia separatæ. Species autē singulorū hominū velut cerulæ sigillo efformatę dicentūq; in multis & à materia non separatæ. At species illa quam in singulis hominibus eandem esse vidētes colligimus in mente, velut is qui superuenerat super multis siue post multas, & posterius generata, poteritq; & à materia separari & nō separari. separari, quia in anima exilit, non in corpore: non separari, quia p sese penit⁹ semoueri nō potest, quēadmodū species quas posuit Plato. Nō enim voluit (vt discipul⁹ Aristot. opinat⁹ est, & pleriq; omnes pessime interpretantur) species eas simpliciter esse intelligētias, sed quasdā tantūmodo essētias intelligibiles, quas tanq̄ pictas tabellas inspiciens mūdi opifex, inferiores has species fa-

cit. Non negant Theologi ideas & vnamquāq;
rem cognitam esse in deo obiectiue, sed Deus
qui omnia scrutatur, præcognoscit & intelligit
sua ineffabili sapientia, non indiget plurib⁹ i deis
& notionibus, vt res limpide cognoscat: nam
vna & eadem notione perfecte se cognoscit &
omniū entiū naturas. Diuus Augustin⁹ Platonis
cæ sapientiæ assertor eruditissimus libro vno. 80.
quæstionum, quæstione 46. de ideis copiosissi-
me differens ita scribit: Ideas Plato primus ap-
pellasse perhibetur, non tamen si hoc nomen, an-
tequā ipse institueret, non erat, ideo vel res ipsæ
non erant, quas ideas vocauit, vel à nullo erant
intellectæ: sed alio fortasse atque alio nomine ab
alijs atquæ alijs nuncupatæ sunt, licet enim cuiq;
rei incognitæ, quæ nullum habeat vsitatum no-
men, quodlibet nomen imponere. nam non est
verisimile, sapientes aut nullos fuisse ante Plato-
nem, aut istas, quas Plato, vt dictum est, ideas vo-
cat, quæcunq; res sint, non intellexisse. Siquidem
tanta in eis vis constituitur, vt nisi his intellectis
sapientis esse nemo possit. Credibile est etiā præ-
ter Græciam fuisse in alijs gentibus sapientes:
quod etiam Plato ipse non solum peregrinando
sapientiæ perficiendæ gratia satis testatus est,
sed etiam in libris suis cōmemorat. Hos ergo si
qui fuerūt, nō existimādū, est ideas ignorasse q̄-
uis alio fortasse eas nomine vocitauerint: sed de
nomine hæten⁹ dictū sit, rē videamus quæ ma-
ximè cōsideranda atq; noscēda est, in potestate
cōstitutis vocabulis, vt qđ volet quisq; appellet
rem quā cognouerit. Ideas igitur latine possum⁹
vel formas vel species dicere, vt verbū ē verbo
c. ij.

transfere videamur. Si autē ratiōes eas vocem⁹,
 ab interpretandi quidē proprietate discedimus.
 Rationes enim græce λόγοι appellant, nō ideæ:
 sed tamē quisquis hoc vocabulo vti voluerit, à re
 ipsa nō errabit. Sūt nāq; ideæ, principales forme
 quædā, vel rōnes rerū, itabiles atq; incōmutabi-
 les, quę ipse formatae nō sūt, ac per hoc æternę ac
 semp eodē modo sese habētes, quę i diuina intel-
 ligētia cōtinēt. Et cū ipse neq; oriāt, neq; inereāt
 secūndum eas tamē formari dicit ōne quod oriri
 & interire potest, & omne q; oriit & interit. Aia
 autē negatur eas intueri posse, nisi rōnalis, ea sui
 parte qua excellit, id est ipsa mēte atq; ratione,
 quasi quadā facie, vel oculo suo interiore atq; in-
 telligibili. Et ea quippe ipsa rōnalis aia non ōnis
 & quælibet, sed quæ sancta & pura fuerit, hæc
 asserit illi visiōi esse idonea, id est quæ illū ipsum
 oculū quo vidēt ista, sanū & sincerū, & serenū &
 similē his reb⁹ quas videre itēdit, habuerit. Quis
 autē religiosus & vera religiōe ibur⁹, quis nodū
 possit hæc itueri, negare tamē audeat, imò non
 etiā p̄fiteat, oīa quæ sunt, id est quæcūq; in suo
 genere p̄pria quadā natura cōtinētur, vt sint, deo
 authore esse p̄creata: eōq; authore oīa quę viuūt,
 viuere, atq; vniuersalem rerū incolumitatē ordi-
 nēmq; ipsum, quo ea quæ mutātur, suos tēpora-
 les cursus certo moderamine celebrant, sūmi dei
 legib⁹ cōtineri & gubernari? Quo cōstituto atq;
 cōcesso, quis audeat dicere, deum irrationabiliter
 omnia cōdidisse? Quod si recte dici & credi nō
 potest, restat vt oīa rōne sint cōdita, nec eadē ra-
 tione homo, qua equus, hoc enī absurdū est exi-
 stimare. Singuli igitur p̄prijs sunt creata rōnib⁹,

Has autē rōnes, vbi arbitrandū est esse, nisi in ipsa mēte creatoris? Nō enim quicq̃ extra se positi ituebat, vt secūdū id cōstitueret quod cōstituebat: nā hoc opinari sacrilegū est. Quod si hærerū creandarū creatarūmq; rōnes in mēte diuina continētur, neq; in diuina mēte quicquā, nisi æternum atq; incōmutabile potest esse: atq; has rerū rōnes principales appellat Ideas Plato: nō solū sūt ideæ, sed ipsæ vere sūt, quia æternæ sūt, & eiusmodi atq; incōmutabiles manēt, quarū participatiōe fit vt sit, quicquid est, quoquo modo est. Vides lector optime Diuum Aug. fortissimis cōprobasse argumētis opinionē Platonis ideas nō absurde affirmātis in mēte diuina cōtineri. Diu⁹ Tho. theologus absolutissimus, dicit in suis sacri eloquij libris ideā in deo nihil aliud esse re ipsa q̃ essentiā diuinā, licet idea nō nominet diuinā essentiā quatenus est essentia, sed quatenus est similitudo vel ratio huius vel illius rei. Verū cū vnaquæq; creatura habeat propriā speciē qua aliquo modo participat similitudinē diuinę essentiæ, necesse est ponere in mente diuina plures ideas. & solū ponūtur vt intellectæ, nō autem simpliciter vt essentia diuina, neq; quibus intelligat, alioqui perficerēt & informarent intellectū diuinū. Sed idea menti ædificatoris vt suo subiecto infixæ, quæ est similitudo qua ædicator suum molitur opus, facit intellectū actu, & ad sui imaginem vult ædicator domum extruere. Sed plus satis de ideis. ¶ Tertia quæstio. An corporalia sint vel incorporalia, & quia quarta quæstio nō longe ab ista absimilis est, qua sciscitatur, an sint à sensibilibus separata, vel in sensibilib⁹ posita: Idcirco

tertiā & quartā quæstionē eodem fine cōcludā.
 Omnia enim corporalia siue substantiæ corpo-
 reæ sunt sensiles, & omnes incorporeæ substantiæ
 insensiles. Ex perspicua Diui Augustini explica-
 tione vnā cum Platonis eadem intelligentia, li-
 quido constat rationes rerum & ideas quia sunt
 in mente diuina, esse incorporeas & insensiles &
 vnāquāq; rem cuius est idea per intelligētīā qua-
 tenus ab intellectu cognoscitur, esse insensilē &
 incorpoream. Boëtius enodans quæstionē tertiā,
 differit ad hunc modū: Si corporibus iuncta fue-
 rint, inseparabilia à corporib⁹ sint. Si vero incor-
 poralibus, nunq̃ ab incorporeis separentur.
 Ammonius testatur Aristotelem in his dissentie-
 tem à Platone dixisse huiusmodi species non
 posse separari à materia, Platonem verò oppo-
 situm dixisse. deinde subnectit Aristotelem sibi
 videri non nisi naturaliter eas intellexisse, Plato-
 nem vero diuinē. ¶ Porphyrius, quos vult imita-
 ri prodit & indicat, neq; more cornicularū huius
 disciplinæ inuentionem arroganter sibi vēdicat:
 sed quæ ab antiquis & præsertim peripateticis
 recte didicit compendario opere, breuiq; intro-
 ductiuncula pollicetur se demonstraturum. peri-
 patetici in cōpatandis Philosophiæ studijs sum-
 mum adhibuerūt conatum, maximēq; diligētes
 fuerūt. peripateticorum autē appellationē hinc
 ortam esse aiunt. Solebat diuinus Plato in aca-
 demia frequenter cum familiaribus deambulans
 se exercere: vt per exercitationē (quam ma-
 gnopere cōprobabat) corpus aprius ad suscipien-
 dum animæ splendorem redderet. Itaq; qui cum
 Platone in academia erant: à deambulando sunt

*corpus enim est
 immutabile
 et in se
 incorporeum
 est*

peripatetici cognominati. Post Platonis vero interitum Aristoteles ac Xenocrates discipuli, gymnasio succedere: Aristoteles in lyceo, Xenocrates in academia. Qui Aristotelē secuti, peripatetici ex lyceo dicebant: qui Xenocratē, peripatetici ex academia. Mox qui cum Aristotele erant, obsoleta loci cognominatione ex actione dicti tantū peripatetici: qui vero cum Xenocrate, contrā, vocabulum ipsum loci tenuerunt, atq; actionis cognominationē perdidere: vocatiq; academici. de hac diuersitate lege Ciceronē 3. de Oratore. Et Aug. lib. 8. de ciuitate dei, ca. 12. Et cū dicit Porphyrius se imitaturum peripateticos, nō solum Aristotelicos (quod tamen aliquādo ignauissimi & balbi somniarunt) intelligit, sed q̄ magis peripateticum agat q̄ academicum: nec latum (vt aiunt) vnguē a Platone discessit. Diuus Augustinus ita suū Platonem laudauit, ita extulit & commendauit, vt eius opera Aristotelis operib⁹ prætulerit. In octauo lib. de ciuitate dei, cap. 12. dicit Aristotelem Platonis discipulum virum fuisse excellentis ingenij sed eloquio Platoni imparē. Tanta quippe fuit eloquentia Plato, vt vulgatum fuerit apud veteres illud, Iouem græce loqui si vellet, non aliter locuturum, quā Platonem. Ioannes Ludouicus Viues, doctissim⁹ interpres librorū Aug. de ciuitate dei, nō temere scribit ad illud caput Aug. modo citatū Plat. ab Arist. sciētia artis rhetoricę p̄p̄modū vinci: tāet si vsu atq; exercitatione Arist. sit haud dubie inferior, amauit enī semp Arist. breuitatē rerū ac sententiā: ne si extēderet singula fusq; persequeret & copiose, res i infinitū traherēt, & artis prę

Deo a
Vol I la
ornatus

c.iii.

cepta tenere difficile possent, ita tamen Aristot. prædicat, & eius ingenium extollit, vt nemini eum existimet esse secundum, qui variarum rerum cognitione Platone superior fuit, artificio verò omnes, qui ex omni memoria humana traſtauerunt artes, longo interuallo post se reliquit.

De genere Scholia.

Vm de quinque vocibus cognitiue necessarijs (quas latini prædicabilia vocant) laconica breuitate differere instituerimus, eã cõmodam scribendi seriẽ quã nobis Porphy. æmulandã reliquit, sectari cõtẽdemus. Primum de genere feliciter auspicabimur. quando quidem Porphyrius postquam iussit ab arduissimis quæstionibus abstinendum & solum mediocres & faciliores coniectandas, merito voluit ad quinque vocum institutionẽ descendens primũ de genere differere. Tum quia vt dicit Ammonius in sua ad Porphyriũ elucubratione, ordinẽ habuit primum. Tum quia plures sub se species comprehendit. Est autem genus specie prius per causam. Nam quæcũq; per substantiæ rationẽ priora sunt, eadem per causam sunt priora: sed genus per substantiæ rationem est specie prius: ergo per causam est prius. Minor probatur. Quæ ad aliquid sunt, necesse est substantiass his priore esse quæ ad aliquid futura sunt: sed genus est ad aliquid ex Porphy. & ex Arist. etiã vt veritas idicat. ergo idipsum necesse est substantia esse prius his quæ ad aliquid futura sũt. Maior probat. Cuiq; satis perspicuũ est filiũ nõ esse: nec ad patrẽ referri nisi patris substantia fuisset, cũ substantias huiusmodi respectus se-

quant. Aliter potest probari qd gen⁹ per substā-
 tiā rationē & secundū naturā sit specie prius: illa
 sunt priora secundum substantiā rationem,
 & secundum naturam, quibus alia constituuntur:
 atqui ex genere constituitur species, partim
 quidem, vt homo partim ex animali, & nō edie-
 uerso, igitur genus est secundum substantiā ra-
 tionem, & secundum naturam, specie prius. Ad
 hæc, simpliciora compositis, natura priora sunt,
 sed genus specie quam componit cum differen-
 tia, est simplicius, igitur natura prius. Tum etiā
 illa priora sunt secundum naturam, quæcūq; esse
 sine alijs possunt, & sine qbus alia nequeūt esse
 I. I. cap. 5. metaphysi. sed genus potest esse sine
 specie, vt animal sine homine (nec loquor de ge-
 nere actu) nō autē species sine genere, vt homo
 sine animali subsistere nequit, igitur genus secū-
 dum naturam prius est specie. Porro illa priora
 sunt natura à quibus non conuertitur subsisten-
 di consequētia, vt dicit philosophus in postpræ-
 dicamētis cap. Prioris, sed à genere ad speciē nō
 cōuertitur consequētia, igitur genus natura pri⁹
 est specie. minor probatur: licet animal sit, si sit
 homo, non tamen oportet hominem esse, si sit
 animal. Tum etiam, Omne diuiduū natura est
prius partibus quibus illud diuiditur: sed genus
diuiditur in species: ergo genus est natura prius
speciebus. Ex antiquitatis præstantia genus co-
 gnoscitur specie prius: nam specie, differentia, &
 reliquis longe est antiquius, quare non inconsula-
 te Porphyrius illud (cum antiquius fuerit) spe-
 ciei, differentiæ, & reliquis preposuit. Simili ordi-
 ne & natura vtitur in omni generatione. Primo

semen suscipiens vitale facit : deinde vim sensus
 contribuens, facit esse animal, demum concupi-
 scentia premunitum, facit irrationabile animal,
 postremo perfectam illi rationem præbens, fa-
 cit hominem animantium nobilissimum. ¶ Insi-
 stet aliquis, si genus specie esset prius : ipsum &
 specie esset notius, sed consequens est falsum, igitur.
 maior probatur : quæ priora sunt eadem &
 notiora dicuntur. minor probatur. Species est ge-
 nere notior, ergo genus non est specie notius. cō-
 sequentia est bona, alioqui idem esset notius &
 minus notum, aut ignotius. antedēs probatur:
 illud altero est notius quod prius intēditur à na-
 tura: sed prius natura speciem intēdit quàm ge-
 nus, ergo species est genere notior. ¶ Vt illud
 dissoluatur argumentum, de notioribus fiet ad-
 notatiuncula. ¶ Aliquid est altero notius natura
 quadrupliciter. Primum: quia alio est perfectius.
 sic loquitur Philosophus secundo Metaphysicae
 capite primo, dicens intellectum nostrum se habere
 ad manifestissima naturę sicut oculus noctuę
 se habet ad lucem solis. Secundo: quia illud prius
 intenditur à natura: & hoc modo loquitur Au-
 cenna primo suę Methaphysicae. dicens speciē spe-
 cialissimam esse magis notā natura genere, vel
 indiuiduo: quia illam magis intendit quàm indi-
 uiduum, vel genus. Tercio: quia potest cognosci
 sine alio & non contrā. quomodo loquitur Phi-
 losophus quinto Metaphysicae, capite. 11. dicēs
 prius secundum naturā est illud quod potest co-
 gnosci sine alio & non contrā. isto modo genus
 est notius natura q̃ species. Quarto: quia ab illo
 natura incipit suam actionem. & hunc præten-

p. 130 et 131
 nature et
 que nature
 de sub specie
 nature
 communibus
 mla

dit modum Commentator primo Phyl. dicens causas rerum naturalium esse notiores apud naturā rebus naturalibus, quia natura facit ex causis composita. hac adnotatiuncula formata, facile erit obiectionem diluere varijs tantum rationibus pugnantem, cōcedendum erit genus esse & prius & notius natura sua specie tertio modo, sed non secundo. nec putes absolum esse alterum notius & ignotius diuersa ratione. Genus siquidem, est specie notius, quatenus potest sine specie cognosci, sed non contrā. Species vero, est genere notior quatenus prius à natura intēditur.

¶ In his vocum auspicijs vtitur Porphyrius regula quadam Aristotelica quę iubet eum qui de aliquo æquiūoco nomine (sub quo plura continentur) loqui contendit, oportere primum illius nominis multiplicis significationem explicare: deinde in eam de qua futurus est sermo cōmigrare significationem. Consuevit enim plerūque homonymia, id est, æquiūocatio animis auditorum obscuritatem & ambiguitatemingere: & vt eam dirimeret Porphyrius, tres generis formulas diuersa ratione intelligendas relin-

» quens, inquit in exordio de genere. ¶ Viderur
 » autem neque genus, neque species simpliciter
 » dici. ¶ Genus dicitur aliquorum quodam mo-
 » do se habentium ad vnum aliquid, & ad seinuū
 » cem collectio, secundum quam significationem
 » Romanorum dicitur genus ab vnus scilicet ha-
 » bitudine, scilicet Romuli. ¶ Hoc genus primo
 est quædam collectio aliquorum ad aliquid vnū,
 vt ad primū originis & prosapiæ patrē inter se
 affinitatis habitudinē & respectū habētū: quæ

1° modo

quidem copulatio, & affinitas ab illo principio pendet, & hæc prima generis significatio duos habet relationis habitus. Alterum multitudinis ad vnum, vt Romulidarum genus ad Romulū: à quo multitudo illa & cognatiōis affinitas principium sumpsit. Ita & Heraclidarum ad Herculem, quatenus ab Hercule genus contraxerunt. Alter relationis habitus est multitudinis ad multitudinem, vt Romulidarum, seu Heraclidarū, quatenus alij alijs dicuntur auunculi & nepotes. Si non indignum neq; impium videatur humanis diuina commiscere, quis nō dicet à deo optimo cōditus, nos omnes hac generis formula ipsius dei omnipotentis esse genus: qđ approbat lux gētium Paulus Aētorum. 17. impiam Atheniensium religionem acriter obiurgans, qui creaturā, auro & argento splendide exornatam colebant. inquit enim de perpetuo vnico & imortali deo differens, in ipso viuimus & mouemur & sum⁹, sicut & quidam vestrorum poētarum dixerunt, Ipsius enim & genus sumus. genus ergo cum simus dei, non debemus existimare auro & argento, aut lapidi sculpturę artis & cogitationis hominis diuinum esse simile. Hunc poētam ferunt fuisse Aratum, cuius authoritatem plurimi faciebant Atheniēses. Sciāt omnes, nos esse filios dei non natura, sed eius spiritu æditos, voluntate creatos, & per fidem Christi adoptatos, vt luculentissime ostendit Paulus ad Romanos. 8. dicens ad hunc modum: Quicumq; spiritu dei agitur, ij sunt filij dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis spiritū adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba, pa

ter, ipse enim spiritus, testimonium reddit spiritui tuo nostro, quod sumus filij dei. Si autem filij: & hæredes. hæredes quidem dei, cohæredes autem Christi. ¶ Genus secundo, est vniuscuiusque generatio nis principium, vel ab eo qui genuit, vel à loco in quo quis genitus est: sic dicimus Orestem à Tâlo habere genus, & Æneam ab Anchise. loci autem genere dicimus Æneam esse Troianum, & Platonem Atheniensem. ¶ Porphyrius late explicat quod superius presso breuitatis vinculo colligauerat, etenim dixerat paulo ante genus primo, esse quorundam ad vnum collectionem. sed obscurum erat, quidnam ipso vno innuere voluisset, nunc autem plane innuit, aut esse genitorum, aut locum in quo quis suam traxit originem, quem patriam dicunt, cuius dulcedine alliciuntur omnes & trahuntur. Etenim patria principium est vniuscuiusque generationis, quæadmodum & pater. Diuus Ambrosius. li. j. de virginibus ab hac non discedit sententia dicens ibi esse patriam: ubi est genitale domicilium, hinc in cælo esse patriam castitatis. Hieronymus. Tomo 2. epistolæ aduersus Heluidium, vocat familiam, patriam. Et paternitatem, cum ex vna radice, multa generis turba diffunditur. Erasmus in scholijs illius epistolæ dicit, quod latini vocant patriam, Græcos *πατρίδα* vocare, *πατρίαν* autem quod nos gentem siue familiam: & non erit absurdum omnia quæ ad ortum genitalem pertinent vna significatione generis contineri. Et hæ duæ generis definitiones, analogia tantum logicæ generis descriptioni conferunt, quare ad genus de quo suscipitur sermo apud logicos progrediendum erit. ¶ Genus tertio, dicitur cui lup

2.º modo

symm
Germia
diff

3.º modo

- » ponitur species, id est, genus est prædicabile cui
 propriè subiicitur species. Nam genus vt ani-
 mal de suis speciebus, scilicet homine & equo in
 quid prædicatur. quæretur quid est homo: cõmo-
 de respondebitur est animal, & eadem animalis
 ratio alteri cõpetit. Est enim animal terminus,
 suarũ specierũ similitudinẽ explicãs. Nam quẽ
 admodũ homo est animal, ita & equus: & quæ-
 cunq; animalis differẽtia cõstitutiva magis pro-
 pria de vna specie prædicabit, etiã de altera. vt si
 homo est sensibilis, equus est sensibilis, cũ vtrũq;
 sit animal. Boëtius, genus tertio in hunc modũ
 explicat. Genus est cui supponit species, id est,
 genus illud est à quo species deriuatur, quod ait
 » Porphy. Ad horũ fortasse similitudinẽ dictũ: et
 » enim principiũ quoddã est huiusmodi genus, ea
 » rum quæ sub ipso sunt specierũ. Videtur etiam
 » multitudinẽ cõtinerẽ omnẽ specierũ quæ sub eo
 » sunt: hæctenus Porphyrius. Sic enim genus spe-
 ciebus suis principiũ est: vt Romulus ijs qui ab
 eo cognati sunt iunctiq; Romani. & quẽadmo-
 dũ nomine Romuli, Romani omnes cõtinentur,
 ita nomine generis, species cõtinentur. Et quẽad-
 modũ à Romulo Romulidæ prioris nomẽ Ro-
 muli in sese ipsos posteriores accipiũt, ita ab ani-
 mali, species homo, equus, animalis nomen reci-
 pere vt dicatur animalia, nõ recusant. Eodẽ igitẽ
 modo species sub generibus cõtinentur: quo co-
 gnati homines sub illo à quo illã cognationẽ for-
 te traxerũt. Nã & genus speciebus principiũ est,
 & plurimarũ in se specierũ collectiuũ, vt animal
 est principiũ & quoddã primũ à quo fluxerunt
 species, homo, equus, & ita de singulis: quæ non

minus & obsequi debent illi & subijci, q̄ qui à Romulo profapiā sumētes, ipsi Romulo dedūtur. & cōtinet multitudinē suarū specierū, vt totū vniuersale: cōtinet equidē & prædicādo, & si gnificando. amplioris enim significationis est & prædicationis animal q̄ quæcūq; suarū specierū. Nam nihil significat species illius, nec de aliquo prædicari potest, quin & illud: at nō cōtrā: licet suis speciebus per disiunctionē sumptis non sit cōmunius, sed æquū: vt in hac prædicatione, homo vel brutū est animal, æquū, id est, cōuertibile de æquo prædicat: nec illa est prædicatio alicuius prædicabilis, cū animal illius disiuncti nō sit prædicabile, licet partiū sigillatim. ¶ Obijcies. est prædicatio ppria, igitur est prædicabilis prædicatio. antecedēs pbatur: æquū de æquo prædicatur, igitur est prædicatio ppria. pbatur consequētia. dicit Porphyrius cap. de specie æqua de æquis prædicari. ¶ Respōdebis negādo talē prædicationem esse propriā, & negāda est cōsequētia. Cum enim dicit Porphyrius æqua de æquis prædicari: loquitur de æquis quæ sunt propria quarto suis speciebus. & eius exemplum vt hinc nibile de equo nobis fidem facit. & si contendas de equo, vt sumit Porphyrius: negādum erit antecedens consequentiæ propositæ. ¶ Cum nulla fuerit generis significatio quæ non aliquid contineat à quo aliud discrepat, expediens erit ostēdere diuersam vnius ab altero naturam. Genus primo vt diligens est apud Fabrum adnotatio, cōtinet in se collectionem multorū, vt totū integrale, & collectiuū suas partes. Genus vero tertio, cōtinet sub se multitudinē specierū, vt totū

¶ L loquitur
de æquis
plogen.

vniuersale sub se suas continet species , quæ & dicuntur eius subiectiuæ partes. Genus secundo, contentorum principium est effectiuum, & causa efficiens. Genus vero tertio , suarum specierû principium est definitiuum . Id alicuius principium est definitiuû, quod definitionis illius pars est. Definitionis partes duæ sunt: genus, qđ quādā analogia vocatur materia: & differentia, quæ eius nominatur forma , vt ostendemus in tertio prædicabili. ¶ Scrupum mouent nonnulli, quare Porphyrius in generis exordio dixit, videt autē neq; genus. Nec ad eos qui infatissimè loquuntur cōfugas, asserentes Porphyriū liberè, & absque ratione id dixisse. Si enim dixisset gen⁹ simpliciter dici, non viderentur generis acceptiones discrepare : cū cuiq; simpliciter & absq; vllō discrimine competeret. ¶ Soluit nodum Boëtius, dicens Porphyrium cautissimè illud verbum vī detur addidisse. Si enim nihil hæc omnia distarent: vna significatio generis esset , & ea qua in species funditur, & ea qua in cognationem diuiditur. ¶ Sed est inter hæc genera talis diuersitas: quòd genera earum specierû quæ sub se habent alias species æqueuīs speciebus æqualiter sunt genera: hominem enim & equum qui sub animalibus sunt: neutrum neutro dicere possumus prius, quantum pertinet ad tempus inchoationemque nascendi. Nam si qua res vna sit prior, altera posterior, & eas sub vniuscuiusq; generis nomine quis velit captare, non poterit : genus enim suis speciebus æqualiter genus est. etiam si genus suis speciebus æqualiter genus est: species ipsæ ei⁹ oriri inter se æquali tempore oriūq; censentur.

At vero in generibus quę cognitiones efficiunt, non ita est. Quisquis enim fuit Capis pater, qui Capuam condidit, si solum filium Capim progenit, & ab vno Capuanorum cognatio manauit: distat à genere cui species supponuntur, quod genus vni speciei genus nunquam esse potest nisi pluribus. quod quoniam est idoneum genus illud, id est, principium cognitionum, etiam ab vno filio colligere & congregare cognitionem, quod genus per species ductum facere non potest, nisi plures species supponantur: constat in hoc distare genus quod cognitionem colligit, & à quo species diuiduntur. Potest autem in hoc distare etiam quod genus, id est, principium cognitionis, potest habere sub se duos ex se non æquali tēpotis conditione progenitos: sed alium posterioris ortus, alium vero senioris, quod in generibus speciebusque non conuenit. hæcenus Boërius.

¶ Alia agitur ambiguitas, quam ob causam Porphyrius primi generis significationem in promptu dixerit quàm secundi, cum genus secundo multo sit notius nature: quę semper ex vno vnū prius facit, quàm ex multis multos. At ex genere secundo tanquam causa efficiente fit vnum. Ex genere vero primo fit multitudo, igitur secundam generis acceptionem debebat primæ præferre. ¶ Diluit ambiguitatem Ammonius, asserens secundam generis acceptionem quę est quo ad nos secundam, quo ad naturam esse primam. Primo enim ab Hercule fit vnus, deinde plures. Prima vero significatio quę est quo ad naturam secundam, quo ad nos est prima. Nam quęcūque sunt priora natura, nobis fiunt posteriora, & e contrario, quęcūque sunt

d.j.

nobis priora, natura sūt posteriora. vt priora natura sunt primum materia & forma, mox quatuor elementa, deinde caro, nerui, ossa, & cæteræ eiusdem generis partes, postremo homo. Fertur namq; natura à superioribus ad inferiora : nobis vero qui resupine semper quæ inferiora sunt aspiciamus, quique à proximioribus ad remotiora, hoc est ab ijs quæ adsunt ad ea quæ longe à corporibus absunt, deducimur, primum à nobis cognoscitur homo, deinde ea ex quibus componitur, ossa, nerui : mox quatuor elementa, postremo materia & forma . Quare quæ sunt priora natura, nobis semper fiunt in cognitione posteriora : & quæ sunt natura posteriora , cognitione nobis fiunt priora . Non immerito Porphyrius primam generis naturam nobis priorem secundæ prætulit, & quòd disciplinis accommodatur, docuit . Nam in omni præceptione discipulis tradenda, ea priora sunt, quæ nobis sunt manifesta. Vnde Philosophus primo cap. primi Physicorum dicit à notioribus nobis ad minus nota procedendum esse . Et ingenitam nobis esse viam ex nobis notioribus & certioribus ad notiora & certiora natura . ¶ Alia emergit apud quosdam dubitatio : quare Porphyrius in hoc loco de genere differens, meminit speciei, & non aliorum prædicabilium, cum ait: Videtur autem neq; genus neq; species simpliciter dici. ¶ Respondetur, docentem quæ ad aliquid sunt, vnius & alterius meminisse. Cum igitur genus & species sint ad aliquid, & mutuo ad seinuicem referantur, eum oportuit de specie ad genus comparata, mentionem fecisse. Et quauis alia prædicabilia sint significatio

nis multiplicis, illa tamē, prolixitatē vitans, sub-
trahit: & speciē tantū cum genere nominavit.

¶ Alium torquent scrupulum, cur Porphyrius ge-
nus cæteris in dispositionis ordine votibus præ-
tulit, cum genus ad speciē referatur & ea defi-
niatur. Definitio autem, est definito lucidior.

¶ Hunc diluit scrupulum Boëtius dicens id iure
factū. Omne enim quod vniuersale est, intra se-
metipsum cætera concludit: ipsum vero nō ma-
gnitudine clauditur: maioris itaq; meriti est, ac
principalis naturæ, illud quod ita cætera coerces:
vt ipsum naturæ magnitudine nequeat ab alijs
contineri. Genus igitur speciēs intra se positas
habet, & earum differentias, propriasq; nihilominus
etiam accidentia: atq; ita de genere inchoan-
dum fuit, quod cætera naturæ suæ magnitudi-
ne coerces & continet. ¶ Præterea illa semper
priora sunt, quæ si auferat quis, contenta cætera
perimuntur. Sed si quis gen⁹ (vt animal) auferat,
cætera scilicet speciē, differentia, propriū & acci-
dēs interim necesse est. Nā interēpto animali,
nō subsistit homo, rationale, risibile, nec accidens
hominis remanet: nec quoduis aliud genus subse-
quens. ¶ Cōtendit quispiā in Porphyriū, probā-
do genus nō esse æquiuocū, seu multiplex ad il-
las tres acceptiones. Quicqd à genere in speciēs
diducit est vniuocū & nō multiplex. Sed genus
in illas tres acceptiones tanq̃ in species diducit,
igitur est illis vniuocū & nō multiplex. ¶ Dissol-
uitur argumentū concedendo maiorem & negā-
do minorem: satis cuiq; est perspicuū hoc nomen
genus non esse genus, nec idipsum in illas tres
formas seu partes partiri vniuoce. Sed Porphy-
d. ij.

rius nomē generis hoc modo in tres diuidit partes: vt dicat vocari semel genus, eorum inter se plurimorumque collectionem, qui ab vno quocūque nomen generis trahunt. Secundo loco dici genus affirmat, vt cuiusque generationis principium: aut à generante, aut à loco in quo quis genitus est. Tertium vero genus dicitur illud cui supponitur species: & quanuis vna sit dictio illis tribus formis eadem, ratio tamen substantiæ est diuersa. Cum alia sit ratio, cur dicatur genus primo, & secundo, & tertio. ¶ Cum solum de genere tertio differant Philosophi & de eo dilucidius sermonem faciant, ac illud verè genus logicum dicatur: id affirmabitur genus, quod de pluribus & differentibus specie in eo quod quid est prædicatur, vt animal. Tria hæc obseruanda sunt in genere: vt de pluribus prædicetur: vt de differentibus specie: vt in eo qđ quid: quæ huic prædicabili animal competunt. Nam de pluribus, scilicet homine, equo, asino, prædicatur: de differentibus specie, cum illæ species sint diuersæ & non synonymæ: in eo quod quid, nam si quærat quid est homo vel equus, bene & aptè respondetur est animal: licet non quicquid de homine, aut equo interrogaueris, mox animal respondebis. Nam si quantus aut qualis sit homo interrogaueris, animal non respōdebitur: cum illa esset animalis inepta responsio, licet apta sit illi interrogatio per quid. & solum illa, cui conuenienter respondet. Quare hoc argumentum non erit logicum: non quicquid de specie animalis interrogaueris, mox animal respondebis, ergo animal de suis speciebus non prædicatur in quid: non

enim oportet quicquid de specie interrogaueris
 mox genus respondere, vt dicatur prædicari in
 quid: cum interrogationes quanto aut quali des-
 signatæ, non illi congruant: licet apta sit illi, &
 utilis interrogatio per quid de substantia perue-
 stigans, cui commodè respondet. ¶ Obluctabé-
 ris argumento Laurentij. Interroganti quid sit
 res, impendenda est pro responsione tota defini-
 tio: sed interroganti quid sit homo, cum respon-
 detur animal, non impenditur tota hominis de-
 finitio: etiam per obscurius respondetur, igitur
 animal non prædicatur in quid. ¶ Reijcienda nõ
 apparet hæc obiectio, quam apertè diluit Agri-
 cola libro secundo de Inuentione dialectica cap.
 septimo dicens: Quòd dicimus autem quæstio-
 nem generis esse interrogationi quid est inclu-
 sam, id verum est, quoniam benè respondetur
 quid est homo, est animal: veruntamen non sic,
 vt totam interrogationem absoluat, nisi addide-
 ris enim vel differentiam vel proprium, non vi-
 deberis satisfecisse quæstioni. Quo fit, vt cum de
 solo genere quæramus, solitum sit interrogari,
 non quid est, sed cuius generis rerum est. Vt cu-
 ius generis rerum est lumen: substantia ne an ac-
 cidens? Et sentire, non quid est interrogamus, cū
 scire tantum volumus agere ne sit an pati: sed
 ad quod genus pertinear, actionis ne an passio-
 nis. hæc ille. Alij dicunt obiectionem planè ostē-
 dere diminutam esse responsionem, si quid fue-
 rit quæsitium definitionis. Si tamen fuerit quæsi-
 tium prædicabilis, vt prætendit Philosophus
 primo Topicorum, apta est responsio. ¶ Diffe-
 rentia specie hoc in loco, sunt species non syno-
 d. iij.

nymæ: ad quas & diuersarum specierum indiuis
 dua reducuntur, vt homo, equus, asinus, leo. Sūt
 enim species non synonymæ, cum eis diuersæ
 propriæ rationes & notiones respondeant: & ad
 illas species, hæc indiuidua, hic homo, hic equus,
 hic asinus, hic leo, reducūtur. Nam primum sub
 prima specie, secundum sub secunda, & ita secū
 dum ordinem de alijs dicendum est. ¶ Non enim
 differunt specie indiuidua, nisi quatenus sub di
 uersis speciebus continentur. & hæc differentia
 à posteriori dici poterit. ¶ Conflictabitur quispi
 am in illam generis descriptionem hæc vox ani
 mal non ingrediens propositionem est genus, &
 tamen non prædicatur de differentibus specie in
 eo quod quid est, igitur, minor probatur: de nullo
 subijcibili dicitur, igitur non prædicatur. con
 sequentia est bona: nam quæ de aliquo prædicā
 tur, & de eodem dicuntur: si igitur de nullo sub
 ijcibili dicatur, de nullo prædicatur. ¶ Responde
 bis concedendo illam vocem nondum in propo
 sitionem descendentem esse genus, & negabis il
 lam non prædicari de differentibus specie. Nam
 prædicari in disciplinis, pariter alia verba in defi
 nitionibus posita, nō actum nobis denotant, sed
 aptitudinem: prædicari igitur, est terminum esse
 natum & aptum de aliquo prædicari. & quem
 admodum semper prædicatur animal, quanuis
 nihil ei actu subijciatur: ita dicitur de specie &
 indiuiduis. Semper enim superiora dicuntur de
 suis inferioribus, eo quòd idoneam semper habe
 ant de ipsis prædicandi naturā. ¶ Obijcies: si vni
 ca esset animalis species, aut solū vnū aīal, ani
 malis nomen esset genus, & tamen non prædi

caretur de pluribus differētibus specie in eo qđ
 quid est , igitur . ¶ Iam diximus genus in eo
 quòd genus , ad suas referri species : & genus
 vni speciei non posse esse , nisi & pluribus fue-
 rit principium & commune: eo autem ad quod
 refertur correlatiuo interempto, perit & genus.
 ridiculum censeo plurimum , similia à multis
 garrule discuti . Nam ratio generis est , vt pri-
 mum & proximè de suis prædicetur speciebus,
 & de indiuiduis secundo . Si igitur species non
 illi substernantur , & subsistantur prout sua ex-
 petit natura , non magis videbitur esse genus
 quàm homo . Omitto quòd ab ineptissimis di-
 ci solet idipsum adhuc esse genus , quanuis illi
 vnica species famularetur, sufficit tamen poten-
 tia plures species posse illi subijci . Alij dicunt
 ipsum esse genus potentia: mittamus hæc som-
 nia. Nam genus est cui supponuntur species. Si
 igitur species illi minimè supponantur , exci-
 dit à generis appellatione . ¶ Amplius contem-
 des: genus vt innuit Porphy. est cui supponitur
 species, igitur genus potest esse tantum vni spe-
 ciei genus. *# potest supponi
 fuerit in quo*

¶ Diximus secundum Boëtium illam definitio-
 nem sanè in hunc modum esse intelligendam ,
 genus illud est à quo species deriuantur. & Por-
 phyrus accommodans illi descriptioni verbum
 singularis numeri , nolebat significare & indi-
 care genus vnica solum contineri specie . Nam
 dicit animal , cum sit genus , de homine , &
 boue , & equo prædicari : & nisi quis cæcuti-
 at , facile conijciet his verbis, cum sit genus, id
 est, cum generis ratio & nomen illi competit de
 d. iij.

pluribus speciebus prædicari. Etiam nomine speciei plures complectitur species. & quòd ita dicendum fuerit nisi rationis metas transilire velimus, satis nitida Philosophorum de genere definitionis ratio, monet & suadet, quæ tertiam Porphyrij de genere definitionem dilucidat.

¶ Contendet & alius, probando animal esse genus, cui solū vna species subijcitur. Animal prædicatur de pluribus differentibus specie in quid, ergo est genus. antecedens probatur. Est aptum prædicari de pluribus differentibus specie in quid, ergo prædicatur de pluribus differentibus specie in quid. Consequentia est bona: nam prædicari, vt fuit dictum, denotat aptitudinem. antecedens autem est verum igitur & consequens.

¶ Quis responderet negando hanc consequentiam: est aptum prædicari de pluribus differentibus specie, ergo prædicatur de pluribus differentibus specie. quanuis enim prædicari designet aptitudinem prædicandi, non tamen aptitudinē prædicandi de differentibus specie, cū solū sua ratione & virtute designet aptitudinē prædicandi. Vnde cognoscitur perspicua quorundam hallucinatio falso credentiū aptitudinem prædicandi illo verbo cōprehensam in hac enuntiatione, animal est aptum prædicari de differentibus specie, indicare animal habere non solū aptitudinē prædicandi, sed etiam potentiam & aptitudinē prædicandi etiam de speciebus quæ illi subijci possunt. Itaq; talis aptitudo fertur, & in prædicatione, & in specie, de quibus animal prædicari potest, sed hoc nō præcedit Porphy. Et sanè posita est in definitione generis cōiunctio copulatiua,

vt cognoscat lector ingenuus præter aptitudinē generis prædicandi de plurib⁹, oportere ea de quibus prædicatur, differre specie. Potest & aliter responderi negādo antecedens istius cōsequentię, animal est aptū prædicari de differentib⁹ specie in quid: ergo prædicatur de plurib⁹ differentibus specie in quid. Nam cuiq; notum euadit antecedens esse vnam affirmationē hac determinatione differentib⁹ specie nō supponēte constitutā, ideo talis propositio est falsa. Nec decurras ad ampliationem, cū nulla sit. Nam aptitudo quæ est ratio illius adiectiui, solum rei præsentī cōpetit. cum igitur plures nō sint ex hypothesi animalis species, talis erit falsa. Quare manifestum est genus non posse esse genus nisi pluribus speciebus. Allicimur & ad dicendū illud philosophi autoritate tertio Metaphy. dicentis: Impossibile est genus esse absq; suis speciebus. & 3. cap. 4. Topicorum. Omnis generis plures sunt species. ¶ Amplius argumentaberis. animal prædicatur de plurib⁹ & differentib⁹ specie in eo quod quid est: & tamen non est genus, igitur. Minor probatur. genus ad aliud refertur: animal ad nihil refertur: igitur nō est genus. Minor probatur. animalis substantia quæ est substantia animata sensibilis, non refertur: ergo nec animal ad aliud refertur. Consequentia probatur. animalis substantia & animal conuersim se habent. & conuertibilium idem est iudiciū: ergo si animalis substantia non referatur: nec animal. ¶ Diluitur argumentū negando animal nō esse genus. quādo dicis: genus ad aliud refertur, at animal nō refertur, ergo nō est genus: cōcedenda est maior: quip̃

pe genus quatenus tale referatur. & negāda est minor.cū dicis:animalis substantia non refertur, ergo nec animal:neganda est cōsequētia. Licet enim animal vt substantia ipsa sensibilis, nō referatur,tamē animal genus refertur.Est enī diuersitas animalis vt est ipsa substantia sensibilis: & vt est gen⁹:satis enim exploratū euadit animal, vt supponit pro animalī,non referri:tamen animalis nomē vti genus,refertur:ratio adducta solum suadebat animal secundū suā substantiā animatam sensibilem non referri ad aliud: & in illo sensu,suæ cōuertitur diffinitioni.Hæc solutio nō discrepat ab erudita Diui Seuerini Boëtij doctrina.Omne genus(vt inquit) aliud est quod in semetipso,atq; in re intelligitur: aliud quod ad alteri⁹ prædicationē refertur:sua enim proprietas ipsum esse constituit.ad alterum relatio,gen⁹ facit:vt ipsum animal,si eius substantiā quæras:dicam substantiam esse animatā sensibile. Hæc igitur diffinitio,rem demonstrat per se sicuti est, nō tanq̃ referatur ad aliud.At vero cū dicimus animal genus esse,nō(vt arbitror)tūc de reipsa hoc nomen dicim⁹,sed de ea relatiōe qua potest animal ad cæterorū quæ sibi subiecta sunt,prædicationē referri. Itaque character quidā est ac forma generis,in eo quod referri prædicatione ad eas res potest,quæ cū sint plures & specie differentes:in earū tantū substantia,prædicatur.hactenus ille.¶Obijcies,probando animal nō esse genus:nec ad aliquid referri: nō potest illud nomē de pluribus & differentibus specie prædicari:ergo non est genus.antecedens probatur.Substantia animalis non potest pluribus competere,quæ

ratio est a
omni scilicet
propter
et communem
omni. Gallus
a auctoritate

est ratio seu definitio animalis:ergo nō potest talis terminus prædicari de pluribus & differentiis specie.consequentia est optima. si enim animalis ratio non possit pluribus conuenire,nō poterit animal de pluribus prædicari. Antecedens probatur. Tota animalis substantia est in vno homine,ergo non est in pluribus.consequentia apparet bona. Nam si tota animalis substantia sit in Socrate,non videtur esse in equo . nec in alijs indiuiduis. Antecedens probatur . tota animalis substantia est substantia animata sensibilis : & illa est in Socrate. ¶ Dissoluitur obiectio, negando animal non posse prædicari de pluribus differentiis specie . quando dicis : Animalis substantia non potest pluribus competere:ergo animal non potest prædicari de pluribus specie differentiis , negandum est antecedens.nec oportet,si tota animalis substantia sit in Socrate,ipsam non esse in brutis, quinimo est tota in quolibet animali. nec immoror in totius argutiola, si capiatur syncategorematicè aut categorematicè: vt vulgares.sed propriissime in disciplinis loquor de tota animalis substantia quæ vocatur substantia animata sensibilis: & illa est in quolibet animali per participationem,vt volunt aliqui. In qua illius significata tali communione nō discrepant.sed animalis ab animali discrimen specificum ex differentijs desumitur. Quod ex generis definitione,quam reliquit Cicero,primo libro de oratore, prospicere possumus. Genus autem (vt inquit) id est,quod sui similis communione quadam,specie autem differētis duas aut plures cō-

plectitur partes: vt virtus est quoddā genus. com-
 plectitur enim plures partes, hoc est species, puta
 iustitiam, fortitudinē. quæ etsi specie differāt,
 tamen cōmunionē quadam ipsius generis nulla
 inter eas est dissimilitudo. quoniā ipsa virtutis ra-
 tio ex æquo conuenit vtriusq. ¶ Adhuc cōtendens
 probando animal non esse genus, non prædica-
 tur de plurib⁹ differentibus specie, igitur non est
 genus. Si prædicaretur de differētibus specie pos-
 sissimū de homine & equo & asino. sed hoc nō
 est asserendum: igitur. minor probatur: quæ ea-
 dem sunt, specie non differūt: sed homo & equus
 eadem sunt: igitur non differūt specie. Cōsequē-
 tia est bona. nam diuersa specie non sunt eadē.
 antecedens probatur. Quæ in eodē genere sunt,
 necesse est ipsa esse eadem: sed homo & equus in
 eodē genere sunt: igitur sunt eadem. Minor pro-
 batur ex Aristotele decimo Metaphysī. dicente:
 Necesse est igitur in eodem genere esse quæ spe-
 cie diuersa sunt. Huiuscemodī enim appello ge-
 nus: quod vnum & idem ambo dicuntur.
 ¶ Hæc diluitur obiectio distinguendo hominem
 & equum esse eadem: vel genere, fateor. Nam ea
 genere sunt eadem: quibus idem genus est prin-
 cipium & cōmune, modo animal est homini &
 equo cōmune. vel quod sint eadem specie, nego.
 & distinctio hominis & equi specifica sumitur
 ex parte formæ & non materiæ. Testatur enim
 Philosophus in libro citato specierum diuersita-
 tem à materia non proficisci. Homo enim &
 asinus sunt diuersi specie, & tamen illorum ma-
 teriæ sunt eiusdem rationis: nec putes incōueniēs
 eadē genere, specie differre. ¶ Poteris fusius hoc

certare argumento, animal prædicatur de pluribus & differentibus specie in eo quod quid est: tamen nō est genus, igitur. Minor probatur: nulla species est genus: sed animal est species: ergo non est genus. cōsequētia est syllogism⁹ in quarto modo primæ figuræ: antecedens est verum, igitur & consequens. Maior probatur: species generi subiicitur: ergo species non est genus. Minor probatur. est species corporis animati: vt innuit Porphy. igitur est species. ¶ Hoc argumentum probat animal, cuius est species, non esse genus: quod diffitendū non est. Est genus in eo q̃ suis speciebus est commune & principium, de quibus in eo quod quid est prædicatur. Et est species corpori animato subiecta: cum hæc prædicatio, animal est corpus animatum, sit generis de sua specie. Et quis aliqua species media, quam vocāt subalternam, vt animal, prædicetur de pluribus & differentibus specie in eo quod quid est: nō tamen vt species, sed in eo q̃ genus. Nam cum sibi competit talis prædicatio, forma speciei, vt dicit Boëtius, transit in genus. Et illius syllogismi ad rationem adducti maior simpliciter est falsa. Sed eam concedimus in eo q̃ species & speciei forma consideratur. ¶ In solutionem insurges. Si animal in eo q̃ species non prædicetur de pluribus & differentibus specie in eo quod quid est, igitur quatenus species solū prædicabitur de pluribus numero differentibus. cōsequētia est bona. Nam species solum prædicatur de differentibus numero in eo quod quid est: sed consequens est falsum, cum animal non possit solum prædicari de differentibus numero, igitur & antecedens.

¶ Diluitur obiectio negādo illam conditionalē. Et de specie infima quam vocant specialissimā, id verum est, videlicet q̃ species solum prædicatur de differentibus numero in eo quod quid est vt homo, de qua futur⁹ est sermo, & nō de subalterna, seu media, quæ potest esse & genus & species. Vnum intellige, speciem subalternam nō dici speciem, nisi quatenus alicui generi subalternatur. neq; te velim incidere in illam consequentiam: est species subalterna: ergo quatenus talis, aut prædicabitur de differentibus numero, aut specie. scis quid modo te monuerim.

¶ Obijcies: animal prædicat̃ de homine & equo, & illis ratio animalis non est diuersa: quoniam igitur pacto animal prædicatur de illis differentibus specie? Hanc mouet rationem Philosoph⁹ decimo Metaphy. dicens: Cur enī hic equ⁹ ab hoc homine diuersus specie: cum rationes eorum cum materia sint? ¶ Ad hanc respondetur obiectiōnem, animal de illis prædicari & differentibus specie. quanuis speciei diuersitas ab illo genere non proficiſcatur. cum teste Philosopho in eodem libro genus sit materia eius cuius genus dicitur. sed distinctio specifica non fit à materia, igitur illud genus non est argumentum, quo cognoscimus hominem differre specie ab equo: sed illa diuersitas fit à formis & differentijs. hominis etenim differentia (quæ est rationale) facit hominem ratione formæ essentialis, scilicet animæ rationalis quam designat, specie ab equo disiungi. Et vt illis speciebus animal sit genus, sufficit ipsum de illis in eo quod quid est prædicari,

differentibus specie à formis substantialibus.

¶ Mouebis dubietatem in tertiam generis definitionem. Est nē tertia generis definitio aptissima: Et videtur quòd non. Definitio componitur genere & differentia constitutiuā: sed illa tertia generis definitio nō est cōstituta genere & propria differentia: igitur talis definitio nō est apta.

¶ Propulsatur dubietas asserendo genus non illic propria definitione definiri Cum definitio propria, quam vocant nonnulli quidditatiuam, debet confici solum genere & differentia proprijs

simā. Sed cum aliquando non possumus commode res definire, ad descriptionem confugiētes, eas describimus: verius illa generis definitio dicenda est descriptio quā definitione. Etiam in introductionum formulis nō rigide singula sunt perquirenda. Ammonius hoc ponit definitionis à descriptione discriminē. Definitio ex substantia rem ostendit. Descriptio ex accidentibus, vt hæc hominis descriptio, Animal quod recte incedit, latos ungues habet, & manibus vtitur. Descriptio quid res sit docet, non tamē perfecte quem admodum definitio. Erūtque definitio simillima picturæ expressæ: descriptio vero adumbratili.

Descriptio, vt dicit Agricola libro primo cap. quinto, verbosius rem exprimit: nec in id adhibetur, vt quid sit res indicet: sed qualis sit.

¶ Postquam Porphy. generis formas effinxit, omnium quæ prædicantur, facit dissectionem.

¶ Eorum, inquit, quæ prædicantur, alia quidem de vno dicuntur solo, sicut indiuidua: vt Socrates, & hic & hoc: alia vero de pluribus, quemad-

» modum genera, & species, & differentia, & pro-
 » pria, & accidentia comuniter: sed nō proprie ali-
 » cui. est autem genus quidem, vt animal. spe-
 » cies vero, vt homo. differentia autē, vt rationales
 » proprium, vt risibile. accidēs, vt albū, nigrum, se-
 » dere. ¶ Hac diuisione cognoscimus indiuidua a
 quinq; prædicabilibus discrepare. Nā illa de vno
 dicūtur solo. Non enim Socrates de plurib⁹ vni-
 uoce prædicari potest: ista vero de pluribus. Ea à
 Boëtio dicuntur de vno solo prædicari, quæ vni-
 cum habent singulare subiectum: vt indiuidua.
 nam ista vox Socrates, solum habet vnū singu-
 lare subiectum, scilicet Socratem, de quo dicitur.
 Et hoc album quod est in hac niue, cuius parti-
 cipatiōe ipsum quale quid factum est: singulare.
 hoc enim non potest de quolibet alio albo præ-
 dicari, quod in hac niue est: quia ad singularitatē
 est deductū. Similiter hic, ille, hoc, singularia sunt
 & indiuidua: & de vno solo dicuntur. Demon-
 strantes enim semper dicere consueuimus hic &
 iste, illud & illud. Cum enim cuiusdam nominis
 proprij sum⁹ inscij: pronomine idipsum nomē
 circūloquimur, & illud p̄nomen in nominis na-
 turam migrat. Et nō indocte Philosophi de par-
 ticularibus loquētes, hoc dicendi genere vsi sunt.
 quippe & demonstrationi & sensui apte conue-
 nit. Dicuntur ab Ammonio indiuidua, quia neq;
 in similes neq; dissimiles formas secari possunt,
 id est rerum partitionem non obtinent de quib⁹
 prædicari valeant. Genera vero & species in plu-
 ra secari possunt, de quibus apta sunt prædicari.
 Genera quidem de pluribus prædicantur spe-
 ciebus: species vero de pluribus indiuiduis. Diffe-

rentia quoq; vt rationale, de pluribus speciebus dici potest, de homine ac de deo corporibꝫque cælestibus dicitur. quæ, sicut Platoni placuit & Porphyrio, animata sunt & ratione vigentia. Sed hæc assertio à christiana religione dānatur. Deus enim est substantia simplicissima cui anima minime copulari potest. Proprium etsi tātum de vna specie proprie dicatur, de multis tamē indiuiduis dicitur quæ sub ipsa specie collocantur: vt risibile de isto homine & de Socrate ac cæteris indiuiduis dicitur: quæ homini supponūtur. Accidens etiam de multis dicitur: album enim & nigrū de multis dici possunt: vt de homine, equo, pariete. Et sedere de homine & simia. homo enī sedet & simia sedet. Accidens autem quoniam cōmuniter accidens esse potest, & proprie alicui, idcirco determinauit dicens: Accidentia cōmuniter sed non proprie. Quæ enim pprie alicui accidunt, indiuidua sunt, & de vno tantum valētia prædicari. Et quæ cōmuniter accipiuntur, de pluribus prædicari possunt. Illud album quod est in isto cygno subiecto, non est vniuersale accidens, sed proprie huic cygno est accidens. Album autem nude acceptum & ad nullam formam indiuiduam compressum, de pluribꝫ natum est prædicari. Omnia igit prædicabilia si per semetipsa speculemur in eo qꝫ genera, vel species vel differentia, vel propria vel accidētia sunt, manifestū est quoniā de pluribus prædicantur. Si tamē vt vult Boëtius ea speculemur in quibꝫ sunt: vt secundum subiectum eorum, formam & substantiam metiamur, euenit vt ex pluralitate prædicationis ad singularitatem videantur adduci. Anis
e.j.

mal enim quod genus est, de plurib⁹ prædicatur: sed cum hoc animal in Socrate consideramus ex pluralitate prædicationis adducitur ad singularitatem quod aperte declarat, dicens. Socrates animal est, & ipsum fit indiuiduū, quoniam Socrates est indiuiduus ac singularis. Nec ab eo discrepat Ammonius dicēs: Animal etenim in me solo dictum, non est commune alijs sed mihi soli ascriptum. Item homo de pluribus prædicari potest, sed illa humanitas quæ est in Socrate indiuiduo, est particularis & indiuidua, quoniā Socrates ipse est indiuiduus. Et similis ratio cæteris accommodatur prædicabilibus. ¶ Fieri potest aptior partitio hoc modo. Eorū quæ prædicantur: alia quidam ad singularitatem dicuntur: alia ad pluralitatem. Eorum quæ de pluribus prædicantur: alia secundum substantiam: alia vero secundum accidens prædicantur. Eorum quæ secundum substantiam prædicantur: alia in eo quod quid sit dicuntur: alia in eo quod quale. In eo quidē quod quid sit, genus & species: in eo quod quale sit, differentia. Item eorum quæ in eo quod quid sit, prædicantur: alia de pluribus differentibus specie ut genera: alia vero de pluribus sed differentib⁹ specie minime: ut species. Eorum quæ secundū accidens prædicantur: alia de pluribus prædicantur: ut accidentia cōmunia: alia vero de vno tantum: ut accidentia propria. ¶ Potest & hæc fieri diuisio. Eorum quæ prædicantur: alia de singulis prædicantur: alia de pluribus. Eorum quæ de pluribus: alia in eo quod quid sit, prædicantur: alia vero in quale quid sit. Eorū quæ in eo quod quid sit, prædicantur, alia de differentibus spe-

cie: alia vero de pluribus solum numero differētib⁹. Eorum quæ prædicantur in eo quod quale sit: alia de differentibus specie, vt differentiæ & accidentia communiter: alia de vna tantum specie, vt propria. Eorum quæ de pluribus differentibus specie in eo quod quale sit prædicantur: alia in substantia prædicantur, vt differentiæ: alia in communiter euenientibus, vt accidentia. Et ex hac diuisione satis dilucide quinq; harum rerum diffinitiones colligi poterunt hoc modo.

¶ Genus, est quod de pluribus in eo quod quid sit differentibus specie prædicatur.

¶ Species, quod de pluribus minime specie differentibus in eo quod quid sit prædicatur.

¶ Differētia est quod de plurib⁹ specie differentibus in eo quod quale sit in substantia prædicatur.

¶ Proprium est quod de vna tantum specie in eo quod quale sit non in substantia prædicatur.

¶ Accidēs est quod de pluribus & specie differentibus in eo quod quale sit non in substantia prædicatur. ¶ Nūc gen⁹ ab omnib⁹ alijs que quolibet modo prædicantur determinat, dicens:

- » Ab ijs quæ de vno solo prædicantur, differūt genera: eo q^d hæc de plurib⁹ prædicātur. Ab ijs autem quæ de pluribus, à speciebus quidē: quoniā species etsi de pluribus prædicētur, non tamen de differentibus specie, sed numero. homo enim cum sit species, de Socrate & Platone prædicatur, qui non specie differunt sed numero. animal vero, cum sit genus, de homine & boue & equo prædicatur, qui differūt à se inuicē specie, nō numero solo. A proprio vero differt genus: quoniā propriū quidē de vna sola specie cuius est pro-

e. ij.

„ prium prædicatur, & de ijs, quæ sub ipsa sunt
 „ specie, indiuiduis. quemadmodum risibile de ho-
 „ mine solo, & de particularib⁹ hominibus. genus
 „ autem non de vna specie prædicatur, sed de plu-
 „ ribus & differentibus. A differentia vero & ab ijs
 „ quæ cõmuniter sunt accidētia, differt genus: quo-
 „ niam etsi de pluribus & differētibus specie præ-
 „ dicantur differentia, & cõmuniter accidentia, nō
 „ tamen in eo quod quid est prædicantur, sed in eo
 „ quod quale quid est. Interrogātibus enim aliqui-
 „ bus quid est illud de quo prædicantur hæc: gen⁹
 „ respondebimus. differentias autem & accidentia
 „ non respondebimus: non enim in eo quod quid
 „ est, prædicant de subiecto: sed magis in eo quod
 „ quale quid est. interroganti enim quale quid est
 „ homo: dicimus quoniā rationale. & in eo q^{uod} qua-
 „ le quid est coruus: dicim⁹ quoniā niger. est au-
 „ tem rationale quidem differentia: nigrū vero ac-
 „ cidens. quando autem quid est homo interroga-
 „ mur: animal respondemus. est autē hominis ge-
 „ nus, animal. Hactenus Porphy. ¶ Mouebis du-
 „ bitatiūculam. Qui fieri potest vt indiuiduum à
 Porphyrio sit assertum de vno tantū prædicari,
 & ipsum nō prædicari, cū prædicationē hāc, So-
 crates est Socrates, minime censeant logici esse
 aptam & propriā? ¶ Dissolues dubitatiūculā, di-
 cens Porphyrium cæpisse prædicari pro eo quod
 est vere & affirmatiue de aliquo enūtiari, siue præ-
 dicatio in qua terminus prædicatur fuerit alicui⁹
 prædicabilis de suo subijcibili, siue nō. Et quis in-
 diuiduū prædicetur, nō tamē aptissime vt præ-
 dicabilia, quæ in hac arte de suis subijcibilib⁹ cõ-
 modam faciūt prædicationē. Et negāda est hæc

consequentia indiuiduū prædicatur de vno solo:
 ergo propriā constituit prædicationē. ¶ Cū tria
 hæc generi accommodentur: Prædicari de plurib⁹: de
 specie differētib⁹: in eo quod quid sit. & singulis
 partibus gen⁹ à cæteris quæ quomodolibet præ
 dicantur separet: vt integra generis diffinitio ap⁹
 » probaretur, merito dicit Porphy. Quare de plu⁹
 » ribus prædicari, diuidit genus ab ijs quæ de vno
 » solo eorum quæ sunt indiuidua prædicantur. De
 » differentib⁹ vero specie: separat ab ijs quæ sicut
 » species prædicantur, vel sicut propria. In eo quod
 » quid est prædicari: diuidit genus à differentijs &
 » communiter accidentibus: quæ non in eo quod
 » quid est, sed in eo quod quale quid est, vel quo
 » modo se habet vnumquodq; prædicantur.
 » ¶ Nihil igitur superfluum neq; minus continet:
 » generis dicta descriptio, notionis.

¶ De Specie Scholia.

Voniā de genere cui species proximi⁹
 subijciuntur, digestū est: futu⁹
 rū nunc videbitur de speciebus in
 spectā præceptionis ratione disse
 rere. Sed antequā ad varias speciei
 descriptiones descendamus, dubitatiunculā non
 inutilem agitabimus: Fuitne congruū post gene
 ris determinationem, cæteris speciem præferre
 prædicabilibus? Si enim hæc assignata fuerit ra
 tio præponendi generis reliquis vocibus, q; natu
 ræ suæ magnitudine cæteras cõtineat, non equū
 fuit speciem differentiæ præferre: cum differētia
 speciem contineat. Verū cum præsertim differen
 tiæ ipsas species informēt, prius autem est quod
 informat quā id quod informatione perficitur:
 e.ijj,

debut igitur Porphy. differentiam speciei præferre. ¶ Dicendū est eam esse connexionem eorum quæ ad seinuicē referūtur, vt si quid de vno præceperimus mox & alterū præcipere oportet. Cum igitur genus & species ad seinuicē referantur, congruum fuit post generis determinationem de specie negotium & præceptionem proximius tradere. Hinc dicit Boëtius, Omnia quæcunq; ad aliquid prædicātur, substantiam semper ex oppositis sumere. vt igitur non potest esse pater nisi filius sit, nec filius nisi præcedat pater, alteriūsq; nomen pendet ex altero: ita etiam in genere ac specie videre licet. Species quippe nisi generis nō est: rursūsq; genus esse nō potest nisi referatur ad speciem. Quorum ergo relatio est ad alterū: eorum continēs factus est iure tractatus.

¶ Quemadmodum genus à Porphyrio prius in plures distinctum est formas: ita etiam in specie faciendum esse videbitur. Species autem dicitur quidem & de vniuscuiusq; forma, secundum quā dictum est: primū quidem species digna est imperio. Hæc speciei elegantia ex accidentium cōgregatione perficitur: & accidens species est, secundum quā dicimus quemlibet imperio dignū propter eximiam formæ dignitatē. Hac autem insigni pulchritudine fertur Alcibiades apud Plutarchum cæteris longe præcelluisse. qui non modo in pueritia aut adolescentia: sed etiam in omni ætatis gradu maximum semper decorem ac formosam hominis speciem prætulit.

¶ Percontaretur quispiam, quare Porphyrius illi diffinitioni adiecit vniuscuiusque. Id cautissimè, teste Boëtio, adiectū est. hæc enim species secū

dum accidens est & commendatur. Et quæ vni-
 cuiq; forma indiuiduo est, ea non ex substantiali
 forma quadam species, sed ex accidētibus venit.
 Alia est enim substantiālis formæ species quæ hu-
 manitas nūcupatur, eāq; non est quasi supposita
 animalī: sed tanq̃ ipsa qualitas substantiā mon-
 strās. hæc enim & ab hac diuersa est, quæ vniū-
 cuiusq; corpori accidentaliter insita est, & ab ea
 » quæ genus deducit in partes. ¶ Species secundo,
 » ea quæ est sub assignato genere dicitur. secundū
 » quam solem⁹ dicere hominem quidem speciem
 » animalis, cum sit genus animal: albū autē colo-
 » ris speciem: triangulum vero figuræ speciem. Id
 perpenditur esse sub assignato genere, quod pro-
 ximius speciei subiicitur: vt homo animali proxi-
 me subiicitur: & licet indiuiduū generi subiicia-
 tur, non tamen proxime: nec quatenus genus est:
 sed id accidit, vt & patris esse seruum: species
 autem per se generi subiicitur, perinde ac filius
 per se patris est & vt pater est. Planius tibi ex-
 primam: quod per se & proximius speciei subi-
 citur, generi per accidens supponitur: sed speciei
 indiuiduum proxime subiicitur, igitur generi re-
 motius supponetur. Nam vulgata est regula, De
 quocūq; species affirmatur, & prædicatur: genus
 de eodē dicitur. si igitur indiuiduū speciei proxi-
 mius subternatur, & generi per accidens. ¶ Ne
 quis crederet in solis substantijs genera & species
 versari, pro secūda speciei definitione, Porphyri⁹
 nō solius substantiæ dedit exemplū, sed etiā eius
 quod reliquum remanserat accidētis: quod dixit
 & albū coloris speciem: vt nobis aperte mōstra-
 ret genera & species in omnium prædicamēto
 e. iij.

rum rationibus inueniri & esse connexa. Adferret aliquis aduersus hæc Aristotelē 4. cap. 4. Topicorum attestantem, Si species sit ad aliquid, & genus: non tamen si genus sit ad aliquid, & species. nam disciplina est ad aliquid, nō tamē grammatica. Idem sentit in prædicamentis cap. Qualitatis. Videtur igitur Arist. disiungere genus à specie, prædicamentorū varietate. Dicam quod sentio, impossibile genus esse in quadam serie prædicamentaria in qua non sint eius species quatenus genus est. Nam relatiua sunt simul natura, at genus & species quatenus huiusmodi relatiua sunt, igitur sunt simul natura. quòd si fuerint simul natura, nulla ratione prædicamentaria diuelli poterunt. Nihil tamē prohibet genus quoddam alia à generis habitudine cōsideratū in quodam prædicamentorū ordine considerari, in quo eius species minime cōsiderabūtur. ¶ In secūdā obijciēs diffinitionē. Genus à Porphyrio per speciem diffinitū est: & hic species genere depingit, quod vitiosum videt, & circulū in descriptionib⁹ innuere: igitur species genere nō est diffinienda. ¶ Hæc lucide dissoluit obiectionē Porphyri⁹, dicens q̃ si etiā genus assignantes speciei meminimus dicentes, Quod de pluribus differētib⁹ specie, in eo quod quid est prædicatur: & speciē dicim⁹ id quod sub assignato genere est, nosse oportet, quoniam & gen⁹ alicui⁹ est genus: & species alicui⁹ est species: vtrunq; vtriusq; idcirco necessesse est, in vtrorūq; rationib⁹ vtriusq; vti. Nihil igit incōmodi suspiceris, eorum quæ ad se inuicem referunt, alterū altero definiri. Et tanta est generis ad speciem connexio & ediuerso, q̃ vnum sine

altero perfici nequit. Nam vt dicit Boëtius: Substantiæ ipsæ nullo speciei nomine generisve censentur: nisi quadam ad seinuicem collatione sint comparationeq; compositæ. Nam quod animal est, nō idcirco gen⁹ est quòd animal est: sed quoniam hominis sub se atq; equi & cæterorū animalium species habet. Vnde & hominem animalis speciem appellamus, cū animal ipsum genus sit, neque enim homo species diceretur, si super ipsum animalis appellatio nō prædicaretur.

¶ Argumentaberis. Genus & species sunt relatiua potentia: igitur vnum potest actu esse altero nō existēte. cōsequētia est optima, ex descriptione relatiuorum potētia: nō igitur talis est vnus ad alterum connexio, quòd genus nō possit esse sine specie. Tum etiam genus est specie natura prius: igitur si genus est, nō oportet speciē esse. cōsequētia est bona: nam prius natura, est à quo nō conuertitur subsistēdi cōsequētia: vt animal homine est prius: quīs enim si homo sit, animal esse oporteat: nō tamen cōtrā.

¶ Hoc argumentum satis videtur nōnullis suadere quod à genere denominatum est, posse esse & intelligi absque specie, vt animal sine homine potest esse: & ita genus, in hūc modum sine specie potest esse. Sed si intelligere velint genus quatenus genus, posse esse sine specie, eorum sententiæ reclamāt Porphyrius & Boëtius. Ait enī Boëtius in hoc capite: quoniam inter hæc quædam cōnexio est, & talis comparatio atq; relatio, vt præter ad seinuicem habitudinem genera & species esse nō possint: nihil enim in eorum definitionibus concludi potest: nisi alterutrum nominata sint. Nā

si substantia generis specie supposita, species vero genere superposito & ad ipsam prædicato perficitur: non est dubium, quoniam definire necesse sit iure specie cum genere, & cum specie iure nobis generis prædicare necesse sit. Nunc speciei logicæ multiplex definitio videnda est. Species est quæ ponitur sub genere, intelligenda est quatenus species: nam genus ut animal, ponitur sub genere corpore animato: sed non in eo quod genus, sed quatenus illius est species, & illi famulatur. ¶ Secunda speciei definitio: species est de qua genus in eo quod quid est prædicatur: & hæc definitiones speciem tam specialissimam quam subalternam complectuntur. Nam de hac specie subalterna animal, aliquod genus, ut corpus animatum in eo quod quid est prædicatur. ¶ Tertia. Species est quod de pluribus & differentibus numero in eo quod quid est prædicatur: & hæc assignatio specialissimæ est, & quæ solum species est, ut homo & equus. Ille enim species solum prædicantur seiunctim de pluribus numero differentibus in eo quod quid est: homo de Socrate & Platone solum numero differentibus, & equus solum de differentibus numero prædicatur. ¶ Argumentaberis in Porphyrium, probando album non esse speciem coloris. Genus de sua specie vere & affirmatiue enuntiatur: sed color non vere & affirmatiue de albo enuntiatur: ergo album non est species coloris. Minor probatur: hæc enuntiatio album est color, non est vera, cum accidens, ut color non accipitur pro substantia alba, sed pro accidente à substantia distincto. ¶ Dices Porphyrium cepisse abstractum loco concreti. Non enim refert apud veram di-

sciplinam dicere album esse speciem coloris, & album esse speciem colorati. Nam color & coloratum sunt quædam denominatiua rationē prædicamenti, in quo ponuntur, non euariantia. Coniungendo tamen concretum (vt fertur) concreto, & abstractū abstracto: album est species colorati, & albedo species coloris: & vnū sæpe pro altero sumitur. ¶ Obijcies, probando album nō esse speciem colorati: aut species est specialissima, aut subalterna. Sed neutrum horum aptè assignari potest, igitur non est species: minor probatur: pro priori parte: Album prædicatur de differentib⁹ specie, Socrate & isto equo, igitur nō est species. Nec posterior pars assignāda est. Nā species subalterna ad cōmunius comparata: est species: & ad suas species genus: sed non sunt assignandæ albi species, igitur non est species subalterna. ¶ Blatteramēta & quorūdā nugas astruentiū album esse genus: & illi ineptissimas supponi species vitaturus: plane quod sentio dicam, album esse speciem specialissimam. Nam solum est species, nec sequitur, prædicatur de homine albo & equo albo qui differunt specie, igitur est genus. Nam totam generis definitionē nō complecteris. Certū est albū nō prædicari de homine in eo quod quid est, sed quale quid. Et qđ homini est accidēs, illi genus esse nequit. Nec dicendū est hominem album illius esse speciem, aut hominem album hac albedine: vt inepte à quibusdā asseritur. Nulla enī species diuersas omnino species includēs rationib⁹ diuersorū prædicamentorū copulat: at homo albus & substantię & q̄lītatīs rationes designat, quæ minime vnā speciē

conficere possunt, igitur portētoſa eſſet albi ſpecies, aut illius (ſi probe loqui velis) ſpecies dici nō debet. Aptior videbitur hęc ſolutio: vt nugones faueant linguis, negando hominem albū, & equum album diſſerre ſpecie ratione albi, ſeu albedinis quę ſit genus diſſerentias habens magis proprias, aut proprias quibus diſſerant homo albus, & equus albus: quod oportet ad generis rationem. Adhęc, Perſuaſionem ex Ariſtotele deſumemus, dicente 6. cap. 4. Topicorum, Album ſpeciem eſſe coloris, & nullius genus. Et ſic probat. Nihil alba diſſerūt ſpecie, ipſa à ſe inuicem, omnis autem generis ſunt ſpecies diſſerentes, quare nullius erit album genus. ¶ Obiectio. Album non prædicatur in eo quod quid eſt, igitur nō eſt ſpecies ſpecialiſſima. antecedēs probatur. Quærenti quid eſt Socrates: apte non reſpondetur, eſt albus. Et nō eſt aſſignādum indiuiduū de quo prædicetur in eo quod quid eſt, igitur. ¶ Solutio. Quemadmodum ſpeciebus prædicamenti ſubſtantię reſpondent indiuidua abſoluta: etiam ſpeciebus prædicamenti accidentis reſpondent indiuidua cōnotatiua. Indiuidua igitur albi, erunt hoc album, & hoc album, de quibus in eo quod quid prædicabitur. ¶ Obijcies. Albū eſt accidens, igitur non eſt ſpecies ſpecialiſſima: cōſequētia probatur à rationibus pugnantibus. Accidens vt dicit Porphyrius cap. de Accidente: eſt quod neq; genus eſt, neq; diſſerētia, neque ſpecies, neq; proprium: ſemper autem eſt in ſubiecto ſubſiſtens. Et ſi album eſt ſpecies ſpecialiſſima, ſpecies cēſetur: erit igitur, vt ratio oſtēdit ſpecies: & non erit ſpecies: quod eſt incōmodū

& rationibus pugnantibus interceptum. ¶ Respondebis album esse accidens & speciem, diuersa tamen ratione & ad diuersas voces. Est enim terminorum absolutorum : vt hominis & equi accidens : & indiuiduorum connotatiuorum, species specialissima. Et neganda est hæc consequentia, album est accidens : ergo non est species. Nā illud cōsequens, album ab omni speciei ratione & conditione abducit. Sed dicendum est album est accidens : ergo cuius est accidens non est species : quod sane verum est. Et Porphyrius asserēs Accidens non esse speciem, solum sentire cupit accidens quatenus accidens, non esse speciem.

¶ Adhuc obijcies : si albū esset species : in aliquo prædicamento poneretur : sed illud nō est asserendum, igitur : minor probatur : potissimum in prædicamento qualitatis, cum nullū aliud sibi aptius congruere possit : sed probatur q̃ non. Qualitas est terminus absolutus : & album terminus cōnotatiuus : sed absolutum nō prædicatur proprie de cōnotatiuo : igitur. ¶ Vulgarum est argumentum & satis diuulgata illi aptari poterit solutio. Quāuis concedatur qualitatem dici terminum absolutum nō propterea album cōnotatiuum ab illo prædicamento expelletur : quia cōcretum & abstractum nō faciunt distinctū prædicamentum. In prædicamēto qualitatis cognoscitur quale, quod de concretis prædicatur, vt album est quale : & qualitas de abstractis : vt albedo est qualitas. in disciplinis passim commisceamus album & nigrum qualitati : cum qualitatem nobis designent. ¶ Alia certabis ratione in definitionem speciei : si daretur aliqua propria specie

es, esset hæc vox homo: sed hoc non est asserendum, igitur. minor probatur: si propria esset species & solum species, prædicaretur solum de differentiis numero, sed illud est falsum, igitur. minor probatur: prædicatur de differentiis specie: igitur non solum prædicatur de differentiis numero. antecedens probatur: prædicatur de viro & vxore qui differunt specie, igitur. antecedens probatur: viro & vxori diuersæ differentię competūt: scilicet masculinū & foemininum, igitur vir & vxor differunt specie. consequentia est bona: nam ea specie condistinguntur quæ diuersas habent differentias: vt homo & equus. ¶ Respondebis negando hominē prædicari de pluribus differentiis specie: quando dicis: prædicatur de viro & vxore & differunt specie, neganda est minor, & distinguendum est masculinum & foemininum diuersas esse differentias: vel substantiales seu essentielles, negabis: vel materiales, seu accidentia animali ratione materiæ inhærentia, concedes: sed differentię materiales & accidentales non mutant speciem, licet formales & substantiales. masculinum & foemininum proprię sunt animalis passiones: sed non secundum substantiam, verum in materia & corpore: quare idem sperma aliquam passionē passum: aut foemina aut masculus fit. Aristoteles 7. metaphy. cap. 5. dicit masculinum & foemininum per se cōpetere animali: quia declarari non potest sine animali, masculinum & foemininum. Nam dicunt Philosophi, si sperma viri fuerit excellēs, aut calor eius, generabitur masculus: & si diminutum fuerit, vel calor eius, generabitur foemina. ¶ Obijcies. Indiuidua

humana differunt specie : igitur non solum homo est species:antecedens probatur: caro & ossa vnus indiuidui sunt à carne & ossibus alterius distincta: & tota hominis futura est ab alterius hominis futura diuersa secundum numerum : igitur videntur indiuidua humana specie differre. ¶ Respondēbīs carnem & ossa vnus, ab alterius carne & ossibus distincta, & totam vnus hominis futuram ab altera seiunctam & diuersam, non esse argumentum sufficiens ad probandum indiuidua humana esse specie diuersa: quia in forma speciali non est contrarietas, seu diuersitas secundum formam. ¶ Obiectio ad probandum hominem non prædicari de differentiis numero : si prædicaretur de differentiis numero, potissimum de Socrate & Platone, sed illud est falsum, igitur minor probatur: Socrates est vnus, & Plato est vnus, atqui vnitas non differt numero ab vnitate, igitur Socrates & Plato nō differunt numero. minor probatur: aliqua dicuntur differre numero, quorum numerus à numero differt, sed vnitas non est numerus, igitur vnitas non differt numero ab vnitate.

¶ Boëtius dicit numero videri aliquid differre, quoties numerus à numero differt : vt grex bouum contrinens triginta boues, ab alio bouum grege numero differt, si centum contineat boues. In eo enim quod grex est, non differunt, neque in eo quod boues, nisi numero quidem differūt, quod illi plures, illi vero sunt pauciores. Et obiectiōē adductam, qua nitebar probare Socrate non differre numero à Platone: dissoluit. Quando dicim⁹ hominē prædicari de differentiis nume-

ro: intelligitur in numerando differentibus, hoc est vt dicit, dum numeratur, differentibus. Cum enim dicimus hic Plato est, hic Socrates, duas fecimus vnitates, ac si digito tangamus dicentes: hic vnus est, de Socrate: rursus de Platone, hic vnus est: nō eadem vnitas in Socrate numerata est quæ in Platone, alioquin posset fieri, vt secundo tacto Socrate, Plato etiam demonstraretur, quod nō fit: nisi enim tetigeris Socratē vel mente vel digito, itēq; nisi tetigeris Platonem: nō facies duos dum numerantur, ergo differūt quæ sunt numero differentia. ¶ Dicuntur aliter ea differre numero, quorum vnum nō est aliud, vt Socrates à Platone differt numero. Et illud venit intelligendum, quatenus tali differentia discrepant. Nam hoc modo materia differt numero à forma, & albedo lactis à dulcedine eiusdem: licet subiecto seu subiectiuè, vt fertur, sint vnum numero, illa enim subiecto sunt vnum numero, quorum vnum est subiectum alterius, vt materia & forma: vel quæ sunt in eodem subiecto, vt albedo & dulcedo lactis. ¶ Adnotes differre numero pluribus cōpetere q̃ differre specie. Nam quæcunq; specie differunt, etiam numero discrepant, sed non ediuerso. ¶ Dices: homo cum suis indiuiduis comparatur, nōne genus dici debet? Et sanè id dicendum videtur: nam est principiū aliquorum se habētium ad vnum. ¶ Dilutio: species suis indiuiduis collata nō censetur genus, vt ibi sumitur, cum definitio nō ei competat. Dicit tamen Agricola libro primo cap. sexto, Speciei nomen sola comparatione ad genus videri inditum, dictāq; speciē esse, vel vt Cicero maluit,

formam: quòd confusum & informe genus ex-
 poliret. Indiuiduis autem comparata, non iam
 speciei retinet, sed generis poti⁹ accipit faciem.
 ¶ Obijcies: iste terminus homo habet terminū
 cōmunē ei suppositū, igitur non est species, spec-
 ialissima: antecedens probatur: disiunctū istud,
 Socrates vel Plato, est commune ei suppositum,
 nam quicquid est Socrates vel Plato, est homo,
 & non contrā, igitur. ¶ Respondebis illud disiū-
 ctum non ei propriē supponi, vt subijcibile præ-
 dicabili & speciem generi. Nam species generi
 subiecta est incomplexa. modo illud disiunctum
 est complexum re & voce: ideo non est prædica-
 bile, nec subijcibile propriū prædicabili. ¶ Obij-
 cies. Si complexio impediret terminum quomis-
 nus prædicabilis appellationem susciperet, seque-
 retur corpus animatum nō esse genus, quod est
 falsum. sequela probatur: est terminus comple-
 xus, & complexio officit generi, igitur nō est ge-
 nus. ¶ Respondebis complexionem vocis tantū
 non impedire genus, aut quoduis prædicabile.
 Est autem triplex complexum, quoddam voce
 tantum, cuius vox est complexa, sed res, id est si-
 gnificatio & notio est simplex, vt corpus anima-
 tum: propria enim ratio, seu notio repræsentans
 omne animatum, est simplex. Quoddam est cō-
 plexum re tantum, cuius notio est complexa,
 sed vox est simplex, vt hæc vox a ad significan-
 dum hominem esse animal, imposita. Aliud est
 complexum voce & re simul, & est illud cuius
 vox est complexa & ratio, vt homo albus. no-
 mine vocis cōplector scripturam. Vox proprie
 complexa illa est quæ non nomine tantum, nec
 f.j.

re tantum, sed re & nomine est cōplexa. Et quē
admodum triplex est vox complexa, etiam tri-
plex est vox incomplexa, quædam nomine tan-
tum, seu voce, vt a impositum ad significādum
perinde, vt homo est animal. Quædam est incō-
plexa re tantum, vt corpus animatum. Nec pu-
tes incommodum videri aliquam esse vocem cō-
plexam nomine tantum, & incomplexam re tā-
tum. Nam illa membra non pugnant inter se.
Alia vero est incomplexa nomine & re simul, vt
homo. Et nulla vox est simpliciter & propriē in-
cōplexa, nisi nomine & re simul. Quare dicēdū
est corpus animatum (quāuis loco simplicis no-
minis sumatur) non esse propriē vocem com-
plexam aut incomplexam. Et quando nomen
simplex deest, exprimendo conceptui incomple-
xo respondens, pro ipso vtendum est circumlo-
cuto ex duobus nominibus, vt corpus animatū.
Quam quidem circumlocutionem, vt diligenter
adnotauit Clichtoueus in Antepredicamentis,
sæpe opus est facere penuria vocabulorum, vt
vox significatiua, vox non significatiua, circum-
loquuntur voces simplices vno nomine non no-
minatas. ¶ Insurges in solutionē. Si corpus ani-
matum notione simplex esset genus, potissimū
subalternum, cum illi præferatur genus commu-
nius, sed probo quòd non: est species specialissi-
ma, ergo non est genus subalternum. consequen-
tia est valida. antecedēs probatur: prædicatur de
differentibus numero, Socrate & Platone in eo
quod quid est, igitur est species specialissima.
¶ Huic respondeo obiectioni, negando corpus
animatum esse speciem specialissimam, & negā

dū est antecedens cōsequentiaē factę secundum Porphyrianā intelligentiā, quīs posset cōcedi ab illa speciei definitione diuertēdo. Nā in definitione speciei specialissimæ hæc particula solū suppressa intelligitur. nec oīa in disciplinis exprimūtur, sed pleraq; ab authore suppressa, nō desinūt, perinde ac si expressa essent, intelligi: sed ab imperitis qui plus æquo cauillant, recta difficulter recipiūt intelligentia. Illi lusciniaē nugis insidentes argutē nouerūt obstrepere, cōmodē tamen & propriē loqui neutiquam. Quauis igitur corpus animatum de quibusdam numero differentibus prædicetur, non tamen solum prædicatur de differentibus numero, verum etiam de specie discrepantibus, vt de homine & equo. Sed quod Porphyrius, illam particulam solum intellexerit, eamque nobis intelligendam reliquerit, satis ex sua eruditione conijcere possumus. Ait enim, sed hæc quidem assignatio specialissimę est, & quæ solū species est. At dices, Aristoteles quinto capite, quarti Topicorum dicit corpus animatum non esse genus animalis, quia eius pars est, neque etiam corpus esse animalis genus. Faber in Scholijs illius loci dicit Aristotelem accepisse corpus animatum pro corpore cui anima inest, & non pro composito. grata est mihi hæc solutio: nam Aristote. in illo loco dicit corpus esse animalis partē, & quia pars nō prædicat de toto, idcirco corpus non est animalis genus. Difficultatē nōnulli faciunt in istis propositionibus, animal prædicatur de differentibus solum numero, animal solū prædicatur de differentibus numero. sed loquēdo vt suadet ipsa ratio, solū, prædicari & nō ea que
f. ij.

hæc s
non vep
!! c m b n
est

numero differūt, determinat. Si enim corpus animatum solum prædicaretur de differentibus numero secundum naturam signi exclusiui, de nullis alijs nec aliter q̄ differentibus numero prædicaretur: quòd si illud sibi accideret, non esset genus. Vita calumnias, & sume secundum rectam intelligentiam vocabula. ¶ Obijcies: probando corpus animatum non esse genus. Omne genus in plures species diuidi potest, sed corpus animatum in nullas species diuidi potest, igitur nō est genus. minor probatur: est species, ergo est indiuisibile. consequentia probatur ex Aristotele septimo Metaphysi. dicente speciem esse indiuisibilem. ¶ Respondebis Aristotelem loquutum de specie specialissima, quæ vocatur infima, seu magis species. Etiam corpus animatum, vt sentire possum, quatenus species, non diuiditur in animal & plantam, sed quatenus genus. Nam hæc diuisio, Corporum animatorum, aliud est planta, aliud animal: non est speciei in species, sed generis in species. ¶ Argumentaberis, probando nullam esse magis speciem. si aliqua daretur, potissimum ista vox homo, sed probo quòd non. Substātia non suscipit magis nec minus, ex Aristotele, sed homo est substātia, igitur non debet dici magis species q̄ animal. ¶ Respondebis speciem specialissimam ab authoribus dici magis speciem, eo quòd sub ipsa nullæ aliæ species locari possunt, vt sub homine nullæ species locari possunt. Cum dicimus substantiam non suscipere magis nec minus, sanè intelligitur substantiā non prædicari cum istis aduerbijs magis & minus, intensionem & remissionem importātibus.

¶ Quæres an istæ voces, sol, luna, phoenix, mundus, sint species specialissimæ. nec abs re. Nā habent rationem significandi communem aptam pluribus differentibus numero competere. ¶ Respondabis illas voces non esse species, nec simpliciter indiuidua: licet dicantur ex suppositione indiuidua, cum rem vnaquæq; illarum singularē & indiuiduam habeat. Partim conueniunt cum indiuiduis: nam vnicam rem habent & singularem, & rem ipsam considerando, de vno solo vt indiuidua prædicantur. Partim disconueniunt: quia rationem habent communem. Partim etiā speciebus conspirant: nam notionem habent communem, secundum quam eas Boëtius in species reuocat. Partim dissentiunt: quia plura nō habent indiuidua, de quibus prædicantur. & secundum hanc considerationem, in indiuidua reuocantur. Ea autem simpliciter indiuidua dicuntur, quæ sunt singularia nomine & re, quemadmodum communia simpliciter & propriè, dicuntur nomine & re communia, vt homo, animal.

¶ Ne quis opinetur in solo vno prædicamento genera & species reponi: docet Porphyrius genera & species per omnia crebrescere prædicamentum, dicens: Planum autem erit quod dicitur hoc modo. In vno quoq; prædicamento sunt quædam generalissima, & rursus alia specialissima, & inter generalissima & specialissima sunt alia, quæ genera & species dicuntur eadem. Est autem generalissimum quidem, supra quod nullum aliud sit superueniens genus. Specialissimū autem, est post quod non est alia inferior species. Inter generalissimum autem & specialissimum alia, quæ
f. iij.

» genera & species sunt eadem, ad aliud quidem
 » & ad aliud sumpta. Sit autē in vno quidē præ
 » dicamento manifestum quod dicitur: substantia
 » est quoddam & ipsa genus. sub hac autem est
 » corpus. sub corpore autem, animatum corpus.
 » sub quo animal. sub animali vero rationale ani
 » mal. sub quo homo. sub homine vero Socrates
 » & Plato: hæc tenus ille. ¶ Per spicuum erit genus
 aliquod dici generalissimum cum de suis omni
 bus subiectis verè prædicabitur, & nullum ha
 bebant genus eo superius cui famuletur, vt substā
 tia: nam illi subiiciuntur hæc omnia, corpus, cor
 pus animatum, animal, homo, Socrates, Plato, &
 nullum illi præest genus cui obsequi debeat. &
 iure vocat̃ supremū gen⁹, & magis genus, cum
 nullum habeat genus eo nobilius & potentius,
 nec possit esse species. Est etiam maximum in
 suo splendore principium à quo enumerata pro
 ficiscuntur, velut à fonte copiosissimo riuuli. Et
 quemadmodum illud est in generibus præstan
 tissimum, ita specierum præstantissima erit spe
 cialissima, quæ in nullas species diduci potest, vt
 homo. Nam cum sit species, non potest habere
 species ea inferiores: & species specialissima,
 magis species dicitur. Et ea integrior & verè
 species est, vt scribit Boëtius quæ genus nūquā
 est, q̃ ea quæ aliquando genus esse potest. q̃ si
 verior species est, quæ sola species, nunquam ge
 nus est: merito magis species appellata est. Ge
 neralissima græcè genicotata dicuntur, & specia
 lissima idicotata. ¶ Conrendit Laurentius valla
 in sua ad Dialecticam æditione, non esse genus
 generalissimum dicendum, neq; speciem specia:

- ut (M)

lissimam, grāmatico vsus clypeo. Non enim, vt ait, dicim⁹, materia materialis, nec forma formalis: cur igitur dicendū erit genus generalissimū? sed non vsq; adeo præceptiuncularum & verborum curiosi, quod græcè Porphyrium dicere nō puduit, neq; latinè nos pudebit p̄miscuè dicere gñā generalissima, genera prima, & genera summa. Species specialissimas, species vltimas, & magis species. ¶ Inter magis genus & magis speciem, quod est interuallum, subalterna genera & subalterne species impleuerūt. Et subalterna, dicuntur genera, cum ad sua inferiora comparantur: & species, cum ad superiora comparantur: vt animal corporis animati est species, & hominis & equi genus: corpus animatū, corporis est species, & animalis genus. corpus substantiæ est species, quatenus pro substantia corporea sumitur. Nam si rationem quantitatis consideremus, vt significat longitudinem, latitudinem: & profunditatem, non dicetur substantiæ species, & est genus corporis animati. nec putes incommodū id videri, diuersas inspiciendo comparationes, quemadmodum idem homo est vnus pater, & alterius filius. & noscito idem diuersa ratione esse maius & minus. Nam genus subalternum, vt animal, specie sua est malus, & suo genere minus, & animal subijcitur generi subalterno, vt corpori animato, sed non absolutè quatenus genus, sed solum quatenus species est, id dico propter hanc rationem, quæ agitari posset, hæc species subijcitur generi subalterno, demonstrato animali, & hæc species est genus subalternum, igit genus subalternū, subijcitur generi subalterno.

f.iiij.

Magis genus	Genus gñalissimū	Sūmū genus
	Substantia	
	Genera media	
Species subalternæ	Corpus	Genera subalternæ
	Corpus animarū	
	Animal	
Magis species	Species specialissimæ	Species infimæ
	Homo, Equus	
	Individua	
	Plato, hic equus	

71
 ¶ Loquēs Porphyrius de ijs quæ in medio sunt
 extremorum, subiunxit propinquè animali spe-
 ciem, animal rationale. quod vt quidam adnota-
 runt, Platoniorum censura (quibus videtur ma-
 gis quàm Peripateticis addictus) genus est ho-
 minis. dissuade tibi si aliquando persuaseris, il-
 lud duntaxat attribuendum esse Platonicijs & nō
 Aristotelicis. scribit Aristoteles 2. cap. 4. Topico-
 rum, immortale esse differētiā animalis, eo q̃
 animalium alia mortalia, alia immortalia. neque
 confugas ad Platonicos dicendo Aristotelē sua
 id non dixisse sententia, quasi arbitreris Aristote-
 lem melius q̃ Platonem de deo, deiq̃ religione
 sensisse. Tum si quis calumniatur hunc locū nō
 esse Aristotelis, poterit eadem ingenij leuitate
 calumniari complures alios philosophi locos nō
 esse Aristoteli ascribendos. ritu gentiliū crede-
 bant Platonici cælos & astra deos esse, & insu-
 per dæmones quosdam igneos, aëreos, terrenōs
 que, & aqueos, & omnia illa animalia esse & ra-
 tione vigentia, eandē opinionem temere & im-

pie defendit Porphyrius, vt scribit Augustin⁹ 10. lib, de ciuitate dei cap. 9. 10. & 11. sed huic reclamation & aduersatur opinioni Christianorū religio, quæ deum, rerum omnium optimū architectū, summū bonum, simplicissimam substantiam colit, amat, & veneratur. Quare rationale hominis differētia recipitur: homo vero, animalis propinqua species. ¶ Cum extremorum intermedia genera & species dicantur, colligit generalissimi & specialissimi intermedia duas amplecti habitus: vnā ad superiora, secundū quam species eorum dicuntur: alterā ad inferiora, secundum quā eorum genera dicuntur: vt animal ad diuersa comparatum, diuersas habet prædicādi denominationes, sed extrema vnicam retinēt habitus dinem. Generalissimum ad ea quæ sibi supponuntur & posteriora sunt, vnicam recipit habitudinem, cum sit genus omnium, id quod est supremum: nullam autem ad superiora obtinet, cū sit summū & primū principiū. Item specialissimū vnicam possidet habitudinē, per quam ad superiora comparatur: illā vero quæ ad inferiora deflectitur non habet, nullis enim speciebus præponitur. ¶ Nec eam ob causam genus subalternū vt animal, habet habitudinem ad speciē specialissimā, quia est genere inferior: alioqui species specialissima vt homo, haberet habitudinē ad indiuidua, cum illa specie sint inferiora & illi subiecta: sed animal habet habitudinem ad specialissimum, quia speciebus præfertur, nihil igitur ad inferiora habitudinem possidebit, nisi præficiatur speciebus. hanc decerpſi rationē ex Boëtij censura dicentis, speciem specialissimā habitudinem,

quæ ad inferiora committitur non habere, nullis enim speciebus præponitur. Hæc sincera & solida expositio à multorū animis scrupū adimet.

¶ Postquā de genere generalissimo, specie specialissima & de subalternis generatim differuit, nunc eadem describens inquit: Determināt igitur generalissimū genus ita, quod cū genus sit, non est species. & rursus: supra quod nō est aliud superueniens genus. ¶ Specialissimū vero, quod cum sit species non est genus. ¶ Et cum sit species, nunquam diuiditur in species. ¶ Et quod de plurib⁹ & differentib⁹ numero in eo quod quid est prædicatur. ¶ Ea vero quæ in medio sunt extremorum, subalterna vocant genera & species: & vnūquodq; ipsorum speciem esse & genus ponunt, ad aliud quidem & ad aliud sumptū. ea enim quæ sunt ante specialissima vsq; ad generalissimum ascendentiā: & genera dicuntur, & species subalterna. hæcenus Porphyrius. differit Aristo. de subalterna. generibus 2. cap. 4. Topicorum Vbi dicit virtutem & scientiam esse genera subalterna habitus. Generalissimū duab⁹ describitur diffinitionibus. Prima. Generalissimum id censetur, quod cum genus fuerit, non est species, vt quantitas, & vnumquodque prædicamentum. ¶ Pugnabis in hāc definitionem. sequeretur animal & vnumquodq; genus subalternum esse generalissimū, quod tamen est falsum. sequela probatur: cum animal sit genus, nō est species. Nam rationes generis & speciei sunt diuersæ, & quatenus quidpiam est gen⁹, id ipsum nō est species, igitur. ¶ Respōdebis Porphyrium sentire generalissimū, cum sit genus, non posse in speciei na-

turam transire, quanuis animal quatenus sit genus, non sit species, tamen potest in speciei conditionem & naturam descendere. Sensus & intelligentia huius, Generalissimū cum sit genus, nō est species, erit, generalissimū cum sit genus, non potest in speciem migrare, nec speciei appellationem assumere. ¶ Secunda definitio. Generalissimum est supra quod non est aliud superueniens genus. ¶ Specialissimum tres amplectitur definitiones. Specialissimum, cum sit species, non est genus, hoc est, cum sit species, nō potest esse genus, vt homo. Hac interpretatione diluetur argumentum, quo quispiam in definitionem insiliret ad probandum animal esse speciē specialissimā. Cū enī sit species, nō est gen⁹ cuius est species. ¶ Sed hoc argumentum non est logicum: animal cum sit species, non est genus cuius est species, ergo non est genus. Aperta satis est determinatio & compressio quæ antecedenti adiūgitur: non autem in consequente similis obseruatur, sed ab omni generis conditione concluditur animal secerni & seiungi. Cum igitur dicimus specialissimum, cum sit species non esse genus, sanē intelligimus idipsum cum sit species, non esse genus alicuius. istud autem minimè congruit generi subalterno. Absonū est dicere animal cū sit species corporis animati, non esse genus alicui⁹. Pariter cū fuerit dictū generalissimū cum gen⁹ sit, non esse speciem: intelligere non oportet generalissimū cum sit genus non esse speciē cuius est genus. Sed generalissimū cum fuerit genus, nullius esse speciem, hac enodatione nullus poterit conuincere animal esse generalissimum.

» ¶ Secūda specialissimi diffinitio. Specialissimum
 » cum sit species, nunq̃ diuiditur in species. vt ho-
 » mo, species est specialissima : in sola speciei pro-
 » prietate permanens. ¶ Tertia. Specialissimū, est
 » quod de pluribus & differentibus numero in eo
 » quod quid est prædicatur. Et hæc particula solū,
 » in diffinitione intelligenda est. Vocat autem Por-
 » phy. quæ extremis intercipiūtur, subalterna ge-
 » nera & species: ad aliud tamen, & ad aliud sum-
 » pta. Dicūtur igitur genera subalterna, quæ cum
 » sint genera, species esse possūt. De his autē edi-
 » ferens Porphy. perspicuitatis & facilitatis gra-
 » tia, exemplum sumit de genealogia. & ad eum
 » modum qui est in familijs quæ procreant & p-
 » creantur, Agamēnon, Atrides, & Pelopides, &
 » Tantalides, & vltimū Iouis. Iuppiter, horū prin-
 » cipium atq; supremū omniū pater: Orestes autē
 » filius, supremus omniū filius vt adnotauit Amo-
 » monius, Agamemnon Orestis pater filius Atrei,
 » Atreus filius Pelopis, Pelops tantali filius, Tan-
 » talus Iouis filius, Atreus, Pelopis filius tanq̃ eius-
 » dem species, quasi Agamemnonis genus est. Itē
 » Agamēnon vt dicit Boëtius, Atrides, & Pelopi-
 » des, & Tantalides, cum Pelops ad Tantalū cō-
 » paratur, Tantalusq; ad Iouē quasi species. Itē
 » que Tantalus ad Pelopem, Pelops ad Atridem
 » quasi genera esse videantur, cum Iuppiter velut
 » sit horum generalissimū genus. Et cū illud Por-
 » phy. ex prosapia adduxit exemplum, nitebatur
 » ostēdere quadam analogia eorum qui ex quadā
 » sobole filij & patris denominationem habent: &
 » qui ad vnum principium reducuntur, quædam
 » intermedia genera & species dici. Sed in familijs

» quidem plerumque reducuntur ad vnum principium:
 » verbi gratia ad Iouem. In generibus vero & specie-
 » bus non sic se habet. ¶ Nec enim, ut ait Por-
 » phy. est commune vnum genus omnium ens: nec
 » omnia eiusdem generis sunt secundum vnum supre-
 » mum genus, quemadmodum dicit Aristoteles:
 » sed posita sint (quemadmodum in prædicamen-
 » tis dictum est) prima decem genera quasi prima
 » decem principia. Et si quis omnia entia vocet,
 » æquiuoce (inquit) nuncupabit & non vniuoce. si
 » enim vnum esset commune omnium genus ens:
 » vniuoce entia dicerentur. Cum vero decem sint
 » principia: communio secundum nomen est solum,
 » non etiam secundum rationem, quæ secundum nomen est.

¶ Non omnes in eadem fuerunt sententia & opinio de
 entis natura, an illa dicenda sit vniuoca vel æqui-
 uoca. Qui adnixi sunt omni ope & conatu asserere
 ens esse omnibus vniuocum, tenebras lectori of-
 fundentes in nitidum Aristotelis & Porphyrij
 campum vrticas, tribulos, & lolium, quo aperte
 victitant, inuexerunt: qui imperite & cum perpe-
 tua infamiae nota Aristotelem interpretati sunt:
 quorum solutiones, quisquillas, & responsiones,
 dolo refertas, & infantilia somnia ad hunc locum
 candidis consulentes ingenijs adducere noluimus.
 Ipfis autem Philosophum reclamare & aperte re-
 fragari docebimus. Primo tamen quorundam cen-
 suram diuulgabimus. ¶ Anaxagoras dicebat ens
 esse genus, non quidem ad decem prædicamen-
 ta, sed duntaxat ad genera & species prædicamen-
 ti substantiæ. Ratio, prædicatur de substantia per
 se non autem de accidente. Hæc enim prædicatio
 est vera substantia est ens, hæc vero simpliciter

falsa, accidens est ens: sed accidens est solum ens
enti inhærens. Hanc opinionem nonnulli sequu-
ti sunt: qui affirmabant substantiam & ens cons-
ueri. Nam nihil est ens quin illud sit substantiā,
& contrā. cū prius ens dicatur: & per se de sub-
stantia: & de accidente remotius. ¶ Nonnulli huic
assertioni visi sunt hac aduersari ratione. Si ita
esset quod solū ens de substantia diceretur, quod
maximè ab oculis sensibile distaret, esset tamen
a me inspectum, ens non iudicaretur. itaq; huic
propositioni fidem non adhiberem, hoc est ens.
cum dubito illud esse substantiam: vt hypothesi
quadam id cōcedatur. Sed illud est falsum. Nam
vulg⁹ minime dubitaret quod mihi obijcitur, q̃-
uis illud dubitem esse substantiam, dici aliquid
& esse ens. ¶ Qui Anaxagoræ sectam æmulan-
tur iudicantes istius enuntiationis, hoc est ens,
prædicatum solum accipi pro substantia de hac
re certamen ad vulgus imperitum non referunt.
¶ In aliam descenderūt opinionem Platonici &
Stoici asseuerātes ens esse omnibus prædicamē-
tis genus. sicut substantia est genus omnibus
substantijs commune: & qualitas cuique qualita-
ti. ¶ Et quemadmodum animal omnib⁹ anima-
libus, est commune genus: ita ens omnibus præ-
dicamentis est commune genus. horum ratiuncu-
la, ens de pluribus specie differentibus in eo
quod quid est prædicatur: ergo est genus, non
concludit, quanuis enim esset genus, non pro-
pterea sequeretur ipsum esse genus ad omnia
prædicamenta. De entis diffinitionibus vide Pla-
tonem libr. de Sophista seu de ente. Qui istius
opinionis sectatores fuerūt, ducebātur verbi, ab

eo quod est, virtute. Omnia enim sunt. igitur ens est rerum omnium principium. Et ab eo quod dicimus est, participium inflectentes vltimum omnium genus, ens posuerunt. Sed Aristoteles (vt inquit Boëtius) reclamationi huic sententiæ: nec ad vnum res omnes putat duci posse primordium, sed decem genera esse in reb⁹. quæ cum à semetipsis diuersa sunt: tamen ad nullum commune principium reducuntur. Hæc autem decem genera statuit: substantiam, quantitatem, ad aliquid, qualitatem, agere, pati, quando, vbi, situs, habere. Quod vero occurrebat, quoniam de omnibus his esse prædicaretur (omnia enim quæ superius dicta sunt genera, esse dicuntur) ita discussit ac repulit dicens non omne commune nomen, communem etiam formare substantiam: nec ex eo debere genus esse commune arbitrari, quod de aliquibus commune nomen prædicaretur. Hactenus ille, Tum etiam dicit Philosoph⁹ tertio Metaphy. Si enim quoniam vniuersalia, magis principia sunt: patet quod summa generum (hæc enim de omnibus dicuntur) tot sane principia entium erunt quot prima generum sunt. Quare & ipsum ens & ipsum vnum, principia & substantiæ erunt. Hæc enim de omnib⁹ maxime entibus dicuntur. Non est autem possibile: neq; ipsum vnū, entium esse genus, neq; ipsum ens. necesse etenim est vniuscuiusq; generis differentias, & esse & vnamquamque vnam esse. Impossibile vero est aut species generis de propriis differentiis prædicari, aut genus esse absque suis speciebus. Quare si vnum vel ens genus est: nulla differentia nec vnum, nec ens erit, at si non ge

nera: nec principia erunt. siquidem genera, principia sunt. Item dicit quinto Metaphy. Ens dicitur, aliud secundū accidens: aliud per se. secundū accidens: vt iustū, musicū. Si igitur ens aliter dicitur de substantia & aliter de accidente, non erit vniuocum substantijs & accidentibus. Item nono Metaphy. dicit ad substantiā cæteras entis prædicationes referri. Nam secundum substantiæ rationem cætera dicuntur entia, quantum, & quale. ¶ Nunc operæpretium fuerit peritorum rationibus digladiari. Genus in suas partitum species omnibus suis æque inest speciebus: nec secundū generis participationē consideratur quid prius posteriusue fuerit: & dimota vna specie, cæteras dimoueri non est necesse. Si itaq; in decē prædicamēta ens diuiditur: tanquā genus in species, non oportebit in his quicūq; esse prius ac posterius, & dimota vna specie quæcūq; fuerit illa, alias seiungi & subtrahi nō oportebit. sed sublata substantia, cæteræ ruunt species, scilicet quantitas, qualitas & alia accidētis prædicamēta: igitur perspicuum euadit ens non esse omnium prædicamentorum commune genus. ¶ Tum etiam generis definitio omnib⁹ suis speciebus æque accommodatur: vt animalis definitio quæ est, substantia animata sensibilis, homini, equo, asino & alijs speciebus simpliciter, æque & vniuoce congruit. sed nulla entis definitio iueniri potest quæ omnibus prædicamentis aptari possit: idcirco nō dicitur vniuoce de omnibus prædicamentis.

¶ Conuincit strenua ratione Boëtius ens prædicamentorum genus esse nō posse. Vni⁹ rei duo genera esse nō possunt: nisi alterum alteri subij

ciatur, vt hominis genus est animal, atq; animatum, cum animal animato velut species supponatur. At si duo sint sibimet ita æqualia, vt nunq̃ alteri alterum supponatur: hæc vtraq; eidem speciei genera esse non possunt. Sed ens & vnū sunt æqualia. Nam si aliquid sit ens, ipsum est vnum, & ediuerso, ex Philosopho in Metaphy. si igitur vnum sit substantiæ aut alterius prædicamenti genus: eiusdem fieri non poterit ens esse genus, aliter eiusdem rei duo essent genera, quorū neutrum alteri supponeretur, quod est absolum: & contra logicas disciplinas. Decertabit quispiam, etiam Aristotelis doctrina probādo ens esse vniuocum: inquit, Aristo. 2. cap. 4. Metaphy. **Q**uis multipliciter dicitur, sed ad vnū & vnam quādam naturā, & non æquiuoce dicitur. Si nō æquiuoce, nōne igit vniuoce? quid ergo obstabit quo min⁹ sit vniuocū? Nō parui sane est momēti obiectio, quā tamē pro virib⁹ dissoluere conabimur. Volebat Aristo. omniū entiū naturā particularem omniāq; entia multiplici ratiōe distincta ad vnā entis naturā omniū cōmunissimā quaten⁹ quidem ens est, cōtendere, tametsi multiplex sit entium omniū conditio & varietas. Analogiam ad id persuadēdum ponit. Quemadmodum omne sanum ad sanitatem dicitur, partim quia cōseruat, partim quia efficit, partim quia indicat ipsā, partim quia est susceptiū ipsius: ita ens multipliciter quidem dicitur, sed totum ad vnum principium. quædam enim quia substantiæ sunt, entia dicuntur: quædam quia substantiæ sunt affectus: quædam quia sunt ad substantiam via, aut corruptiones, aut priuationes, aut qualitates, &

g.j.

ita de alijs. ¶ Cum specierum naturam ad generis sectionem nosse decuerit, & scientia infiniti esse nō possit, cū intellectus hominis paucis præmunitus viribus, infinita ambire nō possit, idcirco Porphy. de multitudine generum, specierum, & indiuiduorum exacta ratione differit, dicēs genera generalissima certo præfixa numero, & specialissima pariter, indiuidua autem speciebus obnoxia esse infinita. Nec immerito indiuidua dicuntur infinita: nam in tantam quotidie adolefcunt multitudinem, & ad diuersa sparsim loca excrescunt, vt scientia in vnum cōprehendi non possit. Et plurimum confusa & indeterminata ipsorum multitudo, intellectum varijs occupatū rebus, & tenui adiutum præsidio ab eorum scientia auocat, & præpeditū abducit. Quare Plato à generibus præcipiens fieri sectionem, ad specialissima vsque à generalissimis descendentem iubebat quiescere. nec ad indiuidua (quod natura non ferret) progrediendum: descendere autem per media diuidentes specificis differentijs. Infinita veto (inquit) relinquenda. neq; enim eorum disciplinam posse fieri. Vocamus specificas differentias, quibus species informantur & definiuntur. Cum igitur (inquit Boëtius) ex Porphyrij doctrina diuidimus animal rationale, mortale immortalēq; separamus: cæteraq; genera talib⁹ differentijs quæ subiectas species informant Plato cōsuluīt esse diuidenda vsq; dum ad specialissima veniretur. dehinc consistere, nec infinita sequi: quoniā indiuiduorū nunq̄ esset nec disciplina, nec numer⁹. Et qui ad specialissima diuidēdo descendū, eos per multitudinē progredi necesse

est: qui vero ad generalissima ascendunt, necesse est multitudinē in vnum contrahere. Nam multorum in vnā naturam adunatiua species est, & magis id quod est gen⁹. particularia vero seu indiuidua (quæ disgregatiua & diuisiua sunt) contrario modo semper vnū in multitudinē diuel-
 „ lūt, ac diftrahunt. Nanq; participatione speciei
 „ plures homines vnus: particularibus vero & sin-
 „ gularibus plures dicitur. diuisium est & disgre-
 „ gatum quod particulare est & singulare, adu-
 „ natium vero & collectiuium quod cōmune est.

Et quia species sola indiuidua colligit, genus vero tam species quā ipsarum specierū indiuidua contrahit, ideo genus magis est collectiuium quā species. Et cum species (vt probe exponit Boëtius) singularem particularemque multitudinem ad singularitatis perducit vnitatem, conueniens fuit Porphyrij assertio dicentis participatione vnius speciei plures homines esse vnum hominem, non autem vt falso quis opinaretur Socratem esse Platonem: sed multitudinem in particularia disiunctam & discretam ad singularitatis vnitatem peruenire: vt assignata Socratis, Platonis & cæterorum multitudo: Socrates est vnus homo: & Plato vnus homo. at vñ vnus homo qui specialis est: si ad hominum multitudinem, qui sub ipso sunt, consideretur, fit plures: nam sicut homo species in hominum copiam diduci potest: ita & plures homines in speciali homine vnus est, & specialis vnus est in pluribus infinitus. ¶ Obijcies probando genus non esse magis collectiuium, potissimum animal ad hominem. Sed probo quod non, hoc
 g.ij.

mo est genus: igitur nō est minus collectiūm q̄ animal. antecedēs probat. Dicit Porphy. cap. de generis & differētiæ cōmunitatibus: Quæcūq; prædicātur de genere, vt gen⁹ est: eadē & de ijs quæ illi subsūt specieb⁹ prædicātur. At gen⁹ prædicatur de animali vt de genere: igit de eo quod animali subiicitur prædicabit. homo animali subiicitur: igitur genus prædicatur de homine.

¶ Dicit Boëtius id intelligēdum esse de generibus animali superioribus: vt quēadmodū corp⁹ animatū prædicatur de animali, vt de genere sibi inferiore & ad suas species proprio genere: etiā prædicatur de homine vt hominis genus est.

¶ Aliter dicit Ammonius, Porphy. adieciſſe illud vt genus, hoc est vt res, nō vt habitū significans. Quæcūq; igitur de animali, vt animal est, prædicatur, id enim est illud vt genus: eadē omnino & de speciebus, & de indiuiduis prædicabūtur. Genus enim de animali non vt animal est prædicatur, sed vt eius ad ea quæ sub eo sunt, habitum ostendit. Boëtij solutio est facilior. ¶ Assignatis generis & speciei descriptiōib⁹, & quid sit utrūq;, & postq̄ docuit vnum gen⁹ semper in plurimas

„ diduci species, illud adiūgit: Genus quidem sem-
 „ per de speciebus prædicatur, & omnia superiora
 „ de inferioribus. species autem neq; de proximo
 „ genere, neque de superioribus, neque enim
 „ conuertitur. oportet autem aut æqua de æquis
 „ prædicari, vt hinnibile de equo: aut maiora de
 „ minorib⁹, vt animal de homine: minora vero de
 „ maioribus minime. neq; enim dices animal esse
 „ hominem, quēadmodū hominē dices esse ani-
 „ mal. ¶ Quoniā de indiuiduo Porphy. sermonē

habuit, huiusmodi nominis rationē conat̃ ostens-
 „ dere. Indiuidua (vt inquit) dicuntur huiusmodi,
 „ quoniā ex proprietatibus consistit vnumquodq;
 „ eorum: quarum collectio nūquam in alio eadem
 „ erit. Nam Socratis proprietates, si fuerit caluissī-
 mus, propensa aluo, cæterisq; corporis liniamen-
 tis aut morum institutione: in alterum migrare
 non possunt. Cuiq; enim indiuiduo sua inest pro-
 prietas & cōditio, quæ alteri, quāuis omnino dis-
 similis non fuerit, est tamen quidpiam quo alte-
 rum ab altero accidente discernitur. ¶ Indiuiduū
 pluribus modis dicitur. Vnus tamen logicis erit
 disciplinis accommodus. Indiuiduū dicitur quod
 nullo modo secari potest, vt deus, angelus, anima
 rationalis. Dicitur & indiuiduum quod ob soli-
 ditatem diuidi nequeat, vt adamas lapis præstā-
 ti virtute. Deinde dicitur indiuiduum cuius præ-
 dicatio in reliqua similia non conuenit, vt Socra-
 tes. nam cū illi sint cæteri homines similes, non
 cōuenit proprietas & prædicatio Socratis in cæ-
 teris. hæc ad Porphy. refert Boëtius. Vltima ad
 logicum spectat acceptio. ¶ Quā varie indiui-
 dui proprietates à speciei proprietate discrepēt,
 „ dilucidat Porphyrius dicens, hominis propieta-
 „ tes qui est communis, esse in pluribus magis au-
 „ tem & in omnibus particularibus hominibus, in
 „ eo quòd homines sunt. Etenim perspicuum eua-
 dit hominis proprietatem à natura insitam (que
 est ratiocinandi potentia) hominibus posse com-
 petere. ¶ Postremo cōcludit indiuiduum cōtine-
 „ ri sub specie. speciem autem sub genere. Totum
 „ enim est genus, indiuiduū autē pars. Species vero
 „ & totū est & pars: sed pars quidē alterius: totū
 g. iij.

» autē non alterius, sed in alijs. in partib⁹ enī totū
 » est. ¶ De quo autē toto loquatur, ambigere pos-
 teris. Sed dicā ipsū loqui de toto vniuersali. Est
 autē totū vniuersale termin⁹ alio superior: cuius
 pars est terminus eo inferior, & pars subiectiua
 dicitur. vt animal hominis, equi, & aliarū specie-
 rum est totū vniuersale, cū sit suis specieb⁹ ma-
 gis cōmune & superius. Et species illius sūt par-
 tes totius vniuersalis. Homo est totū vniuersale
 ad sua indiuidua cōparatus. Illius vero singularia
 solū partes dicuntur subiectiue, cū superioribus
 famulētur & subiiciātur: & de nullis inferiorib⁹
 dici possunt. Et quēadmodū idē ad diuersa cōpa-
 ratū censetur superi⁹ & inferius: ita idē vario re-
 spectu est totū & pars, vt homo ad sup⁹ius cōpa-
 ratum, pars dicitur: ad inferius vero, totū vniuer-
 sale. Nec solū Porphy. loquitur de specie specia-
 lissima dicens speciem esse totū & partē. Nā ab
 optimis est receptū logicis, animal & alia genera
 media, esse totū & partē, cū ad aliud & ad aliud
 sit comparatio. Genus si quodpiam fuerit quod
 censeatur totū simpliciter & non pars, illud erit
 generalissimum. Et totum vniuersale quodcūq;
 fuerit, quatenus totū non est alterius, sed in alijs.
 In partibus enim totum est. Nam illud omnib⁹
 suis partibus copulatur & communicatur.

De differentia, Scholia.

¶ Vm ad cōstituēdam specierū perfe-
 ctionē magnū nobis differentię eas
 sectantes adiumentū & adminiculū
 suppeditent, hoc licebit curriculo &
 satis cōmode ad integram differentiarum cogni-
 tionem descendere. Sed priusq̃ ad varias differē-

tiarum diuisiones & definitiones accedamus: scilicet scitatiūculā agitabimus, Cur Porphy. differentiā speciei postposuit, cum ipsa sit ex qua cū genere efficitur speciei substantia. ¶ Respondent docti, voces Porphyrianas bifariam posse considerari: ordine naturæ, & doctrinæ. Si spectemus naturæ seriē, hoc digerētur ordine. Genus, Differentia, Species, Propriū, Accidens. Nec hoc mireris ordine, differentiam speciei præferri. Nam est vt forma generi tanq̃ materiæ adueniens & ipsum coarctans ad integram speciei substantiam. & species est vt compositum ab vtraq; generis & differentię natura confectū & vere politū. Si vero ordinē doctrinæ perpēdas, speciē differentię præferri licebit. Nam ordo doctrinæ est vt illa præcedāt, quæ ad præcedentiū intelligentiā paratiora sunt & accommodatiora. modo cū prius sit gen⁹ descriptū, cui supponit species, hoc aperte exploratū euadere nō potest, nisi species generi cōnexa, cognoscatur. Et hunc illarū vocū ordinē cōsiderabis, si rationē ad doctrinā referas. Gen⁹, Species, Differentia, Proprium, Accidēs. ¶ Facturus operæpretiū duxi trib⁹ modis ostēdere aliud ab alio differre, genere, specie, & numero, anteq̃ ad primā differētiarū dissectionē p̃ficiscar. & cōsulito id fieri videbit. Nā in illis trib⁹ modis, aut secundū substantiales differentias, alia res ab alia distat, aut secundū accidens. quæ genere vel specie distāt, substantialibus quibusdā differētijs disgregātur: vt homo & arbor, genere distantia, differētia sensibili, discrepant. sensibilis enī qualitas animalī admoda, differentiā facit: & animato adueniēs, animal cōstituit: quæ si abducta fuerit, cū

g. liij.

insensibili, sicut virgulta & plantæ. Illa etiã quæ specie discriminantur, differentijs substantiâlibus discrepant, vt homo & equus, rationali & irrationali differentijs discriminantur. Sed indiuidua solo numero discrepantia, solis accidentib⁹ differunt: hæc autem sunt separabilia vel inseparabilia. separabilia quidem, vt moueri, sedere, quiescere. differt enim aliquis ab alio q^d moueatur, & alter somno opprimitur, aut quiescit. Inseparabilia, vt nascituritas, oculorum celsitas. Et secundum hunc differentiarum ternarium colligit Porphyrius differentiarum diuersitates, dicens differentiam communiter, propriè & magis proprie dici. Nam quæ genere aut specie discrepant, differentia magis propria differunt. Quæ vero solo accidente differunt, differentia comuni seu propria distare dicuntur. ¶ Communiter alterum ab altero differre dicitur: quod alteritate quadam differt quocumque modo, vel à se ipso vel ab alio, vt Plato sedens vel senex, differt à Socrate ambulante vel iuvene. Nam ex accidentium varietate & discrepantia ipsa indiuidua eo differentiarum modo distare perpendimus. Similiter Socrates si ad annosam ætatem adoleuerit, differt à seipso puero: nam ex variata accidentibus materia, variatur accidentaliter indiuiduum. ¶ Alteritatem vocat Porphyrius accidentis separabile, quo quispiam à seipso vel alio distat: & in hac alteritate res non omnino nec semper, sed aliquo modo se habent, cum talis à substantia dimoueri possit. ¶ Differentiarum dicuntur communes: quia non sunt determinatæ in aliquo, sed communiter in omnib⁹. & nulli⁹ (vt inquit Boetius) propriæ esse possunt differentiarum, quæ separabilia accidentia sola significant, vt puerum esse,

adolescentē, & senem, accidētia dicūtur separa-
 bilia. Nam ab ipsa pueritia, ad decrepitam vsq;
 ætatem, naturæ necessitate progredimur. Simili-
 ter vniuscuiusq; forma corporis est separabile ac-
 cidens. Nemo enim tam elegāti est forma, quin
 consenescēte ætate eam deperdere possit, cum
 nullus diuturna ac stabili forma persistere pos-
 sit. vnde nobis relinquitur contemplatio momē-
 tanæ pulchritudinis, ne formosissimæ venustati
 nimium confidentes insolentius efferamur & su-
 perbiamus. ¶ Propriè autem differre alterum ab
 altero dicitur: quando inseparabili accidente, alte-
 rum ab altero differt. Inseparabile vero accidēs,
 est vt nasi curuitas, celsitas oculorum, cicatrix cū
 ex vulnere occalluerit. Proprias dignoscim⁹ diffe-
 rentias quando accidētia inseparabilia signifi-
 cāt. ea huiusmodi sunt vt si quis naso simo, aquilino,
 aut curuo nascatur, vel progenitus fuerit ce-
 sifs oculis. Est autem celsius color, qui cæli speciē
 habet, qui & glaucus dicitur. Sunt & huiusmo-
 di accidētia, quæ per accidens corporibus acci-
 dūt, vt vulnus illatum si cicatrice obduruerit &
 callum contraxerit propriam differentiam faci-
 et. Propriæ dicuntur differentiæ: quia determina-
 tæ sunt ī aliquo, & quæ (vt sentit Boëtius) vni-
 uscuiusque indiuidui formā aliqua naturali pro-
 prietate depingunt: vt si quis sit crispo capillo.
 Etenim propria vniuscuiusque singuli hominis
 sunt, quoquo modo ista nascūtur. ¶ Magis pro-
 priè differre alterum ab altero dicitur, quando
 specifica differentia differt, quemadmodū homo
 ab equo specifica differētia differt, rationali qua-
 litate. Specificam vocant differentiam, quæ inte-

gram speciei naturam & substantiam informat, & in ipsa pmanet, eadēmq; definit vt rationale. Aristoteles dicit tertio capite, sexti Topicorum, Omnem differentiam specificam cum genere speciem facere. Differt specifica differentia homo à bruto quòd rationalis est, & ipsa rationalitas hominis substantiam perficit. quòd si homo illa nobili qualitate non vestiretur, nec præstantiā à ratione susciperet, fieret prorsus bonarum literarum expertus, & brutū referret. quare differentijs magis proprijs vniuscuiusque substantiam perpēdimus. Nam si communes idcirco dicantur: quia separabiles atq; omnium sunt, aliæ autem proprię diuelli non possunt, quāuis accidentium numero inferantur: illæ iure magis propriè prædicantur, quæ non modo à subiecto disiungi non possunt, verumetiam subiectis ipsis species, substantiāmq; perficiunt. ¶ Cum omnis differentia alterum ab altero determinet, & alterius ab altero distantiam faciat, concludit Porphyrius omnem differentiam alteratum facere: sed eæ quæ communiter & propriè dicuntur, alteratum faciunt: illæ vero quæ propriæ sunt, aliud. ¶ Differentiam facere alteratum, est ipsā accidentaliter, seu substantialiter facere differre, vt eloquens facit alteratum, efficit enim accidentaliter Ciceronem à barbaro & imperito distare. Facit & rationale alteratum, cum disiungat essentialiter hominem à bruto. ¶ Differentia facit aliud, quę essentialiter facit differre, & sola est magis propria, quæ tantum virtutis sibi vendicat. Communes & propriæ differentiæ, quoniā speciem non permutāt, sed formā quodāmodo,

& habitudinem solam faciūt discrepare: alteratum facere dicuntur, id est, non integrum alterū facere, nec integrè (vt sentit Boëtius) permutare, sed quodammodo discrepantiam, distantiamque: quare non dicuntur aliud facientes, id est, permutātes integrè, sed magis alteratum, id est, non integrum alterum facientes. Porro illis differentijs nihil substantiali differētia ab altero est dissociatum, igitur non facient aliud. Magis autem differentiæ, quoniam substantiam tenent, & in subiecti forma prædicantur, atq; substantiam ab alterius consortio excludunt, non solum alteratum, sed & aliud (quod præstātius est) efficiunt. hoc apertè exponit Boëtius, dicens: quoniam homo atque equus, quantum ad id quod animalia erāt vna illis erat substātia: veniens rationale, disgregauit omnino speciem & fundit⁹ alterā fecit. ¶ Secūda diuīssio differētiarū. Differentiarū aliæ alteratum faciunt, aliæ vero aliud. quæ aliud faciūt, specificæ vocātur: illæ vero quæ alteratum, simpliciter differentiæ. animalī enim differentia adueniens rationalis, aliud facit, & speciem animalis facit: illa vero quæ est mouendi, alteratum solum à quiescente facit. quare hæc quidem aliud: illa vero alteratum solum facit. Postquam docuit Porphyrius omnem differentiam facere alteratum, nunc insinuat quādam solum alteratum efficere, alias vero aliud, quanuis ab alterati efficientia non segregentur. Propriæ & communes alteratum solum efficiunt: nam solam accidentis habitudinem & permutationem important: vt sedere, sola alteratione determinat sedentē ab assistente

non enim homo sedens est alius ab homine assidente, aliter sedere faceret aliud, sed sola alteratio & quædam accidentis enarratio vnum ab altero disiungit. Differentiæ facientes alteratum, simpliciter dicuntur differentiæ: nam cum speciem & speciei naturam minimè constituent, solum faciunt, aut quadam proprietate formæ, aut aliqua habitudine, vel dispositione vnum ab altero distare: nec (vt magis propriæ) à Porphyrio dictæ sunt specificæ. Nam speciei definitionē & substantiam non possunt cōstituere. Quæ vero faciunt aliud, non solum ab ipso differentiæ dicuntur, sed & specificæ, & non immerito: nam speciei definitionem conficiunt, quæ & substantiales dicuntur, vt si mortale & rationale differentias animali supponamus, nō erit dubium, quin hominis speciem & naturam componamus, & ab illis suam suscipit homo perfectionem: quare perfectrices & specificæ dicuntur, quod & permutant naturam, & speciei substantiam constituent. ¶ Perpendes alteratum plus esse quā aliud: est enim continens, & aliud contentum. Nā omnis differentia faciens aliud, facit alteratum, at non ediuerso. Dicit Boëtius aliud esse quod tota speciei ratione diuersum est, vt equus ab homine, quoniam rationalis differentia animali adueniens hominem fecit, aliudque eum quā equum esse constituit. Et alteratum quod ab altero quolibet ratione diuersum est. ¶ Cōtendes in illam secundam diuisionem. secundum mēbrum non aduersatur primo: at diuisionis membra debent inter se aduersari, igitur diuisio est incommoda. maior probatur. Differentia faciens aliud, facit

alteratum, igitur secundum membrum non aduerfatur primo. ¶ Respondebis membra bonæ diuifionis nō ſemper re aduerfari & inter ſe oppoſui, quāuis ratione ſint oppoſita. Fateor differentiam aliud facientem, facere alteratum, ſed diuerſa ratione aliud & alteratum componit: vt rationale facit alteratum, quatenus facit hominem diſtare ab equo. Et facit aliud, quatenus hominis definitionem & ſubſtantiam conſtituit. Dicunt nonnulli Porphyrium in ſecunda differentiarum diuiſione preſſius ſumpſiſſe alteratū quā in illa propoſitione: Omnis differentia facit alteratum. nec forſitan abſonum: nam in illa ſecunda diuiſione, diſterminat differentiā facientem aliud ab ea quæ alteratum ſignificat. Eſt autem facere alteratum (preſſius ſumendo alteratum) facere vnum ab altero accidētaliſter diſferre, & hoc modo rationale non facit alteratum. ¶ Facta differentiarum diuiſione eas diſſecando oſtendit, quænam differentię diuiſionib⁹, ac definitionibus accommodentur, quæ vero minime. Secundum (inquit) aliud facientes differentias, diuiſiones ſiunt à generibus in ſpecies, & definitiones aſſignantur, quæ ſunt ex genere, & huiusmodi differentijs: ſecūdum autem eas quæ ſolum alteratum faciunt, alterationes ſolum conſiſtunt, & aliquo modo habentis ſe permutationes. hæcenus Porphyrius. ¶ Quoniam diuiſio generis ita in ſpecies faciendæ eſt vt illę à ſe ſpecies omni ſubſtantię ratione diuerſę ſint: idcirco reiicit differentias communes & proprias à generis diuiſione, & ſolum ſubſtantiales approbat & magis proprias generis diſſectioni maximè

accommodas. Nam illæ faciunt aliud, quod generis diuifio in species à feinuicem difterminandas expofcit. Ad definitionem quoque eadem magis propriæ plurimum conferunt. Nam definitio effentialis ex genere & differentia magis propria, conftituitur, vt animal rationale. Et hæc definitio difciplinis vfitatiffima eft. Communes autem & propriæ differētiæ, velut inutiles à definitione (non tamen à descriptione) segregantur. Nam communes & propriæ non explicant in alicuius descriptione effentialiter quid eft, nec substantiam oftendunt. Omnis autem definitio ex Aristotele exprimit substantiam. ¶ Differentiæ magis propriæ duo fortiuntur officia. Vnū, diuidunt genus: & vt diuifivæ ad partitionem generis accommodantur, & cum diuifivæ finē generis, aliud conftituunt quàm erat. Nam ad certas species transferuntur. Aliud, speciem informant: & vt speciem informant, definitionibus accommodantur, communes autem & propriæ, quoniam neq; aliud faciunt, fed alteratum, neq; omnino substantiam monſtrant, æque à diuifione, vt à definitione difiunctæ ſunt. ¶ Tertia diuifio. Differētiarum aliæ ſunt ſeparabiles, vt moueri, quieſcere, & ſanum eſſe, & ægrum eſſe: aliæ ſunt inſeparabiles, vt aquilum eſſe vel ſimum, vel rationale, vel irrationale. Differentiæ ſeparabiles, non abs re dicuntur ſeparabiles: nam de aliquo ſubiecto & verè affirmari & negari poſſunt. & ſolum communes talem fortiuntur denominationem. illæ enim poſſunt & verè affirmari & negari de ſubiecto, vt ſedere de Socrate (ſi ſedeat) affirmatur, & de eodem poteſt verè

negari. Differentiæ inseparabiles appellantur, quæ de subiecto verè negari nō possunt, de quo prius affirmabantur, vt celsitas oculorum, vel flaua cæsaries, si de aliquo affirmetur, non potest de eodem remanente negari: similiter rationale homini admotum, nunquam potest ab hominis specie segregari. Differentiæ, tam propriæ quàm magis propriæ, eam sibi asciscunt differentiæ inseparabilis denominationem. ¶ Quarta diuissio. Inseparabilium aliæ quidem sunt per se, aliæ vero per accidēs. Illæ quæ sunt per se, à magis proprijs proficiscuntur: quæ vero sunt per accidēs, à solis proprijs manāt. Illæ quæ sunt per se in substantiæ ratione (vt inquit Porphyrius) accipiuntur & faciunt aliud, vt rationale hominis, ratio nē seu definitionem ingreditur, & speciei perfectionem subministrat. Plurimū Boëtius ad Porphyriū descendit dicēs: Per se autē aliquid inesse dicit: qđ alicuius substantiā informat. Si enī idcirco quælibet species est, quoniā substantiāli differētia cōstituitur: illa differētia per se adest subiecto, vt hominē rationalitas cōstituēs sui præsentia speciē quā tuetur informat, quæ si discesserit, hominis species non manebit. Inseparabilis differentia dicitur ab Ammonio per se existere, quia subiectæ materiæ est cōpletiuā. Quæ vero sunt per accidēs, nullius substantiā informant, nec speciē substantiāliter perficiūt, vt aquilū esse, simum esse, quæ idcirco per accidens nuncupantur, quoniam iam cōstitutæ speciei extrinsecus accidunt, nullius rei effectiuę, nihilque subiecto substantiæ suppeditantes. ¶ Duplex à Porphyrio assignatur discrimen inter differentias per se

& per accidens. Primum, differentiæ inseparabiles quæ per se insunt in substantiali ratione desumuntur, & aliud faciunt. Inseparabiles autem quæ per accidens sunt, neq; in substantiali ratione sumuntur, neq; constituunt aliud, sed solum alteratum. Secundum, quæ per se sunt, neq; intentione excreſcunt, neq; remissione decreſcunt, nã quemadmodum genus vt animal, neq; cremens tum suscipit, neq; decremētum, ita neq; generis differentiæ, secundum quas diuiditur. Sed differentiæ inseparabiles quæ per accidens insunt, intentionem & remissionem suscipere possunt: vt simum esse & aquilinum esse: nam fieri potest, vt quis alio sit magis sim⁹, aut magis vel minus aquilinus. ¶ Quinta diuisio. Differentiarum per se, aliæ sunt diuisiue generis, & aliæ speciei constitutiue, vt corporeum & incorporeum differentiæ substantiam partiuntur. Substantiarū enim, quædam est corporea, & quædam incorporea. Corporis naturam dirimunt animatū, & inanimatum. Animatum dissecant sensibile & insensibile. Animal vero partiuntur rationale & irrationale, mortale & immortale. Sed animatum & sensibile verius sensitium differentiæ, informant & constituunt animal. Est enim animal substantia animata sensibilis. rationale & mortale hominis substantiam constituunt, cum nihil censeamus esse hominem quàm animal rationale mortale. rationale vero & immortale ex Porphyrij & Platoniorum censura dei substantiam informant. De hac re christianis inaudita, lege Platonem. 4. de legibus, & Augustinum lib. 8. de ciuitate dei ca. 14. Sed irrationale & mortale brutū

perficiunt & complent. ¶ Nec putes inconueniens esse & incommodum eandem differentiam esse diuifiuam & constitutiua ex varia habitu dine, vt animatum ad corpus comparatū, ipſum dirimit, ad animal tamen tanquam ad ſuum minus commune comparatum, ipſum conſtituit. Similiter rationale & mortale animal partiuntur & hominis ſpeciem integrant & conſtituūt. Hæc plenius in formulam redigi poſſunt, ſumēdo ſubſtantiam velut principiū à qua pullulant genera, differentia, & ſpecies, & indiuidua.

Subſtantia

Corporea		Incorporea
	Corpus	
Animatum		Inanimatum
	Corpus animatū	
Senſibile		Inſenſibile
	Animal	
Rationale		Irrationale
	Animal rationale	
Mortale		Immortale
	Homo	
Plato	Ariſtoteles	Socrates

¶ Omnis differentia in hac formula poſita, diſſecat cum differentia ſibi poſita aliquod genus ad quod comparatur, tanquam ad ſuum ſuperius, & aliquam cum genere coarctato ſpecie informat & conſtituit. Hinc dicit Porphyrius, quoniam ergo eadem aliquo modo quidē acceptæ ſunt conſtitutiua, aliquo modo autem diuiſiua: ſpecificæ omnes vocantur. ¶ Adnotabis diligenter genus generaliffimum, non habere differentiam conſtitutiua. Nam omnis differentia cōſtitit

h.j.

tutiuā, cum genere, ipsa superiore definit specie-
em, sed genus generalissimum vt substantia, nul-
lū habet genus supra se quod cū huiusmodi dif-
ferētia, ipsum cōstituat & definiat definitione es-
sentiali : igitur genus generalissimū nullā habet
differentiam constitutiua. Sed à diuisiua vt ostē-
dit formula, minimè disiungitur. Nam corpore-
um & incorporeum, diuidunt substantiam. Edi-
uerso species specialissima, nullas habet differen-
tias diuisiuas, cum nō possit in species partiri, &
solum illius differentię sunt diuisiue, quę in plu-
res species dirimi potest: habet tamē species spe-
cialissima differentiam constitutiua, qua cū ge-
nere definitur. Genera autem subalterna, consti-
tutiua habent differentiam qua definiūtur, &
diuisiuas habent differentias, quibus diuiduntur.

¶ Obijcies, probando genus generalissimum ha-
bere differentiam constitutiua: genus genera-
lissimum vt substantia potest definiri, igitur po-
test habere differentiam constitutiua. conse-
quentia est nota. antecedens probatur: definitio
substantię est hæc: res per se subsistens, aut pars
rei naturaliter per se subsistentis, igitur compo-
nitur aliqua differentia cōstitutiua. Tum etiam,
substātia habet genus generalissimum supra se,
scilicet qualitatem, vt fiat argumentum de no-
tione substantię, igitur aliqua differentia consti-
tutiua, illud genus coarctans perficiet substantię
definitionem. ¶ Dilutio. pro priori parte, negan-
dum est substantiā propriè definiri, nec res per
se subsistens, est definitio substantię: etiam alte-
ram complectendo particulam, cum nulla ponat-
ur differentia essentiam rei denotans. modo in

omni definitione, debet poni vnâ differentia magis propria, substantiam & essentiam definiti importans. Tum etiam censetur per se subsistere esse proprium illius generis generalissimi, sed non eo inficias, quin genus generalissimum possit describi. ¶ Alteri respondebis obiectioni, negando notionem substantiæ habere genus generalissimum supra se. Si probes, substantia vt notio, est qualitas, igitur ponitur in prædicamento qualitatis, consequentia probatur: qualitas particularis, ponitur sub generalissimo prædicamento qualitatis. Hac ratione coacti fuerunt nonnulli concedere conceptum substantiæ habere supra se genus generalissimum. Sed nihil video vnde eorum sententiæ sit arridendum: quin potius reluctandum. Nam nihil censetur à peritis poni in prædicamento qualitatis, nisi ex sua ratione qualitatem nobis designet: cum igitur notio substantiæ nullam nobis repræsentet qualitatem, erit prorsus à prædicamento qualitatis reijcienda. Et hoc argumentum non est logicum: hæc notio substantiæ, est qualitas, igitur est in prædicamento qualitatis. Est enim solum rei qualitas denominās animam, suum significatum cognoscentem. Nec putes lector optime idē esse qualitatem & dicibile qualitatis. & antequam notio substantiæ ad prædicamentū qualitatis transferret, oporteret ipsam esse dicibile qualitatis: id est, quod ex sua ratione qualitatem significaret, quod non est verum. ¶ Prima definitio differentię. Differentia est qua abundat species à genere. homo enim ab animali plus habet rationale & mortale: animal enim ipsum neque nihil horum.

h.ij.

» rum est. ¶ Undenam habebunt species differen-
 » tias? Neque enim omnes oppositas habet: quoni-
 » am in eodem simul habebit opposita: sed quem
 » admodum probāt, potestate quidem habet sub
 » se omnes differentias, actu vero nullas: ac sic ne-
 » que ex ijs quæ non sunt aliquid fit: neq; opposi-
 » ta in eodem erunt. ¶ Eam censet Porphy. diffe-
 rentiam dici specificam qua abūdat species à ge-
 nere, vt rationale differētia est specifica, qua abū-
 dat homo ab animali genere. id est illa differen-
 tia sui constitutiva quam actu complectitur, su-
 perat animal genus illam minime differentiam
 actu continens: sed solum potestate. Nam si ani-
 mal rationale actu contineret, æqua ratione &
 differētiā ei oppositam complecteretur, quod
 est absolum. aliter eidem opposita actu compe-
 terent quod non est verum. homo autem ratio-
 nale & mortale differentias suæ formæ constitu-
 tiuas retinet, quarum congregatione perficitur,
 & quibus peremptis persistere non potest. ani-
 mal solum genus est & nihil horum actu habet:
 cum possit esse animal absque rationalitate, pari-
 ter absque irrationabilitate. species igitur merito
 differentia abundat à genere. ¶ Vt res planius
 intelligatur, adnotandum est quid sit esse poten-
 tia, quid vero actu, & quidnam sit cōtinere actu
 & potentia. Potentia id esse dicitur (vt scripsit
 Ammonius) quod est imperfectum nedūmque
 in actionem deductam idoneū, tamen se habens
 vt actu fiat. vt puer potentia est grammaticus:
 quippe qui grammaticus esse poterit. ac frigida
 aqua potentia est calida. Actu id esse dicitur
 quod suam adeptum est perfectionē, & in fun-

ctionem deductum. vt cum quis ad vnguem per
 callet dialecticam: eamq; scientiam perfecte cō-
 sequutus est, actu censetur dialecticus & simpli-
 citer quis ab actu denominationē sortitur. Non
 enim puto hoc argumentum esse logicum, est
 dialecticus potentia: igitur est dialecticus. Nosci-
 to vnus contrariorum potentiam alterius actui
 seu functioni non aduersari. Simul enim verum
 est dicere aquam esse actu frigidam & potentia
 calidam. Quare contraria eidem simul subiecto
 potentia inesse, nihil prohibebit: vt calidum &
 frigidum eidem potentia inesse possunt. aqua
 enim tepida neque est calida actu, neque frigida,
 potentia tamen est calida & frigida, cum sit ido-
 nea calorem & frigiditatem vicissim recipere.
 Etiam genus, vt animal differentias inter se pu-
 gnantes potentia continet, quarum adminiculo
 varias species constituere potest. animal enim
 cum istis differentijs mortale & irrationale, bru-
 tum constituit: & hominem cum rationali &
 mortali. Contraria tamen simul eidem actu in-
 esse non possunt. Nihil enim simul est calidum
 & frigidum. ¶ Actu habere est, cum aliquo po-
 sito, continuo sit necesse alterum esse: vt homo
 habet actu rationale: non enim est homo quin
 sit rationalis. Habere potentia, est cum vno po-
 sito alterum poni non sit necesse: vt animal ha-
 bet rationale & irrationale potentia: posito e-
 nim animali non est necesse ipsum esse rationa-
 le, nec irrationale: licet generi animali ad va-
 rias species disperso vtraque differentia possit
 competere. Dicit Boëtius genus habere suas
 differentias, & non habere. nec illa diuersa ratio

h. iij.

ne contradicunt. Non habet quidem actu, sed habet potestate. Si enim ipsum per se animal cōsideretur, differentias non habet: si autem ad species reducatur, habere potest: sed distribute. atq; ut eius speciebus separatim nihil potest euenire contrarium: ita ipsum genus si per se consideretur differentijs caret, quod si ad species referatur: per distributas species in partibus suis contraria retinebit. Haftenus ille. ¶ Contendes hac ratione probando genus superare speciem differentia. Genus duas habet differentias diuisiones, species vero illarum solum vnam: igitur genus videtur potius superare speciē differentia quā ediuerso. ¶ Dilutio iam fuit aperta. Bene contēderes si fieri posset genus continere actu differentias diuisiones: cum igitur genus nec vnam suarū differentiarum actu continet, nec omnes (cum sint oppositæ) species vero vnam actu qua definitur continet, longe secus sentiendum erit speciem superare genus differentia. Et illa ratio à Porphyrio est soluta dicente genus nullam actu continere differentiam. Et sic ex non entibus neque quicquam fiet, neque opposita in eodem erunt. ¶ Secunda definitio. Differentia est quæ de pluribus & differentibus specie in eo quod quale quid est prædicatur. rationale enim & mortale de homine prædicatur in eo quod quale quid est. ¶ Nullam hic describit Porphyrius differentiam præter magis propriam, seu specificam, eam enim intelligendam esse censet quæ essentialiter de pluribus & differentibus specie prædicatur in eo quod quale quid est. Nonnulli dicunt Porphyrium definiuisse differen-

tiam magis propriam tam speciei specialissimæ quàm subalternæ . Nam differentia speciei specialissimæ prædicatur essentialiter de pluribus differentibus in eo quod quale quid est : sicut differentia magis propria speciei subalternæ . Vocant differentiam speciei subalternæ differentiam quæ cum specie subalterna conuertitur : vt sensibile quod prædicatur de homine & bruto essentialiter in eo quod quale quid est , & conuertitur cum animali . Sed differentia speciei specialissimæ illa est quæ conuertitur cum specie specialissima : vt rationale quod solum de differentibus numero essentialiter prædicatur , & conuertitur cum homine . quanuis id verum sit , & à Christiana religione approbetur , non tamen Porphyrio accedit . Eius enim textus fidem facit, in quo non ponit differentiam quæ conuertatur cum specie specialissima . Nam rationale non conuertitur homini, cum deo & homini conueniat . Et solum definit in hac secunda descriptione differentiam quæ prædicatur essentialiter de pluribus & specie differentibus in eo quod quale quid est : vt rationale secundum suam sententiam (quanuis reprobata) prædicatur de deo, & homine in eo quod quale quid est . Si enim quærat, qualis est Socrates : apte respondebitur rationalis . Et quanuis accidens , vt album prædicetur, de differentibus specie, in eo quod quale : non tamen ea forma qua & ipsa differentia specifica . Nam prædicatur in quale accidentaliter : & nullâ substantiam sua ratione designat : differentia vero spe-

h.iiij.

cifica prædicatur essentialiter in quale & substantiam demonstrat. Non discedit à Porphyrio Aristoteles dicens Topicorum quarto, Nullam differentiam significare quid est : sed magis quale quid . Et Porphyrius illius definitionis causam » rationemque plenius pertractas ait: Rebus enim » ex materia & forma constantibus , vel ad similitudinem proportionemque materiae & formae, » constitutionem habentibus, quemadmodum statua tua ex materia quidem est ære, ex forma autem » figura : sic & homo communis , & specialis ex » materia quidem similiter proportionaliterque » consistit ex genere, ex forma autem differentia. » totum autem hoc animal rationale mortale homo est: quemadmodum illic statua. Cum analogia ad docendum plurimum conferant sintque ad veritatem peruestigandam vtilissimæ, rerum physicarum analogia, seu proportione ostendit speciei definitionem componi genere tanquam materia, & differentia tanquam forma . quod si forma sit qualis & differentia sit ut forma: iure differentiam censet dici qualitatem substantialem, interrogationi per quale quid compositæ respondentem . Omnes primum dicit res vel ex materia formæque consistere, vel ad similitudinem materiae atque formæ substantiā sortiri. Quæcunque autem sunt corporalia materia & forma cōsolidantur. nisi enim subiectum quoddam corpus fuerit quod suscipiat formam, nihil omnino effici poterit. Et quemadmodum in rebus physicis materiam forma substantialis informat, & finit compositum: ita differentia specifica informat & finit tum genus, tum speciem: differenter tamen

men. nam differētia informat genus vt pars est, substerniculū & materia quod ad quamlibet specie erat indifferēs anteq̃ à differētia coarctaret, sicut materia ante occurſū formæ naturalis erat omniū formarū substātialiū potētiāle substerniculū & receptaculum, Informat autē differentia specie, vt totum & compositum, quēadmodum forma naturalis totum cōpositum physicū perficit & finit. Et quod in reb⁹ physicis est materia, in prædicatione logica est genus. & quod illic substāntialis forma, hic specifica differentia. & quemadmodū ex sola materia nō fit cōpositum physicum: ita nec ex solo genere speciei diffinitio. Fiet igitur ex genere & differētia species seu speciei definitio, sicut ex materia & forma substāntiali compositum physicum. Et sicut ex ijs quæ ad materiæ & formæ naturalis rationem, similitudinisque proportionem constiuuntur, vt ænea statua ex ære, vt materia: & ex figura, vt ex forma accidētaria: ita homo cōmunis qui species est, ex genere constituit, vt ex proportionali materiæ: & ex differentia, vt ex forma. & quod est in statua æs, in specie est genus: quod vero in statua est figura conformans, in specie est differentia. & quēadmodum æs & statuæ figura, ænea est statua, ita animal rationale mortale est homo. Quod si materia quidem speciei gen⁹ est, forma autē differentia, omnis vero forma qualis est, iure omnis differētia (vt ait Boëtius) qualitas appellatur, quæ cum ita, sint: iure in eo quod quæ
 „ le sit interrogantibus respondetur. ¶ Tertia de
 „ finitio. Differentia quod natū est diuidere ea quæ
 „ sub eodem genere sunt: rationale enim & irratio

» nale, hominem & equum, quæ sub eodem gene-
 » re sunt (quod est animal) diuidunt. Lucida est, &
 præ oculis habetur hæc definitio, qua docet Por-
 phy. enuntiata genere nõ discrepantia, differentijs
 dirimi & disiungi. vt homo & equus animali ge-
 nere nõ distant: sed ijs differentijs rationale & ir-
 rationale à seinuicem disiungunt. Cũ igitur aliqua
 genere non determinentur, quibusdam differen-
 tijs abinuicem separabuntur. Hac perpendemus
 ratione, insignem differentiæ perfectionem, quod
 genere non determinata differentijs seiungantur
 quæ ad varias seorsum euocatæ species, diuersas
 constituunt definitiones. Agricola lib. primo cap.
 quinto non absurde dicit differentiam esse pro-
 priam rei notam, hoc est indicium quo secundũ
 seipsum quod talis est, ab alijs distinguitur reb⁹.
 Nec semper occurrunt propriissimæ & impositæ
 differentiæ, quare quasdam quibus determinen-
 tur species effingere necesse est. Hinc dicit Agri-
 cola nobis vel maxime omnibus è rebus verarũ
 differentiarum penuriam inesse. ¶ Quarta defi-
 » nitio. Differentia est qua differunt à se singulas:
 » vt cum homo & brutum genere non distent, dif-
 » ferentijs ab inuicẽ abducentur. Sumus enim nos
 » & bruta, animalia: sed rationale nobis adiectum,
 » separat nos ab illis. Hęc definitio (vt inquit Boë-
 tius) est communis & vaga, quaslibet differenti-
 as tam substantiales quàm accidentales includens.
 Nam quemadmodũ rationali differentia differt
 homo ab equo, ita differentia proptia vt celsitate
 differt vnus homo ab altero. Etiam sessione diffe-
 rentia communi differt Socrates à Platone am-
 » bulante. ¶ Quinta definitio. Differentia est quod

» ad esse coducit, & quod quid erat esse, & eius
 » rei pars est. Quoniam paulo ante dixerat Porphy. quosdam descripsisse differentiam, qua differunt à se singula, ait alios diligentius differentiam perscrutantes non fuisse arbitratos recte esse superius propositam definitionem. Nō enim omne quod diuidit quæ sub genere posita sunt, est differentia. Natum enim nauigare diuidit animal. Nam dicimus animalium hæc quidem apta esse ad nauigandum, illa vero minime, & tamen non est hominis differentia specifica sed proprium, cum minime substantiam perficiat & cōformet, sed aptitudo quædam solum. Quæ autem censentur differentię specificæ: conferunt ad esse rei, id est, ad diffinitionem speciei quam informant & perficiunt, ipsiusque partes se præstant. ¶ Esse rei (vt interpretatur Boëtius) nihil aliud est nisi definitio. vnicuique enim rei interrogatæ quid est, si quis quod est esse monstrare voluerit: definitionem dicit, ergo si quid definitionis pars fuerit: eius erit pars quod vniuscuiusque rei quid sit, esse designet: Hæc ille. ¶ Digladiaberis in definitionē differētię magis proprię. Si aliqua daretur differētia magis p̄pria, esset rationale: sed illud est falsum, igit. minor p̄batur: differētia magis p̄pria informat speciē & eā substantialiter perficit, sed rationale nō informat speciē, nec eā substantialiter perficit, igitur non est differentia magis propria. minor probatur. Non est qualitatis perficere substantialiter, nec informare speciem: sed rationale est qualitas: igitur. maior probatur: est solius qualitatis perficere accidentaliter, igitur. & minor probatur: dicit Philo

Iosophus quinto Metaphy. substantiæ & generis differentiã esse qualitatem. & loquitur tã de vna differentia magis propria q̃ alia. ¶ Paucis dilues argumentũ, distinguendo non esse qualitatis perficere substãtialiter: vel qualitatis accidẽtalis quę solum accidentaliter perficit, vt albedo, scientia, cõcedes: vel qualitatis substãtialis, negabis. Boëtius & alij non ignobilis literaturæ dicunt differentiam magis propriam esse qualitatem substantialem. Vocamus qualitatem substantialem illam quæ nobis ex sua ratione formali perfectionem alicuius substantialem seu substantiam designat: vt rationale. denotat enim animam rationalem, substantialem hominis perfectionem. Nec qualitas substãtialis à prædicamẽto qualitatis repellitur. Nec iniuria fortitur qualitatis substantialis appellationem: quia ab ea quidpiã substantialiter quale denominatur. ¶ Obijciēs, probando differentiã magis propriam non esse qualitatem substantialem nec perfectionem substãtialem designare. Sensibile seu sensitium est differentia magis propria, & tamen non denotat perfectionem substantialem, igitur. minor probatur: sensitium denotat potentiam seu aptitudinem sentiẽdi cum sit proprium animalis, igitur non designat perfectionem substantialem.

¶ Vulgata est quorũdam solutio. Si sensitium denotet potentiam seu aptitudinem sentiẽdi est proprium animalis, & non est differentia magis propria: sed denotans animam sensitivam compositi naturalis partem substantialem est differentia magis propria. Nec putes incommodum si polysemon vocabulũ ad differẽtiam magis pro-

priam & propriū defleētatur. Respondebis melius negando sensitiuum esse differētiā magis propriā: imò est propriū quarto animalis, nec denotat animā sensitiuā sed potentiam seu aptitudinem sentiendi. Sensibile autem est differentia magis propria, connotans animā sensitiuā. Nec putes incommodum duorū conuertibilium vnū esse differentiam & aliud propriū. ¶ Amplius obijcies. inanimatum & insensibile sunt differentia magis propria, & tamen nō denotant perfectionem alicuius substantialē: igitur non est differentia magis proprie denotare perfectionem substantialē. Minor probatur. Inanimatum denotat priuationē animæ, & insensibile priuationē animæ sensitiuæ, igitur non designāt perfectionem substantialē. ¶ Diluunt aliqui obiectionem, inanimati & insensibilis rationes explicando: Inanimatum & insensibile differentia animato & sensibili opposita possunt sumi priuatiue, & positiue. Priuatiue inanimatū denotat priuationem animæ, quæ accidenti competit; & hoc modo non est diuisiua substantia differētia, cum membrum diuidens cuiuspiam competere posset cui diuisum nō conueniret. Similiter insensibile sumptum priuatiue designat priuationem animæ sensitiuæ lapidī minime disconuenientem. Et hac dum perfuitur significatiōe, non est diuisiua animalis differentia. Inanimatū positiue denotat formā substantialē, quæ non est anima: & pro aliquo supponit, vt pro lapide designando ipsum habere formā substantialē quæ non est anima. Similiter insensibile positiue sumptum designat animā quæ nō est sensitiua.

tunc est differētia magis propria. supponit enim pro planta, ipsam denotando habere animam a sensitiva discretam. ¶ Paucis perstringēdo dices quod differentiæ magis propriæ non sumuntur priuatiuè neq; debent sumi: incorporeum cōnotat formam rerum corporearum, inanimatū formam inanimem, insensibile animam non sensitivam, irrationale animā sensitivam irrationalem. Si huiusmodi differentiæ priuationem importarent non essent magis propriæ, cum differentia ex Porphy. debeat sumi a forma: quare dicendū est illas differentias hoc in loco non posse sumi priuatiuè. ¶ In secundam differentiæ diffinitionem, obijcies, nulla differentia prædicatur in eo quod quale quid est, igitur illa definitio est inutilis. antecedens probatur: si aliqua, potissimū rationale, sed illud est falsum, igitur: minor probatur: prædicatur in eo quod quid est, igitur non prædicatur in eo quod quale quid est. antecedēs probatur, Aristoteles differentias in substantia putat oportere prædicari: quod autē in substantia prædicatur, hanc rē de qua prædicat, non quale sit, sed quid sit ostēdit, igitur differētia prædicat in eo quod quid est. ¶ Dilutio. Quāuis differētia in substantia videat prædicari, eā tamē nō potest sine qualitate proferre. Hinc Boëtius in huius rationis salutione dicit. Differētia ita substantiam demonstrare solet, vt circa substantiā qualitatem determinet, id est, substantiā qualē proferat: quare nō potest illā rem de qua prædicat ostendere, quin qualitatem designet: quia substantiā designat & speciem informat, videt substantiā significare, atq; in eo quod quid est prædicari, nihilominus

prædicatur in eo quod quale quid est. Nā quærēti, qualis sit homo, aptè respōdebitur rationalis. quæ quidem responsio nobis significat hominis perfectionem & substantialem qualitatem.

¶ Obijcies, probando rationale non prædicari in quale. Si esset differentia quæ prædicaretur in quale quid est, aut esset diuisiua aut constitutiua: sed illud est falsum, igitur. minor probatur: & quæro vtrum horum, Si dicas rationale esse differentiam generis diuisiuam, & speciei constitutiua: probo illud non debere dici. Diuidere & constituere inter se pugnant. Tum etiam si diuisiua, diuidet genus: si constitutiua, non diuidet genus: & hæc mutuo sibi repugnant, igitur non est differentia diuisiua & constitutiua. ¶ Ex dictis facile est dilutionē aperire. Diuidere & constituere diuersis rationibus nō pugnant inter se, quin potius eidē competunt. Verū est rationale nō cōstituere gen⁹, cuius est differentia diuisiua, diuidēdo tamē ipsum gen⁹, ad speciem deflecti potest, & ipsam cōstituere: quate vnus erit differentia diuisiua & alterius constitutiua.

¶ De proprio, Scholia.

Postquā Porphyri⁹ de ijs quæ substantiā informāt accōmodè disse-ruit, nō iniuria de ijs quæ accidūt, & primum de proprijs loquitur. Priusq̃ ramen quodnā sit propriū vñtati⁹, & prædicabilibus magis conueniens edoceat, varias proprij significatio-nes diuulgat, quæ ex accidētū genere descēdūt. Quicquid enim de aliquo prædicatur, aut substantiam (vt dicit Boëtius) informat, aut secūdu

accidens inest: nihil vero est quod rei substantiam monstret, nisi genus, species, & differentia: genus quidem & differentia, speciei substantiam monstrat: species vero individuorum. quicquid ergo reliquum est, in accidentium numero ponitur.

¶ Quadrifidum est proprium. Primo proprium id cēsetur quod soli alicui speciei accidit, etsi nō omni: vt esse grammaticum, rhetorem, musicū, esse medicū ex arte. Id soli speciei accidit, quod de specie cum ista exclusionis nota, solum, aut simili particula accidentariē prædicatur, vt esse grāmaticum. Nam cēsetur hæc enūtiatio vera, solus homo est grammaticus: ista vero falsa, omnis homo est grammaticus. Nec istud argumentum est logicum, esse grammaticū, competit in diuiduo vt Prisciano, ergo non accidit soli speciei. Solum enim comprobamus esse grammaticū competere soli speciei, quādo de specie adiecta hæc particula solum, aut simili, prædicatur. Et ne in errorem decidas opinaturus, proprium primo ab accidente determinari: adnotandū est Porphyrium non disiūxisse proprium primo ab accidente, & quod quinti prædicabilis rationem complecti non posset. Si solus homo ex quadam hypothesi sit albus & nō omnis, album cēsetur hominis propriū primo, & tamen hæc prædictio homo est albus: pariter ista, solus homo est albus, est accidentis prædictio. Et hæc exterminabis consequentiam: album hominis est propriū primo, igitur constituit homini prædicationem quarti prædicabilis. Nō enim omnis proprii acceptio, constituit prædicationem quarti prædicabilis, sed solum proprium quarto. ¶ Secundo

quod omni accidit etsi non soli, quemadmodum homini esse bipedem. Id omni cognoscimus accidere, quando de aliquo vniuersali adiecto hoc signo vniuersali, omnis, aut simili verificatur: vt bipes de homine vniuersaliter sumpto verificatur. Nam hæc affirmatio est vera, omnis homo est bipes. & de eo loquendum est qui suapte natura est bipes: nam ex casu & quodam infortunio accidit hominē esse vnipedem, natura tamē ipsum duobus pedibus muniuerat. Opinaberisne differentiam ab hoc excludi proprio, nec illius commercio posse perfrui? Nihil sanē video quo debeas illa opinione discrucari. Philosophus in *Metaphy.* dicit bipes hominis esse differentia, cū ipsum à quadrupede disiungat. Et alia ratione hac proprii significatione gaudebit, vt omni cōpetit homini & non soli, cum etiā aui accidat: secus esset si differentia magis propria diceretur. Et hoc argumentū non recipietur, bipes nō accidit omni enti, igitur non accidit omni. Nā spectamus hoc in loco proprium omni accidere, quando de aliqua specie adiecto hoc signo vniuersali omnis, aut simili verificatur. Boëtius explicans propriū secundo, ait: Quoniā nihil est ex subiectis speciei quod illo proprio nō vtatur, dicimus omni: quoniā vero transcendit ad alias, dicim⁹ nō soli. Et hoc proprium est primo contrariū. Nam istud omni & nō soli accidit, illud vero nō ōni sed soli. Et nihil in illis cōspicies quo possint subiecto cōæquari, nec esse medicum homini cōæquatur, cum sit aliquis homo qui nō est medic⁹. Nec pariter esse bipedē homini cōæquatur, cū aues sint bipedes.

¶ Proprium tertio quod soli & omni & aliquā

i. j.

do: vt omni homini in senectute canescere. Nec Porphyrius innuere cupit canescere omni competere homini, vt imperiti & ridiculi interpretes asserunt, sed adiungens determinationē vult ostendere omnem hominem ad senectam progressum canescere, omnis homo senex canescit vt cuique est perspicuum, nisi monstrifero prodigio, aut iniqua & puerua indispositione oppositum accidat: & solus homo senex canescit, & aliquando. Nam canities solum tempore senij suboritur, & in apertum prodit, aut vt plurimum ita euenit Aristoteles 3. libro hystoriæ animalium cap. 11. dicit, Canitiem non ariditate committi, vt quidā volunt, nihil enim ilico aridum gigni solet. Cutis autem vitio, quod vitiliginem appellamus, pilos omnes produci canos apertum est. Iam nonnulli pili dum ægrotarent, incanuerunt, quibus in bonam valetudinem restitutis nigri renati sunt, canis defluxis. Canescere pilos ocyus opertos, quā detectos, difflatosque aduertimus. Tempora hominum & partes primores quā posteriores celerius canitiem sentiunt, pubes nouissime canescit. Et quemadmodum in senectute canescere est proprium tertio, ita in iuuentute pubescere: nam omnis iuuenis pubescit, & solus, ex aliquādo. Dicunt nonnulli proprium tertio ex hypothesis & suppositione cognosci, vt si ex hypothesis omnis homo vigilet & solus homo, & non semper, vigilare est hominis proprium tertio: pariter sedere, si omnis homo sedeat & solus, & non semper. & quia dimota hypothesis vigilare aut sedere non esset hominis proprium tertio,

ideo huiusmodi proprium à disciplinis est reſer-
ctum. In ijs tribus propriij formiſ aliſquid eſt
quo vnumquodque eorum à propria & integra
propriij ſignificatione diſcretum euadit. Non
omni, proprium primo à vero diſiungit proprio
& ſimplici; non ſoli, proprium ſecundo; aliquan-
do, proprium tertio ab vſitatiffima propriij ſigni-
ficatione diſgregat.

¶ Erit igitur proprium quarto & huic prædica-
bili accommodatiſſimum quod ſoli, omni &
ſemper accidit, quemadmodum homini eſſe ri-
ſibile; nam omni accidit homini & ſoli & ſem-
per. Sunt enim iſtæ propoſitiones veræ, omniſ
homo eſt riſibilis, ſolus homo eſt riſibilis, ſem-
per homo eſt riſibilis. Et quanuis non rideat, nō
tamen deſinit eſſe riſibilis: nam ſemper aptus
natus eſt ridere, cum ſit illi connaturale, vt equo
hinnibile. Nec nobis riſibile functionem riden-
di deſignat, ſed naturalem quandam potentiam
aut aptitudinem, qua de rebus feliciter geſtis
aut proſperis euentis, anima ipſum corpus ad ri-
ſum prouocat & extimulat, aut occultum in ſe
riſum ac gaudium progignit.

¶ Hoc autem proprium præcipuè & maximè
proprium dicatur, oportet. Nam cum ſua ſpe-
cie conuertitur. nec mirum, ipſum enim homini,
ſoli & ſemper competit. Illa autem ex tunc
propria cum omni, ſoli & ſemper non ac-
cedant, minimè de ſubiecto conuerſim dicentur.

¶ Ea conuerſim prædicantur, quādo ſeſemutuo
inferūt, & vno interēpto aliud iterire neceſſe eſt,
vt homo & riſibile. Nā ſi quid eſt homo, ipſum
eſt riſibile, & e diuerſo. Et ſi nihil eſt homo, nihil eſt

risibile. Dicimus etiam ea conuersim prædicari, quando de se mutuo vniuersaliter verificatur: vt homo & risibile. Nam omnis homo est risibilis, & omne risibile est homo, quanuis vna prædictio altera sit aptior. ¶ Digladiaberis in proprium quarto, ex definitione proprii quarto modo sumpti, sequeretur rationale esse proprium quarto, quod est falsum, cum sit differentia magis propria, quæ secundum Porphyrianâ eruditionem à proprio discrepat. Nam proprium vni⁹ tantû speciei proprium dicitur, nô autem differentia. sequela probatur: rationale omni homini & soli & semper congruit, igitur est proprium quarto. consequentia est bona. Tum etiâ, simplicia quæ conuertuntur propria dijudicantur: sed rationale est simplex & homini conuertitur, igitur est homini propriû. Rursus, id censetur alicui propriû sine quo aliud persistere nequit, & quo sublato alterum auferri oportebit, sed rationale est illius virtutis, sine quo homo persistere nequit, & quo sublato hominem dirimi oportet, igitur est homini proprium. ¶ Dilues argumentum, propius quàm cæteri accedendo Aristoteli & Porphyrio, negando rationale esse proprium quarto. Cû dicis, congruit omni, soli & semper, igitur est proprium quarto: quanuis consequentia possit negari sequendo tamen Porphyrium negandû est antecedens. Nam convenire omni & verius accidit, ex Porphyrio, est de aliquo, adiecta hac particula omnis, accidētariè prædicari: quod differtentia magis propriæ minime accidit. Nâ differentia magis propria prædicatur essentialiter. Et passim Porphyrius determinat proprium à dif-

ferentia magis propria . Et si ad Philosophum confugas de accommodatissimo proprio differentem nihil in eo inuenire poteris quod quartæ proprij significationi aduerferetur. Dicit enim primo Topicorum : Proprium est quod non indicat quid est esse rei , soli autem inest & conuersim prædicatur de re , vt proprium est hominis grammatices esse susceptiuum : hæc autem definitio differentię magis proprię non competit : nam differentia magis propria vt rationale quodammodo indicat quid est esse rei , id est , prædicatur essentialiter . Etiam dices , vt exemplum indicat , Aristotelem illic agere de proprio complexo quod descriptionē appellāt . Ex illa Philosophi de finitione nonnulli succinētiorem hęc deprompserunt definitionem . Proprium est prædicabile accidentaliter & conuertibiliter de suo subiecto . Et si accidentaliter , disgregat differentiam magis propriam à proprio , conuertibiliter determinat à proprio accidens . Quòd si rationale hominis ex Porphyrio differentia , esset proprium : hæc prædicatio homo est rationalis , esset prædicatio tertij & quarti prædicabilis .

¶ Dicit Rodolphus Agricola libro primo de inuentione Dialectica , & in ea persistit opinio ne , Philosophum eodem proprij nomine complexum differentiam , licet non putet idem esse differentiam & proprium , sed varias sortiri rationes quod differentię & proprij appellationē subit . Nam differentia dicitur commodius , quoties generi quod diuidit comparatur . Rationali enim & irrationali , animal ab animali differt . Sux autem speciei cui definiendę adhibetur , rectius i. iij.

proprium quàm differentia. hæc ille: cui & eius
 interpres arridet, hac accensus ratione. Quicquid
 authore Aristotele conuersim de re prædicatur,
 id aut definitio est, aut proprium: differentia cõ-
 uersim prædicatur de sua specie, & definitio
 eius non est, erit itaque proprium. Et Fabius
 Quintilianus libro quinto eam modo differen-
 tiam appellat, quæ cum re non conuertitur: quæ
 autem conuertuntur, ea propria vocat. Illa au-
 tem ratio quam visus est ex Philosopho de-
 prompsisse solum nobis suaderet differentiam
 esse proprium si extraneam à proposito pro-
 prii significationem peruestigemus, & pro eo so-
 lum dici quod vni speciei & non alteri accom-
 modatur. Sed quoniam secundum materiã sub-
 iectam consulto differendũ est, nullum mihi nec
 lectori maximè proprium suadere possum, præ-
 ter illud quod ab Aristotele & Porphyrio defi-
 nitum est. ¶ In eandem certabis hoc argumẽto
 definitionẽ. Aliquod est prædicabile omni, soli &
 semper accidens, quod nõ est proprium quarto,
 igitur. antecedens probatur: æquale vel inæquale
 cõuenit omni quantitati, soli & semper, & tamẽ
 non est proprium illius: similiter vnũ omni entĩ,
 soli, & semper accidit, & tamẽ nõ est proprium
 entis, igitur. minor probatur: proprium ex Por-
 phyrio de vna tantũ specie prædicatur, sed quã-
 titas nõ est species æqualis vel inæqualis, sed ge-
 nus generalissimũ: pariter ens non est vnus spe-
 cies cũ sit transcẽdens, igitur æquale vel inæqua-
 le nõ est propriũ quãtitatis, nec vnũ dicitur entis
 propriũ. ¶ Dilues argumentũ, cõcedẽdo æquale
 vel inæquale esse propriũ quãtitatis, & vnũ entis,

quāuis quātitas non dicatur aptē species æqualis vel inæqualis, loquēdo de specie vt differtum est. Proprijs tamen specierum quæ hic describuntur, vt adnotauit Faber & alij non illiterati, intelliguntur propria suo modo & generum & transcendunt, insignia tamē propria & quæ plurimo vsu veniunt, sunt specierum specialissimarū. Et hoc intelligendū reliquit Porphyrius dicēs proprium vnica habere speciē de qua prædicetur. Adnotabis quadruplex proprium secundum quattam proprii significationem, Specialissimū, Subalternum, Generalissimum, Transcendens. Specialissimum illud est, quod cū specie specialissima conuertitur, vt susceptiuum disciplinæ, respectu hominis, & de isto præcipua est apud Porphyrium cōsideratio. Subalternum quod cū genere subalterno conuertitur, vt sentire respectu animalis, designans potentiam naturalem sentiendi seu aptitudinem ad exercendas sensuum operationes. Generalissimum quod cum genere generalissimo conuertitur, vt æquale vel inæquale respectu quātitatis. Transcēdens quod cum transcēdente cōuertitur, vt vnum respectu entis. Nec propterea oportet hanc prædicationē esse quarti prædicabilis, ens est vnū: cū subiicibile proprii sit species: modo ens non est species, nec de isto proprio differit Porphyrius, cum solum det exemplū de proprio speciei maxime. Nō desideres a nobis hac in re proprii locos, qui ab Aristotele ample tractantur 5. Topicorum. habet sanē opus illud suā methodū exquisitā cui & Scholia & Paraphrasim aliquando adiiciem⁹. ¶ Mouebis scrupum, an risibile conueniat homi

i.iii.j.

ni nascituro, vt Antichristo: nec iniuria. Nam in-
bilis terminata, vim ampliandi designant & po-
tentiam includūt: si igitur homo nasciturus pos-
sit ridere, nōne censebitur risibilis? Quod si con-
cedas, tibi obijciam risibile non soli competere
homini. Etiam si temporis durationem minimē
spectaremus, an semper homini accideret.

¶ Respondebis calumnias vitando, risibile non
competere homini nascituro, & negandum est
nomina in bilis finita ampliare. Nam in discipli-
nis ampliatio locum non habet: licet in Sophi-
starum campo ansata insolētius spatietur. Apud
authores verbalia in bilis non exponuntur per
verbum potest: sed per aptum, natum. vt homo
est risibilis, hoc est homo est natus ridere. Et nul-
li aptitudo comperit, nisi existentiam habeat.
Quare abnegabis hanc consequentiam, Anti-
christus potest ridere, ergo Antichrist⁹ est risibi-
lis. ¶ In alio scrutaris quidnam semper designet
in proprii significatione. Respondent eruditi ta-
lem particulam non solum temporalem deno-
tare durationem contra quorundam deliramen-
ta, sed quamlibet æuiternam & æternam.

Non possum subticere quod de hac re scribit
Aristo. i. cap. 5. Topícorum vbi docte exponit
particulam illā semper, Semper (inquit) propriū
illud est, quod secundum omne tempus verifica-
tur, & nunq̃ relinquitur, quemadmodū animalis
ex anima & corpore compositum esse. Et in eo-
dem cap. adnotat quadruplex proprium, per se,
semper, aut ad aliud, aut aliquando. Per se qui-
dem vt hominis, animal mansuetum natura:
ad aliud autem vt animæ ad corpus, quoniā illa

quidem imperare nata, hoc autē parere : semper autem, vt dei, animal immortale: aliquādo vero, vt alicuius hominis, ambulare in gymnasio. Est autem per se proprium quod ad omnia assignatur, & ab omni separat, quemadmodum hominis animal mortale disciplinæ susceptuum. Ad aliud autem, quod non ab omni, sed ab aliquo statuto determinat, vt virtutis ad disciplinam, quoniam illa quidem in pluribus, hæc in rationali solo. semper proprium, paulo ante declarauimus. Aliquando proprium, quod secundum aliquod tempus verificatur, & non ex necessitate semper consequitur, vt alicuius hominis ambulare in foro, rideas balbutientissimos qui hac comuta consequentia argumentantur : Est proprium semper, ergo aliquando. illi nunquam nouerant mundam & synceram loquendi proprietatem. ¶ Surrepit scrupulus de ista prædicatione, corpus est coloratum, si dicenda sit prædictio proprii: videtur sanè, cum coloratum conueniat omni corpori, soli & semper, sumendo corpus pro substantia corporea: apparet tamen oppositum. coloratum enim est accidens. Nam ex Philosopho color est in corpore, vt accidens in subiecto, igitur coloratum non est proprium. ¶ Fertur coloratum dici proprium corporis, nec est accidens illius vt capit accidens Porphyrius, & si dicatur accidens, tunc sumitur accidens pro eo quod logice est in subiecto.

De accidente, Scholia.

Eum qui in disciplinis observari solet, ordinem sequutus est Porphyrius: qui hucusque disseruit de prædicabilibus rem ipsam confirmantibus & constituētibus. Sed in hoc ultimo prædicabili conatur ostendere quid rei subiectæ sine eius interitu possit inesse & nō inesse. Et ad id suadendū hac prima accidentis definitione accingitur. ¶ Accidens, est quod adest & abest præter subiecti corruptionem. Albo Socrati competente, a quo citra substantiæ corruptionem dimoueri potest, aliquid cognoscimus esse accidens. ¶ Adesse, est de aliquo accidentaliter verificari, vt cum Socrates est patiens, hæc vox patiens, illi adest, & ab eodem remoueri potest citra Socratis corruptionē. Abesse, est de aliquo subiecto accidētariē verē negari. Explicat Boët. admodum commodē talem accidētis definitionem. Quoniā (inquit) omnia quę de aliquo prædicantur, vel substantialiter vel accidentaliter dicuntur: cūque ea quę substantialiter prædicantur, eius de quo dicuntur substantiam definitione contineant, & sint eo antiquiora atque maiora quod ex substantialibus prædicatis efficitur: cūque ea quę substantialiter dicuntur pereūt, necesse est, vt simul etiam ea interimantur, quorum naturam substantiāque formabant. quæ cum ita sint, necesse est, vt quę accidentaliter dicuntur (quoniam substantiā minimē informāt) adesse & abesse possint præter subiecti corruptionem. Est igitur accidēs quod adest & abest præter subiecti corruptionē: hæc ille. ¶ Secunda de

- » finitio accidentis . Accidens, est quod contingit
 » eidē inesse & non inesse, vt album. Nam potest
 hominī inesse, hoc est de homine accidentaliter
 verē & affirmatiuē prædicari: & contingit eidē
 non inesse, hoc est de eodē potest absque eius
 interitu verē negari. Nam si homo sit albus, hæc
 est vera: hic homo est albus, demonstrato Socra
 te albo. Et de eodē singulari potest verē nega
 ri, de quo prius (cum ipsum erat albū) affirma
 batur. Hanc autem definitionem esse bonā sua
 dere possumus. Quod enim in substantiæ ratio
 ne non ponitur, nec est ei insitum, est accidens
 & ei extrinsecus adueniens, ergo ea quæ contin
 gunt esse & non esse, merito accidentia dicun
 tur. Hæc autem definitio ab Aristotele defluxit,
 qui primo Topicorum duas ponit accidentis de
 finitiones. Accidēs (vt inquit) est quod nihil ho
 rum est, neq; definitio, neq; proprium, neq; ge
 nus: inest autem rei. ¶ Et quod contingit inesse
 cuius vni & eidem, & non inesse: vt sedere con
 tingit inesse alicui eidē & nō inesse, similiter au
 tem & albū: nam & idem nihil prohibet quan
 doque album, quandoq; non album esse. Est au
 tē accidentis definitionū secūda melior. Nam cū
 dicitur prima, necessariū est si debet quis intelli
 gere, præscire quid est terminus, & genus, & p
 priū: secūda autē pfecta est ad cognoscēdū (qd
 est qd dicitur) per se: hæc ille. ¶ Tertia definitio
 » accidentis. Accidēs, est quod neq; genus est, neq;
 » differentia, neq; species, neq; proprium, semper
 » autem est in subiecto subsistens . Parum com
 modē constituit accidens ex aliorum prædicabi
 lū priuatione & negatione. Nā haud nobis ab

similis datur ansa & ratio, vnumquodque prædicabilem ex aliorum dimotione & abnegatione definire. Nimirum si dixerit Boëtius hanc definitionem esse plurimum vagam, cum longe sit à definitionis integritate seiuncta, quod cuiuslibet rei formam aliarum rerū negatione demonstrat. Diuus Cyrillus Tomo. 2. lib. 1. thesauri dicit eum non definire qui dicit album non esse nigrum, quia non explicat quid sit res, sed quod non sit. Ab hac Cyrilli sententia non dissentit Damascenus lib. 1. suæ theologiæ cap. 4. dicens eum non definire deum, qui asseuerat ingenerabile, incorruptibile, inalterabile, sine principio cōpetere deo, nam hæc, non eius quid est significant, sed quid non est: atqui oportet eū qui vult alicuius substantiam assignare: quid est dicere, nō quid nō est. Parum etiam illi definitioni applaudit Aristoteles, cum iubeat ad secundam (quæ rei formam accidentariam demonstrat) flectendum. Ea tamē definitione, relinquitur lectori cōmunis ipsius accidētis cognitio, cui Porphyrius quandam subiunxit affirmationem, qua cætera ab accidente prædicabilia determinantur. Adiecit enim semper in subiecto subsistēs, quod maxime competit accidenti. Est autem semper in subiecto subsistere, semper esse natum de subiecto accidētariē verificari, vt album quandiu est, semper est natum de corpore accidentariō verificari. ¶ Conflictaberis in primam accidentis definitionem, Nigrum corui, aut æthiopis est accidens, & tamen non potest adesse & abesse subiecto præter subiecti corruptionē, igitur illa definitio est inutilis. minor probatur: est accidens

inseparabile , igitur non potest abesse subiecto.
 probatur consequentia. Accidentia ex eo dicun-
 tur inseparabilia , q̃d à suis subiectis dissolui ne-
 queunt . Si igitur nigrum coruo aut æthiopi sit
 accidens inseparabile, ab eo dimoueri non pote-
 rit. ¶ Hoc argumentum quosdam nec indoctos
 impulit ad asserendum primam accidentis defi-
 nitionem soli competere accidēti separabili. Sed
 parum diligenter quid de hac re sentiāt, & Por-
 phyrus & Boëtius inspexerunt. Nam accidens
 à Porphyrio, primo definitum diuiditur (vt in-
 quit) in duo, separabile, & inseparabile. Et si cui
 competat affirmatio membri diuidentis, eidem
 & affirmatio diuisi congruet : si igitur accidens
 inseparabile nigredini corui & æthiopis compe-
 tat, & eidem accidens ab eo definitum . Quare
 dicēdum esse autumo Porphyrium dedisse pro-
 miscuē primam accidentis definitionem, vt acci-
 dēti separabili & inseparabili cōgrueret. Et hoc
 » diluit argumentum Porphyrius, dicens: potest
 » autem subintelligi & coruus albus , & æthiops
 » nitens colore, præter subiecti corruptionem. Ex-
 plicatius idem aperit Boëtius , cuius sententiæ
 inter cæteros maximè accedo, dicens hanc defi-
 nitionem factam esse potestate non actu, & in-
 telligentia non veritate: nō quia æthiops & cor-
 uus colorem amittunt, sed sine isto colore, ad in-
 telligētiā nostram possunt subsistere. Et nihil
 video vnde in admirationem trahamur. Nam fit
 sepiculè vt quæ actu disiungi non valeant, men-
 te & cogitatione separentur. Et quæ à subiectis
 qualitates animi cogitatu disjunctæ sunt, non ea
 perimunt, sed in sua substantia permanent vt si

à coruo nigrum mētis ratione & quadam imaginatione separaremus, perdurat tamen avis, nec interijt species: ergo quod dictū est abesse, non re sed animo intelligendum est. Nec erit nigrum ipsi coruo accidēs inseparabile, quod mētis ratione disiungi non possit, sed quod ab ipso coruo re separari non valeat. Diuus Cyrillus in euangelium Ioannis perpendens rationem accidentis, dicit omne accidens quod substantiæ inest, intelligi à subiecto posse abesse. ¶ Obijcies: sequeretur risibile esse accidēs ipsi homini, quod est falsum. sequela probatur: quæ de aliquo subiecto accidentaliter dicuntur, adesse & abesse possunt præter subiecti corruptionē, sed risibile de suo subiecto videlicet homine, accidentaliter dicitur (cum hæc prædicatio sit accidentalis. Homo est risibilis) igitur homini poterit adesse & abesse præter subiecti corruptionem. Tum etiā qua ratione coruus sine nigredine intelligi potest, & simili, homo sine risibilitate: cum vtrunq; sit suo subiecto à natura insitum: si igitur nigrum sit ipsi coruo accidens inseparabile, etiam & risibile homini. Rursum, quæ substantiam minimè informant, adesse & abesse possunt, sed risibile substantiam hominis minimè informat, igitur adesse & abesse potest. minor probatur: nihil rei substantiam monstrat, aut informat (vt inquit Boëtius) nisi genus, species, & differentia: sed risibile non est genus, species, aut differentia, igitur rei substantiam minimè informat.

¶ Diluatur obiectio pro priori parte, negando risibile esse accidens: vt hoc in loco sumitur. Quando dicis quæ de aliquo subiecto accidens

*risibile pot
ari*

taliter dicuntur , adesse & abesse possunt , præter subiecti corruptionem : id verum est , si accidentaliter & non conuersim dicantur : sed ea non oportet adesse , & abesse subiecto præter subiecti corruptionem , quæ de aliquo subiecto prædicantur accidentaliter & conuersim . Est accidentis (vt quintum constituit prædicabile) officium , prædicari accidentaliter , & non conuertibiliter : & vltima particula à proprio simpliciter differt : licet à proprio primo , aut secundo , aut tertio non separetur . Nam dicit Philosophus Topicorum primo : Aliquando nihil prohibet accidens , proprium fieri : simpliciter autem proprium non erit.

¶ Alia pars diluitur negando idem esse de accidente corui & risibilitate hominis quantum ad dissolutionem vnius ab altero mente constituentem . Nec est debita comparatio & proportio nigredinis ad coruum & risibilitatis ad hominem : nec eadem censetur ratio . Nam propria passio , vt risibile sui subiecti substantiæ insita quodammodo eius substantiam confirmat : à qua disiungi non potest , nec re nec cogitatu nisi subiectum corrumpatur . Quod si intereat propria passio , simul & speciem perire oportet . Id autem accidenti non congruit . Non enim oportet , si nigredo à coruo dissocietur , speciem corui perire : licet vt dicit Porphy. in cōmunitatibus non possit coruus propria , & genuinam retinere suæ naturæ formam , sine nigredine . Diuus Augu. differens de accidente lib. 5. de trini. cap. 4. iquit : Accidēs nō solet dici , nisi qđ aliqua mutatione eius rei cui accidit amitti

potest, nam etsi quædam dicuntur accidentia inseparabilia quæ græce appellantur ἀχώριστα, sicut est plumæ corui color niger, amitti eum tamen, non quidem quandiu pluma est, sed quia non semper est pluma. ¶ Tertia pars soluitur cōcedendo quæ minime substantiam informant, posse adesse & abesse subiecto præter subiecti corruptionem. sed negādum est illud risibili cōpetere quanuis id videaris probare ex Boëtio, secunda ad Porphyriū æditione, qui dicit nihil rei substantiam mōstrare nisi genus, speciem & differentiam. In prima tamen æditione, videtur oppositum sentire & sibi aduersari: dicit enim cap. de accidente, Genus, Speciem, Differentiam & Proprium in substantia esse, & cuiuscunque illius rei substantiam monstrare. Si tamen quid in his sentiat, diligenter perspexerimus: nihil inuenietur vnde liceat affirmare eum sibi aduersari. Cum enim dicit, Nihil rei substantiam monstrare nisi sit genus, species aut differētia, sane intelligit nihil simpliciter rei substantia monstrare & prædicari substantialiter præter genus, speciem & differentiam. Et quia propria passio sui subiecti substantiæ est insita quam cōsequitur: & aliquantisper rem ipsam indicat, à qua nihilo separari potest, quin subiectum disso'uatur: ideo dicit Boëtius proprium esse in substantia & substantiam monstrare. ¶ Adhuc contendes probādo risibile esse accidens. Inest alicui, igitur est accidens. consequentia probatur ex definitione accidentis quam ponit Philosophus quinto Metaphy. cap. 30. dicens: Accidens dicitur quod inest alicui. Tum etiam risibile est in prædicamento

accidentis videlicet qualitatis: igitur est accidēs.
 ¶ Respōdebis concedendo risibile esse accidens,
 sumendo accidens pro eo quod inest alicui: non
 autem vt cāpit Porphyrius, & in hanc nonnulli
 descendunt censuram. tamen Philosophus quin-
 to Metaphysi. nō dicit quod solum inest alicui,
 esse accidēs: sed subiūgit: vt proprium finiat ac-
 cidens: Et quod verum est dicere: non tamen ne-
 que necessario, vt plurimum: vt puta si quis pro
 plāta fodiēs fossam: inuenit thesaurum. hoc ita
 que accidens fuit fodienti fossam, thesaurum in-
 uenire: nec enim necessario hoc ex hoc, aut post
 hoc. nec vt plurimum, si quis planter, thesaurum
 inuenit, Musicus quoque fuerit quispiam albus:
 sed cum nec necessario, nec vt plurimum hoc fi-
 at, accidens ipsum dicimus. Hæc ille. ¶ Vocat
 Agricola accidentia, quorum vtrumuis & esse
 & interire, sine alterius pernicie possit. quemad-
 modum dicimus in rebus accidere ea, quæ te-
 mere & nullo delectu aut prouidentia videntur
 fieri. Ex qua significatione Seneca inquit: Nō ac-
 cidunt (vt putas) omnia, sed eueniunt. ¶ Alia
 pars soluitur concedendo risibile esse accidēs: vt
 accidens distingatur ab ijs quæ sunt in genere sub-
 stantiæ. Nam Philosophi sumunt nonnunquam
 accidens pro omni illo, quod non est in genere
 substantiæ: quo intellectu accipiēdum est quod
 dicunt nouem esse genera accidentium: Quanti-
 tatem, Relationem, Qualitatem, Actionē, Passi-
 onem, Vbi, Quando, Situm esse, & Habere.
 ¶ In vltimam argumentaberis accidentis defini-
 tionem. Coloratum est accidens, & tamē est ge-
 nus: igitur minus recte dixit Porphyri⁹, accidēs
 k.j.

non esse genus. Maior probatur: hæc prædicatio est quinti prædicabilis, hō est coloratus, igit coloratū est accidēs. Minor pbat̃ur: hæc prædicatio, Albū est coloratū est generis de sua specie, igit coloratū est genus. ¶ Respōdebis cōcedendo coloratū diuersa ratione & respectu diuersorū terminorū esse genus & accidēs. Nec p̃pterea quicquā detrahendū est Porphyrio. Nam intelligenda est illa definitio in hūc modū: Accidēs est qđ neq̃ est genus, neq̃ species, neq̃ differentia, neq̃ p̃p̃riū sui subiecti. & quis coloratum sit genus nō tamen illius subiecti est genus, cuius est accidēs: est enim hominis accidēs, nā nihil qđ sit homini substātialem, indicat, sed dūtaxat qualitātē, & albi genus. Et quia accidens est subiecti accidens, & refertur ad subiectū, vt suū correlatiuū: adnotare licebit quid sit subiectum accidentis.

¶ Subiectum accidentis est terminus absolutus, aut terminus minus cōnotatiuus ad ipsum accidens terminū magis cōnotatiuū comparatus, de quo accidens prædicatur accidentaliter nō conuersim. Exemplū primæ particulæ: vt homo est subiectū albi. Exemplū secundæ: vt bicubitū ad æquale. Nam bicubitū solā quantitātē cōnotat: æqualē vero quantitātē & ad aliquid: ita albū ad simile. Nam albū solā qualitātē denotat. simile autē qualitatem & ad aliquid. Quare istæ prædicationes erūt accidētales: bicubitū est æquale, album est simile, vt prædicatio accidentalis distingatur à substantiali. Nōnulli tamen dicerent illas prædicationes esse substātiales: vt substātialem non distinguatur ab essentiali: modo illam dicerent essentialē, quia prædicatur magis cōnos

ratium de minus cōnotatiuo. Quia tamen prædicatio substāialis solum accōmodatur generi, speciei & differentiæ magis proprię de suo subiecto prædicabili: ideo illæ prædicationes nō dicerētur substāiales. Nō putes delirū esse & absurdū, quodpiā accidens alteri accidenti esse subiectū: nā magnitudo siue extēsiō est albedinis rei albę adherentis, subiectū: nō q̃ substātia sit, cui insit albedo: sed q̃ sine extensione, aut magnitudine nequeat albedo inherere substantiæ albę: & hoc accidens ab aliquib⁹ dicit̃ subiectū quo, sed quonā noie dicat̃ non refert, proprie tamen subiectum, est substantia prima, quæ vt scribit philosophus in prædicamēto substantiæ, maxime substat, & hoc subiectū censetur subiectū quod.

¶ Obijciēs probādo coloratū nō esse subiecti absoluti, vt hominis accidēs. Nō potest abesse subiecto, igit̃ nō est accidens. antecedēs probat̃: non potest separari à subiecto, igitur non potest abesse. antecedens probatur: dicit Philosophus primo Physicorum, nullum accidentium à substantia esse separabile. ¶ Dices Philosophū nolē dicere nullum accidens logicum posse negari de subiecto pro substantia supponente. Sed innuit nullum accidens posse esse naturaliter sine substantia: & quanuis aliquod accidēs possit accidenti inesse: vt albedo lactis in quantitate lactis: non potest tamen accidens naturaliter esse sine substantia.

¶ Mouebis dubitatiūculā q̃ fieri potest vt accidēs in priā definitiōe definiat̃ p̃ adesse & abesse: cū illæ particule appareāt inter se pugnare & inferre contradictoria. Nam bene sequitur: iste terminus albū adest: igitur alicui inest. dein, de abs
k.ij.

est: igitur non inest: sed consequētia pugnant inter se, igitur & ātecedētia. ¶ Dilues dubitatiūculam dicēdo (vt sentit Boëtius) illā definitionē esse factā potestate & nō actu. & q̄ illę particulę, abesse & adesse potestate non pugnant inter se. Adest terminus alicui subiecto potestate, quādo de illo potest accidētariō verificari. Abest vero potestate, quando potest de eodē subiecto p̄ eadē re accidētariō vere negari. Facile est describere quid sit adesse actu, & abesse actu. ¶ Emergit scrupus de corporeo, si nam sit accidēs: & videtur sane accidētū numero ascribi, nā nihil qđ substantiā rei possit ostendere, significat. At ratiocinatur Ammoni⁹, Corporeū non posse dici accidens. Si (inquit) esset accidēs, vnus locus plura simul corpora comprehenderet, qđ fieri nullo modo potest, atq̄ plura accidentia in vno & eodē loco simul quin sint nihil prohibet, vt in malo, odorem, colorē, & dulcorē. sed sane q̄ nititur probare, nō pbat. Paucis dicā corporeū nō esse accidēs, vt sit differētia ā maxie p̄pria substantiæ diuīsiua. Si vero sumas loco corporis ad q̄titatē decūbentis, absurde tamen & satis improprie, tunc dicetur accidens.

¶ De cōitatib⁹ & differētijs quib⁹ vocū, scholia.

» Ommune quidē est omnib⁹ de pluribus p̄dicari, quēadmodū dictū est.
 » Sed genus quidē, de oībus sub se specieb⁹ & indiuiduis, & differētia similiter. species autē de ijs quę sub ipsa
 » sunt indiuiduis. at vero propriū & de specie, cuius est propriū, & de ijs quę sub specie sunt indiuiduis. accidēs autē & de speciebus & de indiuiduis. Nāq̄ aīal de equo & boue prædicat quę

» sūt species, & de hoc equo, & de hoc boue quæ
 » sunt īdiuidua. irrationale vero & de equo & bo
 » ue, & de ijs q̄ sunt articulares prædicat̄. species
 » autē vt homo, solū de ijs q̄ sunt particulares ho
 » mines prædicat̄. propriū vero de specie cui⁹ est
 » propriū: & de ijs quę sub specie sunt indiuiduis,
 » vt risibile de hoīe, & de ijs q̄ sunt particulares.
 » nigrū autē & de specie coruorū, & de ijs q̄ sūt
 » particulares, qđ est accidēs inseparabile. & mo
 » ueri de hoīe & de equo, qđ est accidēs separabi
 » le. sed principaliter qđē de indiuiduis: scđo vero
 » loco de ijs q̄ cōtinēt indiuidua. ¶ Tametsi Por
 phy. suas seorsim voces varijs finitionib⁹ distin
 xerit, & ab indiuiduis q̄ cōione qđā de plurib⁹
 p̄dicant̄, abiūxerit, nihilomin⁹ tñ hoc in loco pla
 ne, apposite, & copiose in qb⁹ cōsentiāt dissenti
 āntq̄, patefacit. īprimis docet eas cōueniētia &
 officio p̄dicādi de plurib⁹, cōsentire. Et hoc vni
 uersale p̄nūtiatū, voces Porphyrianæ de plurib⁹
 p̄dicant̄, hac inductiōe colligit & cōcludit, gen⁹
 p̄dicat̄ de plurib⁹ videlicet de specieb⁹ & īdiui
 duis, primario qđē de specieb⁹, secūdario de īdi
 uiduis, vt exēplo īdicat: Species de plurib⁹ īdiui
 duis qb⁹ ex æquo iūgit: Differētia de specieb⁹
 & īdiuiduis. Idē sentit ph⁹ 4. Topicorū. c. 6. Si
 militer p̄priū de specie cui⁹ est, p̄riario qđē, &
 secūdario de īdiuiduis: Accidēs de specieb⁹ & ī
 diuiduis, p̄riō qđē de īdiuiduis, scđo de specieb⁹
 siue fuerit accidēs īseparabile, siue separabile: igit̄
 voces Porphy. de plurib⁹ p̄dicant̄. Nec agas ve
 lim momū & mordacissimū calūniatorē, q̄ īde
 finitā inductiōis arte ratiocinet. Nā illa indefini
 ta q̄ vere doctrinalis est, huic respōdet vniuersali
 Oēs voces Porphyrianę de pluribus p̄dicantur.

k. iij.

¶ Cū dicimus differentiā p̄dicari de speciebus, nolumus dicere nec intendimus, species sortiri appellationē à differentia. palā est speciē quatenus species est, solius generis respectu & habitudine cuius, licet sit species & generis, & indiuiduorum etiā & differentiarū. Est enim homo, aīalis & particulariū hoīm species: aīalis, vt cōtētū: particulariū hoīm, vt cōtinēs .est & differentiarū species, vt formatū & cōstitutum à sua forma depēdēs. Nō absurde dices genus vt materiā de specie p̄dicari, & differentiā vt formā q̄litatēmq; subtilē. Nam vt dicit Aristo. in cap. nuper citato, genus magis p̄dicat in qd de specie q̄ differentia, & differentia magis in q̄le q̄ genus: varia igit̄ & diuersa rōne gen⁹, & differentia de specie p̄dicat̄.

¶ Cōmune autē est generi, & differentiarū cōtinētia specierū. cōtinēt enī & differentia species, etsi nō oēs, quas ḡna: rationale enī, etsi nō contineat ea q̄ sunt irrationalia, vt gen⁹ quēadmodū aīal, tamen cōtinēt hoīem & deū, quæ sunt species.

¶ Et quæcūq; p̄dicātur de genere, vt genere: & de ijs quæ sub ipso sunt speciebus p̄dicantur. & quæcūq; p̄dicātur de differentia, vt differentia: & de ea (quæ ex ipsa est) specie p̄dicabuntur. Nā cū genus aīal sit, nō solū de eo prædicātur, vt genere, substantia & aīatum & sensibile: sed etiā de ijs q̄ sunt sub aīali speciebus oībus p̄dicātur hæc, vsq; ad indiuidua. cūq; differentia sit rationale, p̄dicat̄ de ea vt differentia, id qd̄ est ratiōe vti: & nō solū de eo qd̄ est rationale, sed etiā de ijs q̄ sunt sub rationali speciebus, p̄dicabit̄ ratione vti. Cōmune autē est percepto ḡne, vel differentia, simul perimi q̄ sub ipsis sunt. Quēadmodū enī si non sit aīal, nō est equus neq; hō: ita si nō sit ratiōale,

„ nullū erit aīal qđ vtať rōne. ¶ Differit Porphy. de triplici gñis & differētię cōueniētia. P̄ia, quēad modū gen⁹ cōtinet spēs qb⁹ p̄fert & de qb⁹ p̄dicat, ita & differētia, licet pauciores differētię q̄ gñi substernāt spēs: aīal gen⁹, humanā cōplectit̄ speciē quā cōtinet & rōnale, hō enī aīal est, & hō est rōnalis. cōtinet & rōnale aliā speciē videlicet deū, vt male & ip̄ie fētit cū Platoniciis Porphy. & de his vult speciebus aīal p̄dicari. & non solū, sed etiā de speciebus aīaliū ratione vacantium. ¶ Secūda cōueniētia. Quēadmodū genus quod piā p̄dicatur de gñe vt gñe, videlicet de gñe inferiore, qđ supiori collatū nō tā genus q̄ species dicit̄, aut de gñe, vt gñe suarū specierū, vt dicit Boēti⁹, & de speciebus sub ip̄lo gñe cōtētis, vt substantia, & aīatū & sensibile p̄dicatur de animalī vt de gñe inferiore & de hoīe, equo & leone, & de istarū specierū indiuiduis: ita differētia aliq̄ p̄dicat̄ de differētia, vt differētia, & de speciebus sub ipsa differētia cōtētis vsq̄ ad indiuidua, vt vtēs ratione, p̄dicat̄ de rationali, vt differētia inferiore, & de speciebus sub rationali, si q̄ sint, cōtētis, etiā de indiuiduis illarū specterum. ¶ Mirabit̄ q̄spiā si nā sensibile aptius & verius sensitiuū (nā certū est sensibile vt sumitur p̄ illo qđ potest sentiri nō esse genus aīalis) dici debeat animalis genus: esto q̄ indicet sentiēdi aptitudinē, videtur sane q̄ nō sit aīalis genus, sed potius differentia cōstitutiuā. Etiā p̄dicat̄ in q̄le, si enī q̄s q̄rat q̄le est aīal, apte r̄ndebitur est sensitiuū. Adde q̄ recurrit cū aīali, est enī p̄priū aīalis fētire aut esse sēsitīuū: hęc q̄ nō mihi vidētur esse facillima, trāsīgūt multi q̄ in plerisq̄ facilitatē p̄ferētib⁹ copiosissime dicūt, ardua aut̄ & cognita
k.iiij.

difficilia pcurrūt, sed forsitā nobis prudentiores
 q̄ nō se arduissimis cōmittāt piculis. Nō mihi ī
 generosū videbit̄ hac in re de nostro piclitari īge
 nio. Eodē quādoq; noīe & gen⁹ & differētia cō
 fhēdit̄. Aīatū & p̄ gñe & differētia nōnunq̄ ā
 doctis vsurpat̄: p̄ gñe vt ītelligam⁹ idipsū sumi
 p̄ corpore aīato, aut ei⁹ loco: aliqñ differētia est
 corporis in aīatū & in aīatū partiti. Idē sentias
 de sensitiuo: aut Porphyriū cēpisse sensitiuū lo
 co hui⁹ generis corp⁹ sēsituiū, aut īauditū esse qd
 nā illo noīe ītellexerit. & qñq; sumit̄ p̄ differē
 tia aīalis cōstitutīua: hoc modo p̄dicat̄ ī q̄le sub
 stāiale. Deīde difficili⁹ est qd̄ obiectas sensitiuū
 videlicet recurrere cū aīali. Nō inficiat̄ Aristote.
 sensoria aīalis organa & ipsos sēsus sensiliū spe
 cīcū susceptiuos sentire, videt enī oculus saltē,
 vt organum, & aures audiunt, & tamen nō con
 cederet Aristote. has partes organicas, & inte
 grales esse aīalia. pariter manus sentit q̄ tñ non
 est aīal, nā aīal est nomē totius & nō partis. Vi
 de Aristotelē. 2. & 3. de Aīa, si nā ita sit dicēdū
 necne. sunt etiā quādā aīalia īsecta, vt idē scri
 bit. 1. de aīa, q̄ si diuulsa fuerint, retinēt eandem
 aīam, quā, cū diuīsa nō erāt, retinebant. Colu
 ber mutilus viuit etiā per mediū diuīsus, & nō
 perdidit aīam sensitiuā, licet diu p̄sistere neq̄at.
 Et cū dicitur sentire esse aīalis p̄priū, animal &
 partes aīalis, licet non oēs, cōprehēdimus. Ossa
 enī & nerui, quia īmodicū habent terræ tēpera
 mentū, vt ostēdit philosophus. 3. de aīa, nō senti
 unt. Cū dicim⁹ substātiā aīatā sensitiuā esse defi
 nitiōē aīalis, agim⁹ de substātia cōpleta, q̄ alte
 rius pars nō est, aliōq; definitio cū definito non re

curreret. Nec nobis aduersatur neq; nostrā sub-
uertit sententiam id quod sentit Philo. i. c. opus-
culi de sensu & sensato. Animal scilicet à nō a-
nimali sensu seiungi & finire, quia iam respōsum
est. nam aut loquitur de animali vt toto & com-
pleto ente, aut nomine totius complectitur par-
tes animalis sensitivas. ¶ Obrepat & aliud scrup⁹
quo nam pacto vtens ratione, differentia sit ra-
tionali differentia superior, cum appareat manife-
ste oppositum. Nonne si quisquā ratione vta-
tur, id ipsum senties esse rationale? non tamen si
rationale fuerit, mox dices ipsum vti ratione. Vi-
no etenim obrutus, est rationalis, quia rationem
habet quam non perdidit. habet etiam animā
rationalem, nō tamen vtitur ratione. Licet dicat
Boëtius hanc differentiam vtens ratione esse ra-
tionalitati cognatam, & rationale dici de homi-
ne: & aliud esse habens rationem & ratione vti,
non tamen mihi planè videtur satisfacere Por-
phyrio. Stapulensis dicit rationale sumi pro eo
quod est omnino vti ratione. Si igitur quidpiam
hoc modo fuerit rationale, non absurde dicitur
vti ratione, non tamen si quis quouis modo vta-
tur ratione, dicitur plane & sincere rationalis.
Nā semifatuus aut semiuolentus non omnino
destituitur ratione, quare erit vtens ratione, non
tamen rationalis, quia quodam modo eius ratio
propter perturbationem qua torquetur & labo-
rat, est lesa. ¶ Tertia convenientia, sublati gene- 3
ribus & differentijs, necesse est auferri & adimi
ea quibus præficiuntur. Interempto enim animali
& rationali, necesse est hominē interimi, recte in-
feres, non est animal, nec est rationale, igitur non
est homo, nā ex opposito cōsequētis sequit̃ oppo-

sitū anteceditis , quēadmodū igit̃ interēpto ge-
 nere interimīt & species, ita interēpta differētia
 interimīt & species. ¶ Propriū autē est generi de
 plurib⁹ prædicari, q̃ differētia & species & p̃priū
 & accidēs. Animal enim de homine & equo, &
 aue, & serpēte prædicat: quadrupes vero de solis
 quatuor pedes habētib⁹: homo vero de solis indi-
 uiduis: & hinnibile de equo solū, & de ijs qui sūt
 particulares: & accidēs similiter de paucioribus.
 Oportet autē differentias accipere, quib⁹ diuidit̃
 genus, nō eas quę cōplent substantiā generis, sed
 quę sunt diuisiue. ¶ Ampli⁹. Genus cōtinet dif-
 ferentiā potestate: animalis enī hoc quidē rōnale
 est, illud vero irrationale: differētię vero nō cōtinēt
 genera. ¶ Ampli⁹. Gñā quidē priora sūt ijs, quę
 sunt sub se posītę differētijs, p̃pter quod simul
 quidē eas auferūt: nō autē simul auferūt ab eis.
 Sublato enī aīali, auferit̃ rōnale & irrationale: diffe-
 rētię vero nō ampli⁹ simul auferūt gen⁹: nā et si
 ōnes iuterimant̃: tamē substantia aīata sensibilis
 subintelligi potest, quę est aīal. ¶ Ampli⁹. Gen⁹
 quidē in eo qđ qđ est, differētia vero in eo quod
 quale quiddā est, quēadmodū dictū est, prædicat̃,
 Ampli⁹. Gen⁹ quidē vnū est secundū vnāquāq̃
 speciē, vt hoīs id quod est aīal: differētię vero plu-
 rimę sūt, vt rōnale, mortale, mētis & disciplinę
 p̃ceptibile, quib⁹ ab alijs aīalib⁹ differt. ¶ Et gen⁹
 quidē cōsimile est materię: formę vero differen-
 tia. Cū autē sint & alia cōmunia, & p̃pria gene-
 ris & differētię, nūc ista sufficiant. ¶ Paulo ante
 explicuit Porphy. generis cū differētia similitu-
 dinē, nūc vero quonā inter se dissidio determinē-
 tur, & quas nā habeāt dissimilitudines, explicat.

Prima dissimilitudo. Natiuū est generi & p̄priū, de pluribus prædicari q̄ differētia, & quauis alia vox prædicabiliū numero ascripta. Nā aīal gen⁹ de plurib⁹ prædicat q̄ quadrupes differētia, cū nō solū dicat de aīalib⁹ duob⁹ dūtaxat initētib⁹ pedib⁹, verū de ōnibus siue quatuor incedant & gradient⁹ pedib⁹, siue duob⁹: quadrupes vero ijs dūtaxat cōpetit quæ suū motū quatuor excitāt pedib⁹. Lat⁹ etiā patet aīal q̄ rōnale aut irrōnale, vt ōnib⁹ est cōpertū. Nec hic agit Porphy. de differētia generis cōstitutiuā, sed dūtaxat diuisiua. Nā differentia genus informās & cōstituens tā late patet q̄ genus, neq; cuipiā cōtinget inesse gen⁹, cui nō cōtingar differētiā cōstitutiuā iesse. tritū est de sēsitiuo exēplū, nā si cuipiā insit aīal illi etiā cōpetet sensitiuū. Sed hæc differētia non dispescit aīal neq; diuidit, sed rōnale & irrōnale. prædicat etiā genus de plurib⁹ q̄ species, nā si de aliquo prædicet homo, de eodē prædicabit aīal, at si de aliquo prædicet aīal, de eodē hoīem prædicari nō oportet. Latius etiā & multo fusius distēdit gen⁹ q̄ p̄priū, saltē speciei infimę de quo nūc agit Porphy. vt eius exemplū cōmonstrat: aīal de ōnibus prædicatur aīalib⁹, hinnibile equi propriū, dūtaxat de equis dicitur. Dicitur etiam genus de pluribus q̄ accidens, nā animal nō solū de coruis dicitur de quibus nigrum prædicatur: sed etiam de cygno & reliquis animalibus candore insignitis. ¶ Instabit quispiā, nigrū cum & animali & parieti accidat, videbitur animal genus trāsilire. Huic respōdetur obiectioni, accidētia sub genere cōtēta, & certis speciebus accōmodata minus diffundi q̄ genus. Licet igitur nigrū

simpliciter pluribus competat quàm animal, nō tamen nigrū speciei animalis adiectū. Nā nigrū in coruo, solum dicitur de coruo: de quo dicitur animal, & de alijs speciebus sibi subiectis.

¶ Secunda dissimilitudo. Genus continet differentias potestate, differentia vero nō cōtinet genera, non etiā est inferioris aut minus cōmunis, maius & superius continere. Animal cōtinet potestate rationale & irrationale, neq; enim animal vt animal, actu est rationale aut irrationale, vt ostendimus cap. de differentia, alioqui contraria in eodem actu erunt, sed vtrunq; potestate amplectitur: nam animal ad brutum commigrans, est irrationale, non tamen vt genus, & ad hominem rationale. ¶ Tertia. Genera priora sunt differentijs constitutivis, hinc ipsis sublati auferuntur simul differentia, non tamen sublatis differentijs, mox aufertur genus. Interemptis rationali & irrationali differentijs non interimitur animal: nam substantia animata sensitiva quæ est animal, notione, & cogitatione permanet, & genus subintelligitur: licet actu & quatenus genus non remaneat. Nam si nihil sit rationale nec irrationale, nō est homo, neq; equus, neque quoduis aliud brutescēs animal: quòd si hæ collapsæ fuerint species & extinctæ, necesse est genus decidere: & non amplius germanā generis cogitationem retinere. Quòd autem genus sit prius suis differentijs diuisivis, sic probò: genus est vt materia, differentia vt forma, sed materia prior est forma, saltem intellectu & cogitatione: licet sit dignitate posterior, ergo genus prius erit ijs quæ sub se posite sunt differentijs. Minorē probò. Se

moueam⁹ intellectu animā hominis, magnitudi-
 nē, figurā, & reliquas corporis habitudines, quod
 relinquetur sensib⁹ imperiū, erit materia prima,
 ad omnes formas cū naturales tum artificiales
 recipiendas propensissima, quæ nunq̃ habilitate
 ad formā induendā tametsi pprijs ex se sit inas-
 fecta formis, destituitur. De hac re lege Rodol-
 phū Agricolā lib. 1. de inuētiōe dialectica ca. 9.
 Plato authore Bessarione materiā elementarē, id
 est hylen, primam informē, ex qua elemēta di-
 screta sunt cogitatiōe tantū spuria intelligi posse
 ait, hoc est materiā tantū, sequestrata ōni forma,
 diuisione, figura, magnitudine, quæ apta sit om-
 nes has & huiusmodi qualitates recipere. Itaque
 materia sua ac ppria ratiōe incognita, vt quæ for-
 ma careat, spuria cogitatiōe utiq; cōprehēdi po-
 test. Plura ad hāc disceptationē opportune spe-
 ctātia lege apud Budæū in suis Pandectis. Ari-
 sto. 1. Physicorū cap. 7. dicit materiā sola analo-
 gia posse cognosci. Nam vt ad statuā æs, aut ad
 lecticā lignū, aut ad aliquid aliud eorū quæ for-
 mam habent materies atq; informe sese haber,
 anteq̃ suscipiat formā, sic ad substantiam & hoc
 aliquid, atq; id quod est, hæc sese habere videtur. †
 ¶ Quarta dissimilitudo. Genus in quid de pluri-
 bus prædicatur, differētia vero in quale, quēad-
 modū dictū est. ¶ Quinta. Genus omnibus suis
 speciebus vnū est, vnāq; & eandē prorsus rationē
 eis impartit. nā & homo est substantia animata
 sensitua, & equ⁹ pariter & aliæ animalis species:
 differētiæ vero sunt plurimę vni speciei accom-
 modata, vt rationale, mortale, mētis & disciplinę
 perceptiuū, hominis sūt differētiæ, quib⁹ homo à

cæteris aialibus determinat. ¶ Sexta. Genus si-
 militudinē cū ipsa materia sibi cōciliat, differen-
 tia vero cū forma. Nam quēadmodū materia ex
 se est indifferens & indeterminata ad formas vi-
 cissim receptādas, ita genus indifferēs est ad cu-
 iuslibet suarū specierū cōstitutionē, & etiā indis-
 ferens est ad hanc vel illā differentiā recipiendā:
 nō enī animal proliuius est, ad rōnale suscipiē-
 dū q̄ ad irrōnale, cū vtrūq; sola potestate conti-
 neat. Et vti materia astricta & determinata ali-
 qua forma, fit hoc aliquid: ita gen⁹ quapiā diffe-
 rentia cōstitutiva præscriptū, in speciei naturam
 asciscit, & specifica differētia sufficienter cōtra-
 ctū, speciē cōstitutā nō trāssilit, licet ex se & se-
 orsim intellectā trāssiliat & excedat. ¶ Gen⁹ autē
 „ & species cōmune quidē habēt, de plurib⁹, quē
 „ admodū dictū est, prædicari. Sumat autē species
 „ vt species solū, nō etiā vt gen⁹, si fuerit idē spe-
 „ cies & gen⁹. ¶ Cōmune autem his est: & priora
 „ esse ijs de quib⁹ prædicāt. ¶ Et rotū quoddam
 „ esse vtrūq;. ¶ Assignat tres generis cū specie cō-
 muniones. Prima est. Tā generi q̄ speciei cōpetit
 de plurib⁹ prædicari. nā quēadmodū aial prædi-
 cat de plurib⁹, ita & homo. hæc facillima sūt &
 iā suis in locis explicita, ideo trāsigēda. Sed addit
 vnū Porphy. vt eā speciē quæ solū species est &
 maximē species, intelligam⁹, nō autē eā quæ &
 speciei & generis cōditionē obseruat, quā subalter-
 nā vocāt, quæ teste Boëtio nō magis cēsenda est
 species q̄ gen⁹, neq; pprie dicit species. Ex hoc
 Porphy. loco satis cōiectamus speciē subalternā
 quatenus talis est, nō prædicari de plurib⁹. huius
 certaminis difficultatem aliubi deteximus. ¶ Se-
 cūda. Et genus & species prius est ijs de quibus

prædicat. Bifariâ teste Ammonio aliqd est altero prius. Aut q̃ eo sublato cætera auferantur non tamē diuerso. Aut q̃ aliud sequit, sed nō antecedit, vtroq; modo gen⁹ prius est ijs quib⁹ est genus, pariter species prior est ijs quib⁹ est species. Nā sublato genere, auferūtur & species, nō tamē diuerso, si nō est aīal nec est homo nec equ⁹, nō tamē oportet aīal nō esse si homo nō sit. Etiam sublata specie, nō p̃sistit ei⁹ indiuiduū, si enī interimat homo, Socratē necesse est iterimi, at hoc ad illud nō recurrit, cū possit illa species, Socrate nō existēte, p̃sistere. Est etiā gen⁹ secūdo illo prioris modo prius suis singulis speciebus, nā si sit hō necessario erit aīal, nō tamē vice inuersa. ita dicas de specie suis cōparata indiuiduis, si sit Socrates, existet homo, sed homo ad Socratē non antecedit. ¶ Tertia. Vtrūq; est totum, quia vniuersale, & maius est quod antecedit, nā quemadmodū genus suis speciebus, etiam indiuiduis est vniuersale, ita species suis indiuiduis, cū vtrūque prædicetur de pluribus. Licet genus cū primū sit in definitione, sit pars, sumendo partē pro parte cōstitutīua. Hæc suis locis abunde exposuimus.

„ ¶ Differūt autē eo quòd genus quidem cōtinet
 „ species sub se, species vero cōtinetur, & nō cōti-
 „ net genera. de pluribus enī genus q̃ species præ-
 „ dicatur. ¶ Amplius. Genera præiacere oportet,
 „ & informata specificis differentijs, perficere. spe-
 „ cies, vnde & p̃iora sunt naturaliter genera, & si
 „ mul interimētia, sed quę nō simul interimant: &
 „ species quidē cū sit, est & genus ōnino: genus ve-
 „ ro cum sit, non omnino erit species.

„ ¶ Et genera quidem vniuoce de speciebus præ-
 „ dicantur: species vero de generibus minime.

quod dicitur
de r. m. s. p. p.

» ¶ Ampli⁹. Genera quidē abundāt earū quæ sub
 » ipsis sunt specierū cōtinētia: species vero à gene
 » rib⁹ abundāt p̄prijs differētijs. ¶ Ampli⁹. Neq̃
 » species fiet vnq̃ generalissimū, neq̃ gen⁹ fiet vnq̃
 » specialissimū. ¶ Vario discrimine disiūgit gen⁹ à
 » specie. Primū discriminē, gen⁹ sui amplitudine, &
 » fusa prædicādi ratione cōtinet sub se species sibi
 » p̄fecto ancillātes, species vero minutiore dicendi
 » genere p̄siculata, nequit genera cōplecti nec cō
 » tinere, & rationē subiūgit Porphy. satis euulgatā,
 » De plurib⁹ enī genus q̃ species prædicat. Et ra
 » tio, gen⁹ sibi vēdicat nomē cōtinētis. Id enī lo
 » gice cōtinet quod ad plura se fundit q̃ id quod
 » cōtinet. Atqui gen⁹ suis comparatū specieb⁹ ad
 » plura se fūdit q̃ id quod cōtinet videlicet species,
 » igit genus specierū habitudine vere dicet conti
 » nēs, & species ipsum cōtentū. ¶ Secūdū. Genera
 » præfici oportet & præiacere cū vicariū materiæ
 » mun⁹ obeāt, & specificis affecta atq; illustrata dif
 » ferētijs, speciē cōplere & p̄ficere: hinc non abs re,
 » priora cēsent naturā iis quibus principant. q̃ si
 » de medio tollant, mox species sibi ipsis substra
 » tas corruere & præcipitiū facere, est necesse: nō
 » tamē cōfestim ea collabent si singulę species col
 » labant, vt aīalis indicio facile est psuadere & iā
 » psuasimus: neq̃ recātata recinem⁹. & si species
 » subsistat, ōnino & gen⁹ subsistet: at si gen⁹ sub
 » sistat aut re aut intellectu, singulas species ōnino
 » subsistere nō erit necesse. ¶ Tertiū. Gen⁹ vniuoce
 » atq; eadē rōne de suis prædicat specieb⁹, nō ta
 » men species vniuoce dicent de genere, prædica
 » tiōe quidē apta & logicis accōmoda literis. Ne
 » mo sane nescit animal eadē omnino ratiōe dici

apte de homine & equo vt iam aliubi docuim⁹,
non tamen apte dicitur homo de animali. Ab-
surdum quippe est & nimis proletariū nimisque
sophisticum dicere animal esse hominem.

¶ Quartum. Suas vincunt genera species dicen-
di cōtinentia & amplitudine, quòd de pluribus
nata sint dici quàm species, plurāq; contineant.

At species vt cap. de differētia ostensum est, suis
vincunt & præcellunt differentijs ipsa genera,
quòd actu differentias contineāt: non autem ge-
nera, sed sola potestate.

¶ Quintum. Neque spe-
cies vnquam conscendit ad supremū genus, neq;
genus vnquam decumbet ad infimam speciem.

In speciebus infimis iubebat Plato cōquiescere à
genere sūmo per media descendendo, neq; vnquā
fas esse progredi ad indiuidua si sedulo scientiā
disquiramus.

At conscendendo per imas species
vsque ad generalissima siue suprema genera, ostē-
debat non altius patere iter. generalissimum ita-
que generi astipulatur eidēque nunquam dis-
sentit, sed specialissimo refragatur.

Specialissimū
à specie non dissentit, à generalissimo vero ma-
ximè.

¶ Generis autem & proprii commune

quidem est, sequi species. Nam si homo est,

animal est: & si homo est, risibile est. ¶ Et æ-

qualiter prædicari genus de speciebus: & pro-

prium de ijs quæ illo participant indiuiduis. æ-

qualiter enim & homo, & bos animal est, &

Cato & Cicero risibile est. ¶ Commune autem

est etiam vniuoce prædicari genus de proprijs

speciebus: & proprium deijs quorum est pro-

prium. ¶ Hic præscribuntur tres generis cum

l.j.

proprio conuenientia. Prima. Commune est & generi & proprio sequi speciem. Nam si homo est, & animal est: & si homo est, risibile est. Sed vt vnum adimam scrupum, dicam cum Ammonio, aliter genus sequi speciem quam proprium. Nam sequitur vt maius. Propriū vero, vt equū. & iure optimo potius sequitur, quam antecedit. Nam hæc non est apta prædicatio, risibile est homo, cum nullius sit prædicabilis de sua subiectibili prædicatio. Et ratio est. Prius saltem cogitatione intelligimus subiectum alicuius propriæ affectionis quam ipsam propriam affectionem, quæ non omnino ab accidentis natura euariat. Dicit Boëtius, Propriū non proprie neque simpliciter sequi speciem, & ratio assignabitur, quia ad inuicem recurrunt.

¶ Secūda. Æqua prædicandi ratione non dicam in quid aut in quale, sed exclusionem magis & minus, dicuntur genus & proprium, æqualiter enim & homo & bos, animal est: & Cato & Cicero risibile est. nam vt animal suis speciebus substantiale est, ita proprium suis indiuiduis adiacens & quodammodo consubstantiale, verius cōnaturale.

¶ Tertia. Quæadmodum genus prædicatur vni uoce de ijs quib⁹ genus dicitur, ita & proprium. quod si non dicatur substantiali diffinitione, saltem descriptione, aut vt dicunt nonnulli vno & eodem conceptu.

- » ¶ Differunt autē quoniam genus quidem prius
- » est: posterius vero propriū. Oportebat enim esse
- » animal: dehinc diuidi differentiis & propriis.
- » ¶ Et genus quidem de pluribus speciebus præ-

» dicatur: proprium vero de vna sola specie cuius
 » est proprium. ¶ Amplius. Proprium quidem cō-
 » uersim prædicatur de eo cuius est proprium: ge-
 » nus vero de nullo conuersim prædicatur. Nam
 » neque si animal est, homo est: neque si animal
 » est, risibile est: sin vero homo est, risibile est, &
 » econuerso. Amplius. Proprium omni speciei in-
 » est cuius est proprium, & soli & semper: genus
 » vero omni quidem speciei inest cuius fuerit ge-
 » nus, & semper: non autem soli.
 » ¶ Amplius. Species quidem interemptæ non si-
 » mul interimūt genera quorum sunt species: pro-
 » pria vero interempta simul interimunt ea quo-
 » rum sunt propria: & ijs quorum sunt propria in-
 » terēptis, & ipsa simul interimūtur. ¶ Euariat ge-
 » nus à proprio quintupliciter. Primo. Genus pri⁹
 » est, posterius vero proprium. Nam quod natum
 » est diuidi differētis & propriis, prius sanè est &
 » natura & intellectu singulis & differētis & pro-
 » priis quibus dissecatur: at genus est huiusmodi,
 » igitur. minor est nota. Nam animal genus, natū
 » est diuidi rationali & irrationali differentiis. Est
 » etiam natū diuidi propriis. Nam animalū aliud
 » est mansuetū, aliud ferum. ferum & mansuetū
 » propria sunt animalis diuisiua & quarūdam spe-
 » cierū descriptiua. ¶ Secundo. Genus de pluribus
 » speciebus prædicatur, propriū vero de vna sola
 » specie cuius est, vt risibile duntaxat de homine
 » prædicatur cuius est propriū, non enim est pro-
 » prium simpliciter Socratis aut Platonis, quia cū
 » neutro eorum recurrit: at proprium recurrit cū
 » eo cuius est proprium.

l.ij.

¶ Tertio. Proprium conuersim prædicatur cum eo cuius est proprium. Nam si risibile est, homo est, & contra. & si risibile non est, homo non est, & ediuerso Illa dicuntur cōuersim, quæ se mutuo ponunt: & se mutuo interimunt, nec vnum potest de aliquo dici quin alrerum, & econtra. At genus de nulla suarum specierum prædicatur conuersim: non enim si animal sit, oportet hominem esse. ¶ Quarto. Proprium omni speciei inest, cuius est proprium, soli & semper, genus vero omni quidem speciei cuius est genus inest, & semper, non tamen soli. Licet omnis homo sit animal & semper, quanuis non semper sit, non tamen solus homo est animal. Neque phantasticam ponas hypothesim videlicet solum hominē esse. quis nescit nisi crasso obuelatus ingenio, genus non posse in vna sola subsistere specie quatenus genus. neque me implices velim illa perdifficili opinione, quēlibet angelum esse sibi speciem. Age cum philosopho philosophice.

¶ Quinto. Perēptis proprijs interimuntur ea quorum sunt propria, & interemptis his quib⁹ sunt propria, pereunt & propria. si enim risibile non sit, neque homo erit: & si homo non subsistat, neque risibile subsistet. peremptis tamen speciebus singulatim quidem & non omnibus, genera non pereunt neque decidunt.

- » ¶ Generis vero & accidentis commune est, de
- » pluribus quemadmodum dictum est, prædicari,
- » siue separabilium illud accidens sit, siue insepara-
- » bilium. Etenim moueri de pluribus: & nigrū
- » de coruis, & de omnibus æthiopibus, & aliqui-

bus inanimatis prædicatur.

¶ Genus & accidens vna communione consensuunt, quòd quemadmodum, genus prædicatur de pluribus, ita accidens siue sit separabile siue inseparabile: etenim moueri accidens separabile, natum est prædicari de pluribus: nihil enim prohibet, plures homines moueri. Et nigrum accidens inseparabile natum est prædicari de pluribus, de coruis, æthiopib⁹ & aliquibus inanimatis.

» ¶ Differt autem genus ab accidente, quoniam
 » genus ante speciem est: accidentia vero species
 » bus posteriora sunt: nam etsi inseparabile sumas
 » tur, accidens, tamen prius est illud cui accidit, quàm
 » accidens. ¶ Et genere quidem quæ participant,
 » equaliter participant: accidente vero non equaliter.
 » ter. Intensionem enim & remissionem suscipit
 » accidentium participatio: generum vero minime.
 » ¶ Et accidentia quidem in indiuiduis principaliter
 » subsistunt: genera vero & species naturaliter
 » ter priora sunt indiuiduis substantijs.
 » ¶ Et genera quidem in eo quod quid est prædicantur
 » de ijs quæ sub ipsis sunt: accidentia vero
 » in eo quod quale aliquid est, vel quomodo se habet
 » beat vnūquodq. Qualis enim est æthiops, inter
 » rogatus, dicis niger: & quemadmodum se habet
 » crates habeat, dicis, quoniam sedet vel ambulat.

¶ Assignantur à Porphyrio quatuor differentie generis ab accidente. Prima. Genus ante speciem est, quia præest speciei, & maius est, & prius potest intelligi quàm species: accidentia vero speciebus posteriora sunt. nam prius est subiectum accidentis quàm ipsum accidens, etsi eo

l.ij.

dem tempore contingat accidens esse cum eo cui accidit, vt de accidente inseparabili exploratum est, potest enim mens prius intelligere subiectum quàm ipsum accidens, cū subiecti ratio ab accidente non pendeat.

¶ Secūda. Quæ genere participāt, ex æquo subeunt participationem: vt homo & asinus æqualiter sunt animalia, nec animal suscipit intensiorem aut remissionem cum sit substantia. substantia (vt inquit Aristoteles in prædicamento substantię) nō suscipit magis neque minus. Quæ vero accidente participant, non æquam obriuent participationē, tametsi accidens quo participarent, esset inseparabile: est enim quispiam magis simus quàm alius, & quidam coruus alio nigrrior. ¶ Tertia. Suam habent accidentia primaria subsistentiam in indiuiduis, secundario in speciebus: econtra genera, quia Socrates est mulicus & est homo, colligimus accidētario hominem esse mulicum. non enim homo quatenus homo informatur accidente, sed quatenus Socrates, idem sentit Aristoteles nono capite. quinti metaphysi. Genera & species naturaliter priora sunt indiuiduis substantijs, & genera non modo ante indiuidua, sed ante species sunt: accidentia vero non modo post species, sed etiam post indiuidua sunt.

¶ Quarta trita & communis differentia. Genus prædicatur in quid, accidens in quale quid, aut quomodo se habet. Si quis interroget quid sit Socrates, commode respondebitur est animal, qualis, est caluus, est simus. Si vero interroget quomodo

nam modo se habeat, dicetur aut sedet, aut stat
aut quouis alio modo.

» ¶ Genus igitur quo ab alijs quattuor differat di-
» ctum est. contingit etiam vnumquodque aliorū
» differre ab alijs quatuor, quare cum quinque qui-
» dem sint, vnumquodque autem ab alijs quatuor
» differat: quater quinque viginti fiunt omnes
» differentiæ. ¶ Sed semper deinceps enumeratis,
» & secundis quidē vna differentia deficientibus
» (propterea quoniam iam sumpta est) tertijs ve-
» ro duabus, quartis vero tribus, quintis vero qua-
» tuor: decem omnes fiunt, quatuor, tres, duæ, vna.
» genus enim quo differt à differentia & specie,
» & proprio, & accidente dictum est, quatuor
» igitur differentiæ. Differentia vero quo differat à
» genere dictum est, quando quo differt genus ab
» ea dicebatur. reliquum est igitur quo differat
» differentia à specie, proprio, & accidēte dicatur:
» & fiūt tres. rursus species quo quidem differat à
» differentia dictum est, quando quo differt à spe-
» cie differentia dicebatur. quo etiam differat spe-
» cies à genere dictum est, quando quo differt ge-
» nus à specie dicebatur. reliquū est igitur vt quo
» differat species à proprio & accidente dicatur.
» duæ igitur sunt hę differentiæ. Proprium autem
» quo differat ab accidēte relinqueretur, nam quo à
» specie & differentia & genere differat prædictū
» est, in illorū ad ipsum differentijs. Quatuor igitur
» sumptis generis ad alia differentijs, trib⁹ vero dif-
» ferētiæ, duab⁹ autē speciei, vna vero proprii ad
» accidens, decē erunt omnes: quarū quatuor quæ
» sunt generis ad reliqua superius demonstrauimus.

1. iij.

¶ Satis perspicue & dilucide patefacit genus ab alijs quatuor prædicabilibus dissidere. & cum vnumquodque simili lege à reliquis quatuor dissidium habeat, & quinque sint huiusmodi voces, quater autem quinque, sint viginti, conseruo haud difficili ratiocinatur viginti esse differentias. Quòd si generatim & summatim eas intelligere velimus, decem duntaxat erunt differentia. Nam, vt plane commonstrat, genus quatuor differentiis distat à differentia, specie, proprio & accidente. & differentia (vt deinceps fiat enumeratio) cum abscindat differentiam qua differt à genere, satis exploratam eo discrimine quo genus à differentia discrepat, disiungetur tribus duntaxat à specie, proprio, & accidente differentiis. Et cum nota sit speciei discrepantia à differentia eo ordine & intellectu quo dissidebat differentia à specie, ad posteriora duo vltima, relinquet duas differentias, videlicet ad proprium & accidens iam nouem efformatæ sunt differentia. Proprium vnicam relinquet differentiam ad accidens. Nam non obscurum fuit neque ignotum quonam dissidio disiungebatur proprium à specie, cum innotuit & satis detectum fuit discrimen speciei à proprio. Si igitur dispersas varie quinque vocum differentias ad summam & capita redigamus, decem duntaxat differentia reperientur.

Breuem huiusce diffidij circumspecto
to formulam.

G. 4. differentijs disiungitur	à D. S. P. A.
D. 4. totidem differentijs distat	à G. S. P. A.
S. 4. differentijs euariat	à G. D. P. A.
P. 4. etiā differētijs discernitur	à G. D. S. A.
A. 4. diffidijs abducitur	à G. D. S. P.

¶ In .i o. reductio.

G. 4. d.	euariat	à D. S. P. A.
D. 3. d.	distat	à S. P. A.
S. 2. d.	abducitur	à P. A.
P. 1. d.	differt	ab A.

» ¶ Cōmune ergo differentiæ & speciei est: æqua
 » liter participari, hoīe enim eq̄liter participāt par
 » ticulares hoīes, & rationali differētia. ¶ Cōmu
 » ne vero est & semper adesse ijs quæ illis partici
 » pāt, semper enim Socrates rationalis est, & sem
 » per Socrates homo. ¶ Duas præscribit commu
 » nitates differētiæ cum specie. Prima. Indiuidua
 » substantialia ex æquo participant differentia &
 » specie, nam differentia cuius hic meminit Por
 » phy. est substantialis, nihil intensiōis nihilq; re
 » missiōis admittens. homines æqualiter sunt ra
 » tionales, secundum substantiam rationalem, vt
 » inquit Ammonius, non autem secundum apti
 » tudinem animæ & propensionem ad capeffen
 » das disciplinas, & æqualiter sunt homines, licet
 » nōnulli magis ab humanitate degenerēt quā
 » alij. ¶ Secunda. Vti differentia substantialis sem
 » per adest ijs quæ ab ipsa participant, ita & spe

cies,semper enim Socrates est rationalis & semper est homo,licet nō semper sit. In prædicationibus essentialibus ipsum est,non tam dicit tempus q̄ aptitudinem extremis accōmodam. Boëtius differens de hac ambiguitate inquit:differētiæ species & ppria non dicūtur semp inesse q̄ semper habeantur, sed q̄ semper naturaliter haberi possunt. ¶ Proprium autem differentię quidem est in eo quod quale est prædicari : speciei vero in eo quod quid est . nam etsi homo velut quale quid accipiatur:non tamē simpliciter erit quale, sed secundum id quod generi aduenientes differentię eum constituerūt. ¶ Amplius. Differentia quidē in pluribus sæpe speciebus consideratur:quemadmodū quadrupes in pluribus animalibus specie differentibus:species vero in solis ijs quæ sub specie sunt, indiuiduis est . ¶ Amplius. Differentia prior est ea specie quæ est secundum ipsam, simul enim ablatum rationale interimit hominem:homo vero interemptus, non auferit rationale, cum sit deus. ¶ Amplius. Differentia quidem componitur cum aliā differentia (rationale enim & mortale compositum est in substantia hominis) species vero speciei non componitur, vt gignat aliā aliquam speciem. Quædam enim equa cuidā asino permiscetur ad muli generationem : equa autem simpliciter asino composita, nunquam perficeret mulum. ¶ Quadrariam differētia à specie disiungitur. Primo. Differentia in quale prædicatur, species vero in quid, & licet species velut quale quid accipiatur, nam homo est rationalis, rationale autē est qualitas, sed non simpliciter, vt commentatur Boëtius

tius, sed illa qualitas pro differētia accipitur quæ generi aduocans speciem constituit: & de qualitate substantiali facta est substantialis, & specifica differentia, ista igitur talis qualitas, differentia nominatur: & ea in eo quod quale sit ad hominem prædicatur. hæc ille. Ammonius aliter ratiocinatur, si quis quærat, quid Socrates: respōdetur animal: & rursus quale animal? dicitur homo: quare homo quodam modo pro quali accipitur, sed non simpliciter, sed quatenus est particeps differentię. ¶ Secundo. Differentia prædicatur de pluribus speciebus, vt quadrupes loco differentię substantialis receptum, pluribus inest animalis speciebus, species vero ima duntaxat de indiuiduis prædicatur. ¶ Tertio. Differentia prior est specie sibi substrata, nam interempta differentia, interimitur species, at specie interempta non est necesse differentiam interimi: & rationali differentia id comprobatur, si non est rationale, nec homo est: si tamen homo non sit, rationale in deo reponetur. hoc pias & vere christianas aures offendit, ideo deuota hanc surdam aspiciam. esto quòd Deus sit summa ratio, non tamen est rationalis, sumendo rationale pro animali rationali, quia est simplicissima substantia. sed verum exemplum dabis de bipede, aut de mortali.

¶ Quarto. Differentia differentię connexa speciem constituit, vt rationale mortali iunctum hominem constituit: at species speciei iungi non potest, neq; associari vt quādā aliā pignat speciei. licet enim duo diuersarū specierū indiuidua, ad vnius alterius speciei cōponendum indiuiduū

coalescant, vt quædam equa cuidam asino permiscetur ad muli generationem, duæ tamen species diuersę non possunt ad quãdam nouam speciem progignendam coalescere. nihil enim species generat. etiam differentię oppositę & contrarię nullum sibi commercium habent ad vnã speciem constituendam. scribit Aristot. lib. 6. de historia animalium capite 36. In Syria quosdam esse mulos gen⁹ diuersum ab eo quod coitu equę & asini procreatur, sed simile facie, quomodo asini syluestres similitudine quadam nomen vrbanoꝝ accepere: & quidem vt asini illi feri, sic muli præstant celeritate. Astipulatur Porphyrio Diuus Augustinus lib. 1. 5. de ciuitate dei cap. 27. dicens parentes mulorũ esse equinum atq; asininum genus. Et Aristoteles & Augustinus vtitur cõmuni nomine loco singularis.

» ¶ Differentia vero & proprium commune quid
 » dem habent, æqualiter participari ab ijs quę illis
 » participant. Æqualiter enim rationalia, rationalia sunt, & risibilia, risibilia sunt. ¶ Et semper &
 » omni adesse cõmune vtriusq; est. Etsi enim cur
 » tetur qui bipes est: tamen ad id quod natum est
 » semper, dicitur: quoniam & risibile in eo quod
 » natũ est semper, dicitur: sed non in eo quod sem
 » per rideat. ¶ Duas assignat differentię cum proprio conuenientias. Prima. Quę differentia participant siue conueniunt, æqualiter participant, & quę à proprio participationem sibi vëdicāt, ex æquo ab ipso proprio participant. Ex æquo omnes homines sunt rationales, & ex æquo risibiles, hæc passio à forma substantiali defluit, vt nonnulli volũt, quare æquam sui oĩbus hominib;

bus participationem impartitur. ¶ Secunda. Differentia substantialis & maxime proprium, & semper & omnibus insunt, quibus differentia sunt & propria, omnis enim homo & semper est rationalis, & omnis homo & semper est risibilis, quanuis non semper exhilarascit risu. Porphy. hanc sumit differentiā bipes, omnis quippe homo est bipes & semper, quanuis mutilus sit pedibus & obtruncatus, nam suapte natura natus est duobus incedere pedibus. ¶ Proprium quidem differentia est, quoniā hāc quidem de pluribus speciebus dicitur sæpe, vt rationale de deo, & homine: propriū vero dicitur de vna sola specie cuius est proprium. ¶ Et differentia quidem illis est cōsequens, quorum est differentia, sed nō conuertitur: propria vero conuersim prædicant de ijs quorum sunt propria, propter id quod cōuertuntur. ¶ Duabus dissident differentiis differentia & proprium. Prima. Nata est differentia sæpe de pluribus prædicari speciebus, & rarissime de vna duntaxat nisi illa sit infima, vt mortale prædicatur de homine & equo, propriū vero de vnica prædicatur specie, vt risibile duntaxat de homine, nō q̄ de indiuiduis prædicari nequeat, sed q̄ præter hanc, nullam habeat speciē de qua prædicari possit. ¶ Secunda. Differentia consecutatur, id cuius est differentia, sed conuersim non prædicatur, vt mortale consequio quodam ex homine colligitur: si enim homo est, & mortale est, sed non dicitur conuersim de homine, at proprium non solum consequitur speciē cuius est propriū, sed cōuersim dicitur de homine, vt satis notum euadit. ¶ Differentia autem

» & accidenti commune quidem est, de pluribus
 » dici. ¶ Commune vero est & ad ea quæ sunt in
 » separabilia accidentia, semper, & omni adesse.
 » bipes enim semper adest omni homini: & omni
 » bus coruis nigrum esse similiter. ¶ Duæ sunt dif-
 » ferentia cum ipso accidente communiones. Prima.
 Vti differentia dicitur de pluribus, ita & accidentis,
 non quidem proprie dictum, sed communiter, ut
 aliubi visum est. Secunda. Vti differentia omni
 inest & semper cuius est differentia, ita accidentis
 saltem inseparabile semper & omni adest. Om-
 nis enim corvus est niger & semper: & si de plu-
 ribus mesceret semper tamen sua natura natus est as-
 » fici nigredine. ¶ Differunt autem, quoniam differentia
 » quidam continet species, & non continet (continet enim
 » rationale deum & hominem) accidentia vero aliquo
 » quodam modo continentur, eo quod in pluribus sunt: aliquo
 » vero modo continentur, eo quod non uni accidentis su-
 » sceptrabilia sint subiecta, sed plurium. ¶ Et differen-
 » tia quodam inestimabilis est, & irremissibilis: accidentia
 » vero magis & minus suscipiunt. ¶ Et intermixta
 » quodam sunt contraria differentia: mixta vero nonnunquam
 » sunt contraria accidentia. Huiusmodi quodam coniunctiones
 » & proprietates differentiarum & ceterorum sunt. Species
 » vero quo quodam differt à genere & differentia, dis-
 » tinctum est: in eo quod dicebamus quo genus dis-
 » fert à cæteris, & quo differentia differt à cæte-
 » ris. reliquum est quo differt à proprio & accidente
 » te, ut dicatur. ¶ Triplici dissidio determinatur
 differentia ab accidente. Nam differentia conti-
 net species & continetur. Quæcumque (inquit
 Boëtius) prædicantur substantialiter de aliquibus,
 illa continentur & ab illis non continentur: atqui dis-

ferentia prædicatur substantialiter de speciebus, idcirco cōtinet species & nō cōtinetur. Accidēs licet quodam modo cōtineat, nam prædicat de pluribus, quia tamē nō dicitur substantia- liter de subiectis, idcirco nō cōtinet, neq; proprie, vt vni- uersale dicitur de subiectis. Porphy. se explicat, quia subiectū accidentis nō vnius duntaxat acci- dentis est susceptiuum, sed pluriū, idcirco à sub- iecto continetur. homo potest calore, frigore, in- uidia, odio, & infinitis pene accidentibus affici. Secundo. Differentia non suscipit intensionem neq; remissionem. Accidens vero intenditur, & remittitur, aut subiectū cui accidēs inest, accidē- tis cōditione & natura intenditur & remittitur. Tertio. Cōtrariæ differētię cōmisceri nequeunt, ex quarū mixtura qdpiā fiat: at accidētia cōtra- ria p̄misceri possunt, vt albū & nigrū, ex quorū mixtura enascit̄ color medi⁹: coalescit etiā ex ca- lido & frigido tēperatis, tepor. ¶ Speciei aut̄ & p̄prij cōe qdē est, adinuicē cōuersim p̄dicari: nā si hō est, risibile est: & si risibile est, hō est. risibi- le vero quoniā scdm id qđ natū est ridere sumē- dū: sēpe iā dictū est. ¶ Cōe autē est æqliter esse, æqualiter enī assunt spēs ijs q̄ illis participāt, & p̄pria ijs quorū sunt p̄pria. ¶ Mutuo recurrūt cō- sequio, cōuersimq; p̄dicāt spēs & p̄priū. nā si hō est, & risibile est: & si risibile est, hō est. Aliter cō- spirāt & cōsentiūt. Species & p̄priū ex æquo ac- cōmodant̄ ijs quorum sunt spēs & p̄pria. Socra- enī & Plato ex æquo sunt homines & risibiles. ¶ Differt autem species à proprio, quoniā spe- cies quidē potest & aliorū genus esse: proprium vero & aliarū specierū esse propriū impossibile est,

» Et species quidem ante subsistit quàm propri-
 » um: proprium vero post fit in specie . Oportet
 » enim hominē esse, vt sit risibile. ¶ Amplius. Spe-
 » cies quidem semper actu adest subiecto: propri-
 » um vero aliquando, & potestate, homo enī sem-
 » per actu est Socrates: non vero semper ridet, q̃-
 » uis natus sit semper vt sit risibilis . ¶ Amplius.
 » Quorum termini sunt differentes : & ipsa sunt
 » differentia. Est autem speciei quidem sub gene-
 » re esse: & de pluribus & differētibus numero in
 » eo quod quid est prædicari, & cetera huiusmodi,
 » proprii vero & soli, & omni, & semper adesse.

¶ Quattuor differētijs species dissidet à proprio.
 Prima. Species non ita species est quin possit es-
 se genus, agit de specie media & non infima, vt
 suo in loco abunde explicatum est . Proprium
 vero aliarum specierum nequit esse proprium,
 alioqui cum sua specie non recurreret . Secun-
 da. Prius species subsistit quàm proprium, non
 quidem prius tempore, sed intellectu, nam est
 subiectum proprii. Oportet enim hominem na-
 tura prius intelligere, quàm natiuam ad riden-
 dum propensionem. Tertia. Species semper actu
 est, & in iugi & cōtinuo opere subiecti. Semper
 enim Socrates est homo siue risu gestiat, siue
 perturbetur. At proprium non semper actu est,
 dico sane actu, continuo opere. Ne garrulus ob-
 strepat sophista, q̃ quocunq; tempore sit risibile
 homini adiunctum: sed quandoq; actu, & pote-
 state, non enim homo semper ridet, licet semp
 idoneā habeat dexteritatem ad ridendū. Quarta.
 Quorum termini siue definitiōes euariant, &
 discrepant, & ipsa quorum sunt termini discre-

pāt:atqui definitiones speciei & proprii euariāt:
 igitur species & propriū euariāt.minorē suadet
 Porphy.Species prædicatur de differētibus nu-
 mero in eo qđ quid.Propriū soli,omni & semp
 adest.neq; agit de proprio adulterino & suppo-
 sitio, sed vero & legitimo, quod propriū quare
 » to dicitur. ¶ Speciei vero & accidentis cōmune
 » quidē est de pluribus prædicari. Rare vero sunt
 » alię cōmunitates: propterea q; quamplurimū di-
 » stant abinuicē accidēs, & id cui accidit. ¶ Vnā
 dūtaxat assignat speciei & accidentis cōuenien-
 tiam, eo q; rarissimę sunt cōmuniones accidētis
 & eius cui inest accidens, maxime enim differūt
 subiectū & accidens. Hanc tamē habēt cōuenti-
 entiā species & accidēs, q; prædicētur de pluri-
 » bus. ¶ Propria vero sunt vtriusq; speciei quidē
 » in eo quod quid est prædicari de ijs quorū est spe-
 » cies: accidētis autē in eo quod quale quiddā est,
 » vel quo modo se habens est. ¶ Et vnāq; aq; sub
 » stantiā vna quidē specie participare: plurib; au-
 » tē accidētibus & separabilibus & inseparabilibus.
 » bus. ¶ Et species quidē præintelligitur accidētis
 » bus, etsi etiā sint inseparabilia (oportet enim esse
 » subiectū vt illi aliqd accīdat) accidētia vero pos-
 » terioris generis sunt, & aduentitię naturæ. ¶ Et
 » speciei qđ participatio æqualiter est: accidētis
 » vero, etsi inseparabile sit, nō æqualiter. Æthiops
 » enim æthiope habebit colorē vel intēsum aui-
 » plus, vel remissum secundū nigredinē, restat au-
 » tē de proprio & accidente dicere. quo enim p-
 » priū a specie, & differentia, & genere differt: di-
 » stum est. ¶ Quadruplici dissidio differunt speci-
 es & accidens. Primo. Species prædicatur in qđ
 m.j.

de pluribus, Accidens in quale vel quomodo se habet. Secundo. Vnaquęq; substantia (agēdo potissimum de sensibili) vna participat specie, non tamen vnico accidēte, sed pluribus. potest enim Socrates dici Caluus, Simus, Patiēs, Philosophię amātissimus. Tercio. Species prius ab intellectu efformantur q̃ accidentia, quis enim vnq̃ sapiētiam intellexit homini competere, ipso homine haudquaęq; pręcognito? Nō enim seorsim existūt accidētia, sed substantijs innituntē, adueniunt enī accidētia, & nō abs re tale nomen sibi asciscūt. accidentia sane dicuntur q̃ accidunt, & quendā modum accidētarium suis ministrent subiectis. Quarto. Species æquam sui participationem suis impēdunt indiuiduis, vt sæpicule dictum est: non autem accidentia. potest enim vnus homo plusquam alius nigrescere, aut suffundi rubore.

” Cōmune autē proprio & inseparabili accidēs
 ” ti est: q̃ prāter ea nunq̃ cōsistant illa in quibus
 ” cōsiderātur. Quēadmodum enim prāter risibis
 ” le nō subsistit homocita nec prāter nigredinem
 ” subsistit æthiops. ¶ Et quēadmodū semper, &
 ” omni adest propriū: sic & inseparabile accidēs.
 ¶ Bifariā cōsentiūt propriū & accidēs insepara-
 bile. Primo, q̃ ea in quibus subsistunt sine ipsis
 nō possunt re ipsa subsistere. nō enim Socrates
 est risibilitate destitutus, nec vere coruus sine ni-
 gredine. Secūdo. Quēadmodū propriū semp̃ &
 omni adest, sic accidēs inseparabile. semp̃ enim
 ” coruus est niger, & oīs coruus est niger. ¶ Diffe-
 ” runt autē, quoniā propriū vni soli speciei adest,
 ” quēadmodū risibile homini: inseparabile vero ac-
 ” cidēs, vt nigrū non solū æthiopi, sed etiā coruo

» adest & carboni, & hebeno, & quibusdam alijs.
 » ¶ Amplius. Propriū cōuersim prædicat de eo cuius
 » ius est propriū, & æqualiter inseparabil'e vero accidēs
 » cōuersim nō prædicat. ¶ Et priorū quod
 » æqualis est participatio, accidentiū vero vel magis,
 » vel minus. Sūt quidē alię cōmunitates, vel proprietates
 » eorū quæ dicta sunt, sed sufficiunt etiā hæc ad discretionē
 » eorū cōmunitatisq; traditionē. ¶ Triplici discerniculo
 » distinguatur propriū ab accidente. Primo. Proprium vni dūtaxat
 » speciei inest, vt risibile soli homini. Accidēs etiā insepara-
 » bile vt nigrū, nō solū inest vni speciei, sed pluribus,
 » inest enim æthiopi, coruo, & hebeno. Est autē hebenus
 » arbor quæ in India nascitur, cuius lignum nimio sui
 » nigrore resplēdēs, oculis pergratum esse perhibetur,
 » suisq; regibus huius ligni tributum Persę pendere solent.
 » Secundo. Ea est proprii vis & conditio, vt ex æquo &
 » cōuersim prædicetur de eo cuius est proprium, nō autem
 » accidēs, tametsi fuerit inseparabile. Tertio. Æqua
 » est proprii participatio, non autem accidentis. Plures
 » si disquisitius perscrutarentur, inueniri possent cōuenientię
 » quinque vocum & disconuenientię, sed eæ pro
 » introductoria formula sufficiunt.

¶ Introductionis quinque vocum Porphyrij, & Scholiorum
 Ioannis Arborei Laudunensis ad easdem commentandas
 additorum, Finis.

m.ij.

Populus Alcidae. Neptuno prius. Iaccho
Vitis oliua fuit Palladi grata deae.
Quisq; suae dotes igitur concessit honestas:
Propria quisq; suae munera larga dedit.
Mercurius tandem Maia genitrice creatus:
Haec blando fundens ore disertus ait:
Dicite caelicolae vos quaeso dicite: cuius Arbor erit, quam nunc terra Picarda nutrit?
Dicite florentem quare contemnitis illam?
Num vestro digna est optima praesidio?
Iuppiter at contra: Nequaquam spernimus illam.
Haud quoq; praesidio delituenda venit.
Non dotes deerunt, non splendida munera deerunt.
Arboribus reliquis auferet omne decus.
Ac quod quisq; sibi concessit munus amatae;
Hoc Deus hoc isti conferet atq; dabit.
Vnius ipsa dei nec erit quoq; propria: verum
Communis suuendum, nobis uinque senum.
His omni fund. t maturos tempore fructus.
Fertilis his omni tempore poma dabit,
Inscitiam poterunt quibus a se pellere turpem:
Discendiq; sitim rite sedare suam.
Ramos extendet patulos: simpesq; virescet.
Torrida non aestas, nulla nocebit hyems.
Non hanc horriferi poterunt inuadere venti.
Fulmina nec poterunt vlla nocere mea,
Sic ait. & dicto citius donata decoro
Cunctorum emicuit munere clara deum.
Et subito fructus arbor produxit abunde:
Quos dat nunc vobis fertilis ipsa bonos.
Eropij uuenes discendi vera cupido
Quos capitis huc veniant nocte dieq; decet.
Scilicet haec patulis confestim frondibus omnes

Excipiet blandè nos per amœna suis
 Colligite en fructus diligenter: quas nihil usquã
 Et melius dici nobiliusq; potest.
 Vsum præclarum si quorum noscere vultis:
 Mentibus infirmis pharmaca vera ferunt.
 Ex animis pellunt obscura sophismata: pròptos
 Ad sophiæ & reddunt dogmata cuncta sacre.
 O arbor felix: ô fructus congruus iste:
 Qui dare nunc vobis commoda tanta potest.
 Quare agite ô iuvenes dederit ne tot bona frustra
 Hos & nunc fructus arbor amœna suos.

τέλος.

Aliud in laudem eiusdem.
 Debemus nimium politiori huic
 Ætati: dederit quod eleganti
 Doctrina Arboreum σφῶν celebrem
 Augentem numerum disertiorum.
 Vita, moribus, eruditione,
 Doctis, frugiferis libris, venustis.
 Quos & sæcula, posterì & probare:
 Quos nulli iuvenes diu tacere
 Possint. qui ingenuum dabunt laborem
 Discendæ sophiæ. vident, magistri hos
 Docti ut discipulis legunt: ut omnes
 Hos nunc in manibus tenent, habentq;
 Doctorum & volitant virum per ora.

PARISIIS EXCVDEBAT SIMON
 COLINAEVS, ANNO DOMI-
 NI M. D. XXXIII. MEN-
 SE OCTOBRI.

